תלמוד ירושלמי · סדר נשים

תלמוד ירושלמי קידושין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי קידושין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-קידושין/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 10
הלכה ג 17
הלכה ד 20
הלכה ה 23
הלכה ו 26
הלכה ז 28
הלכה ח 33
הלכה ט 35
פרק ב 36
הלכה א 36
הלכה ב 41
הלכה ג 41
הלכה ד 42
הלכה ה 43
הלכה ו 44
הלכה ז 44
הלכה ח 46
הלכה ט 47
פרק ג 48
הלכה א 48
הלכה ב 50
הלכה ג 52
הלכה ד 53
הלכה ה 54
הלכה ו 55
הלכה ז 56
הלכה ח 56
הלכה ט 57
הלכה י 58
הלכה יא 58
הלכה יב 58
הלכה יג 61
פרק ד 62
הלכה א 62
הלכה ב 67
הלכה ג 67
הלכה ד 68
הלכה ה 69
הלכה ו 69
הלכה ז 71
הלכה ח 71
הלכה ט 72
הלכה י 72
הלכה יא 73
הלכה יב 74

פרק א

הלכה א

משנה: הָאִשָּׁה נִיקְנֵית בְּשָׁלֹשׁ דְּרָכִים וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בִּשְׁתֵּי דְרָכִים. נִקְנֵית בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבְבִיאָה. בְּכֶסֶף בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בְּדֵינָר וּבְשָׁוֶה דֵינָר וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בִּפְרוּטָה וּבְשָׁוֶה פְרוּטָה. וְכַמָּה הִיא פְרוּטָה אַחַת בִּשְׁמוֹנֶה בְּאִסָּר הָאִיטַלְקִי. וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט וּבְמִיתַת הַבַּעַל. הַיְבָמָה נִקְנֵית בְּבִיאָה וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּחֲלִיצָה וּבְמִיתַת הַיָּבָם.

הלכה: הָאִשָּׁה נִיקְנֵית בְּשָׁלֹשׁ דְּרָכִים כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אוֹ בְּכֶסֶף אוֹ בִּשְׁטָר אוֹ בְּבִיאָה. וְתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. לֹא סוֹף דָּבָר בִּשְׁלָשְׁתָּן אֶלָּא אֲפִילוּ בְּאֶחָד מֵהֶן.

בְּכֶסֶף מְנַיִין. כִּי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁנִּקְנֵית בְּכֶסֶף. בְּבִיאָה מְנַיִין. וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁנִּקְנֵית בְּבִיאָה. הָיִיתִי אוֹמֵר. עַל יְדֵי זוֹ וְעַל יְדֵי זוֹ. כֶּסֶף בְּלֹא בִיאָה בִּיאָה בְלֹא כֶסֶף מְנַיִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּתִיב. כִּי יִמְצֵא אִישׁ שׁוֹכֵב עִם אִשָּׁה בְעוּלַת בַּעַל. הַגַּע עַצְמָךְ. אֲפִילוּ לֹא קְנָיֶיהָ אֶלָּא בְבִיאָה אָמְרָה תוֹרָה. הַבָּא אַחֲרָיו בְּחֶנֶק. לֹא סוֹף דָּבָר בִּכְדַרְכָּהּ אֶלָּא אֲפִילוּ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא צְרִיכָא שֶׁלֹּא מִכְּדַרְכָּהּ. אִין תֵּימַר מִכְּדַרְכָּהּ. לָמָּה לִי בְעָלָהּ. אֲפִילוּ אַחַר. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם. הָרִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְהַשֵּׁינִי בְּחֶנֶק. הָא לְמַדְנוּ בִּיאָה בְלֹא כֶסֶף. כֶּסֶף בְּלֹא בִיאָה מְנַיִין. וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כֶּסֶף. אִם אֲחֶרֶת יִקַּח לוֹ. מַה זוֹ בְּכֶסֶף אַף זוֹ בְּכֶסֶף.

בִּשְׁטָר. וְכָתַב לוֹ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁילְּחָהּ מִבֵּיתוֹ וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. מַקִּישׁ הֲוַיְיתָהּ לִיצִיאָתָהּ. מַה יְצִיאָתָהּ בִּשְׁטָר אַף הֲוַיְיתָהּ בִּשְׁטָר.

אָמַר רִבִּי אָבִין וְתַנֵּי חִזְקִיָּה. וְכִי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. וְדִין הוּא. מָה אִם עִבְרִיָּיה שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּבִיאָה נִקְנֵית בְּכֶסֶף. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּבִיאָה אֵינוֹ דִין שֶׁנִּקְנֵית בְּכֶסֶף. יְבָמָה תּוֹכִיחַ. שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּבִיאָה וְאֵינָהּ נִקְנֵית בְּכֶסֶף. אַף אַתָּה אַל תְּתַמֶּה עַל זוֹ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף תִּתְקַנֶּה בְּבִיאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה.

וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה. וְדִין הוּא. מָה אִם יְבָמָה שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּכֶסֶף נִקְנֵית בִּבְיאָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף אֵינוֹ דִין שֶׁתִּקָּנֶה בִּבְיאָה. עִבְרִיָּה תּוֹכִיחַ. שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף וְאֵינָהּ נִקְנֵית בִּבְיאָה. אַף אַתָּה אַל תְּתַמֶּה עַל זוֹ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף לֹא תִקָּנֶה בִּבְיאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה.

בִּשְׁטָר. מָה אִם הַכֶּסֶף שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא הֲרֵי הוּא מַכְנִיס. שְׁטָר שֶׁהוּא מוֹצִיא אֵינוֹ דִין שֶׁיַּכְנִיס. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בַּכֶּסֶף שֶׁהוּא מוֹצִיא לְהֶקְדֵּישׁ יְדֵי פְדִיוֹנוֹ. תֹּאמַר בִּשְׁטָר שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא

לְהֶקְדֵּשׁ יְדֵי פִדְיוֹנוֹ. נִשְׁבַּר קַל וָחוֹמֶר וְחָזְרָתָה לַמִּקְרָא. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. הִקִּישׁ הֲוָיָתָהּ לִיצִיאָתָהּ. מָה יְצִיאָתָהּ בִּשְׁטָר אַף הֲוָיָתָהּ בִּשְׁטָר.

אָמַר רִבִּי יוּדָן. קַל וָחוֹמֶר לְבַת חוֹרִין שֶׁתִּקָּנֶה בַּחֲזָקָה. וְדִין הוּא. מָה אִם שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּבִיאָה נִקְנֵית בַּחֲזָקָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּבִיאָה אֵינוֹ דִין שֶׁתִּקָּנֶה בַּחֲזָקָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבְעָלָהּ. בְּבִיאָה הִיא נִקְנֵית וְאֵינָהּ נִקְנֵית בַּחֲזָקָה. קַל וָחוֹמֶר בְּשִׁפְחָה כְּנַעֲנִית שֶׁתִּקָּנֶה בְּבִיאָה. וְדִין הוּא. וּמָה אִם בַּת חוֹרִין שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בַּחֲזָקָה נִקְנֵית בְּבִיאָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בַּחֲזָקָה אֵינוֹ דִין שֶׁתִּקָּנֶה בְּבִיאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְהִתְנַחַלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחוּזָה וגו'. בַּחֲזָקָה הִיא נִקְנֵית וְאֵינָהּ נִקְנֵית בְּבִיאָה. הֲרֵי לְמַדְנוּ שֶׁהָאִשָּׁה נִקְנֵית בִּשְׁלֹשָׁה דְּרָכִים. אוֹ בְּכֶסֶף אוֹ בִּשְׁטָר אוֹ בְּבִיאָה.

עַד כְּדוֹן בְּיִשְׂרָאֵל. בַּגּוֹיִם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּתִיב הִנְךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְהִיא בְעוּלַת בָּעַל. עַל הַבְּעוּלוֹת הֵן חַיָּבִין. וְאֵינָן חַיָּבִין עַל הָאֲרוּסוֹת. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמְרָה. וְהוּא שֶׁנִּתְכַּוֵּון לִקְנוֹתָהּ. מִילְּתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל אָמְרָה. אֲפִילּוּ לֹא נִתְכַּוֵּון לִקְנוֹתָהּ. דָּמַר רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. זוֹנָה עוֹמֶדֶת בַּחֲלוֹן. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם. הָרִאשׁוֹן אֵינוֹ נֶהֱרָג וְהַשֵּׁנִי נֶהֱרָג עַל יָדָיו. וְכִי נִתְכַּוֵּון הָרִאשׁוֹן לִקְנוֹתָהּ.

אִישׁ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ אִישׁ. אֶלָּא לְהָבִיא אֶת הַגּוֹיִם שֶׁבָּאוּ עַל הָעֲרָיוֹת הָאוּמּוֹת שֶׁיִּדּוֹנוּ כְּדִינֵי הָאוּמּוֹת. וְאִם בָּאוּ עַל עֲרָיוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּדּוֹנוּ אוֹתָם כְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. מִכְּאוֹלָם אֵין לְךָ אֶלָּא אֲרוּסַת יִשְׂרָאֵל בִּלְבַד. שֶׁאִם בָּא עַל אֲרוּסַת יִשְׂרָאֵל חַיָּיב. עַל אֲרוּסַת גּוֹיִם פָּטוּר. אִם בָּא עַל אֲרוּסַת יִשְׂרָאֵל חַיָּבִין. בְּמַה הוּא מִתְחַיֵּיב. בְּדִינֵי הֶן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. אֵין תֵּימַר. בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. בִּשְׁנֵי עֵדִים וּבְעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה דַיָּינִים זוֹ בְהַתְרָיָיה וּבְסָקִילָה. וְאֵין תֵּימַר. בְּדִינֵי הֶן. בְּעֵד אֶחָד וּבְדַיָּין אֶחָד וְשֶׁלֹּא בְהַתְרָיָיה וּבְסַיָּף.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי מוֹסִיף בְּחוֹנְקוֹ. מִפְּנֵי עַצְמוֹ. מַה טַּעַם. כִּי דָם בָּאָדָם.

אֵין תֵּימַר בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִתְגַּיֵּיר חַיָּיב. אֵין תֵּימַר בְּדִינֵיהֶם. נִתְגַּיֵּיר פָּטוּר. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. בֶּן נֹחַ שֶׁקִּילֵל אֶת הַשֵּׁם נִתְגַּיֵּיר פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה דִינוֹ. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מְנַיִין שֶׁבְּנֵי נֹחַ מוּזְהָרִין עַל עֲרָיוֹת כְּיִשְׂרָאֵל. תַּלְמוּד לוֹמַר וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. וְלֹא בְאֶשֶׁת חֲבֵירוֹ. וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. וְלֹא בְזָכוֹר וְלֹא בִבְהֵמָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בֶּן נֹחַ שֶׁבָּא עַל אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ נֶהֱרָג. מַה טַּעַם. וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. מִמָּקוֹם שֶׁשְּׁנֵיהֶן עוֹשִׂין בָּשָׂר אֶחָד.

רִבִּי יוֹסֵי בְּעָא. הַעֲרָיָיה בְּזָכוֹר מַהוּ. הַעֲרָיָיה בַּבְּהֵמָה מָה הִיא. וְכָל הָעֲרָיוֹת לֹא מִן הַנִּידָּה לָמְדוּ. זָכוֹר מִינָּהּ. בְּהֵמָה מִינָּהּ. עַד כְּדוֹן בְּיִשְׂרָאֵל. בַּגּוֹיִם. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֹא מִינָּהּ. וְדָבָק בְּאִשְׁתּוֹ. וְלֹא בְאֶשֶׁת חֲבֵירוֹ כָּל שֶׁהוּא. וְדִכְוָותָהּ לֹא בָזָכוֹר וְלֹא בִבְהֵמָה אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא. הֲרֵי לָמַדְנוּ. גּוֹיִם אֵין לָהֶן קִידּוּשִׁין. מָהוּ שֶׁיְּהֵא לָהֶם גֵּירוּשִׁין. רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי וְרִבִּי חָנִין בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָה רוֹבָה דְצִיפּוֹרִין. אוֹ שֶׁאֵין לָהֶן גֵּירוּשִׁין אוֹ שֶׁשְּׁנֵיהֶן מְגָרְשִׁין זֶה אֶת זֶה. רִבִּי יוֹחָנָן דְּצִפּוֹרִין רִבִּי אָחָא רִבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. כִּי שָׁנָא שִׁלַּח אָמַר יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. בְּיִשְׂרָאֵל נָתַתִּי גֵּירוּשִׁין. לֹא נָתַתִּי גֵּירוּשִׁין בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִינְחָס. כָּל הַפָּרָשָׁה כְתִיב יי צְבָאוֹת. וְכָאן כְּתִיב אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. לְלַמֶּדְךָ שֶׁלֹּא יִיחֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ בְּגֵירוּשִׁין אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל בִּלְבַד.

מֵילְתֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה רֹבָה אָמְרָה. גּוֹיִם אֵין לָהֶן גֵּירוּשִׁין. דְּתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. גּוֹי שֶׁגֵּירַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְאַחֵר וְגֵירְשָׁהּ וְאַחַר כָּךְ נִתְגַּיְּירוּ שְׁנֵיהֶן. אֲנִי קוֹרֵא עָלֶיהָ לֹא יוּכַל בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ. וְתַנֵּי כֵן. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי וְהִכְשִׁיר.

בְּשֶׁטָר. הָדָא דְתֵימַר. בִּשְׁטָר שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְרוּטָה. אֲבָל בִּשְׁטָר שֶׁהוּא יָפֶה שָׁוֶה פְרוּטָה כְּכֶסֶף הוּא. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. לֹא סוֹף דָּבָר בִּשְׁטָר שֶׁהוּא יָפֶה שָׁוֶה פְרוּטָה. וַהֲלֹא מִתְקַדֶּשֶׁת הִיא הָאִשָּׁה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא יָפֶה שָׁוֶה פְרוּטָה. אֶלָּא אֲפִילוּ כְתָבוֹ עַל הַחֶרֶס אוֹ עַל נְיָיר וּנְתָנוֹ לָהּ הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

כְּתָבוֹ עַל דָּבָר שֶׁהוּא אִיסּוּר הֲנָאָה. תַּנֵּי רִבִּי חָנִין. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי וְאָמַר. הֲרֵי זוֹ מְגוֹרֶשֶׁת. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הֲוָיִין רַבָּנִין פְּלִיגִין. מָן דְּאָמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. וּמָן דְּמַר. מְקוּדֶּשֶׁת. מְגוֹרֶשֶׁת. חֲבֵרַיָּיה אָמְרִין לַחוֹמְרִין. רִבִּי יוֹסֵי בְּעָא. מָהוּ לַחוֹמְרִין. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת מְגוֹרֶשֶׁת הַיְינוּ לַחוֹמְרִין. אִילּוּ אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת מְקוּדֶּשֶׁת הַיְינוּ לַחוֹמְרִין. מָהוּ כְדוֹן. רִבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. מָאן דְּאָמַר. מְגוֹרֶשֶׁת. אִיסּוּר הֲנָיָיה מִדִּבְרֵיהֶם. וּמָן דְּמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אִיסּוּר הֲנָיָיה מִדִּבַּר תּוֹרָה. הָא בְּאִיסּוּר הֲנָיָיה מִדִּבְרֵיהֶן מְקוּדֶּשֶׁת. אֵין תֵּימַר כֵּן לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רַב. דְּרַב אָמַר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶמֶץ מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם. וְחֶמֶץ מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן טָב הוּא כְלוּם. תַּמָּן בְּגוּפוֹ קִידֵּשׁ. בְּרַם הָכָא בִּתְנָיִים שֶׁבּוֹ קִידֵּשׁ. מֵעַתָּה אֲפִילוּ בְּאִיסּוּר הֲנָיָיה דְּבַר תּוֹרָה תְּהֵא מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּינָהּ לְשִׁטָר שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְרוּטָה. תַּמָּן אֵינוֹ רָאוּי לְהַשְׁלִים עָלָיו. בְּרַם הָכָא רָאוּי הוּא לְהַשְׁלִים עָלָיו.

תַּמָּן תַּנִּינָן. שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין. הַטַּעֲנָה שְׁתֵּי כֶסֶף וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְרוּטָה. הַטַּעֲנָה. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מָעָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. שְׁתֵּי מָעִין. מִחְלְפָה שִׁיטַּתְהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף דִּינָר. וָכָא אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף מָעָה. מִחְלְפָה שִׁיטַּתְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל. תַּמָּן אִינּוּן

אָמְרִין. כֶּסֶף פְּרוּטָה. וְכָא אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף שְׁתֵּי מָעִין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בֵּית שַׁמַּי לְמֵידִין מִתְּחִילַּת מְכִירָתָהּ שֶׁלְּעִבְרִייָה. מַה תְּחִילַּת מְכִירָתָהּ בְּדֵינָר אַף קִידּוּשֶׁיהָ בְּדֵינָר. בֵּית הִלֵּל לְמֵידִין מִסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ. מַה סוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַף קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. שֶׁנֶּאֱמַר וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאֵין כֶּסֶף. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אֵין כֶּסֶף. מִיכָּן שֶׁנִּמְכְּרָה בְּכֶסֶף יוֹתֵר מִכֶּסֶף. וְכַמָּה יוֹתֵר מִכֶּסֶף. דֵּינָר. אוֹ כֶסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף מָעָה. וּתְהֵא מָעָה. רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. שֶׁאִם בִּיקְּשָׁה לִיגָּרֵע. מְגָרַעַת בְּמָעָה בְכָל שָׁנָה וְיוֹצֵא. וְתִגָּרַע בִּפְרוּטָה. אָמַר רִבִּי בּוּן. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁאִם בִּקְּשָׁה לִיגָּרַע מִתְּחִילַּת הַשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית תְּחִילַּת גֵּירוּעֶיהָ בְּפְרוּטָה וְסוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה. אֶלָּא תְּחִילַּת גֵּירוּעֶיהָ בְּמָעָה וְסוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה. אִילּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם אֶלָּא שָׁוֶה פְרוּטָה שֶׁמָּא אֵינָהּ מַגַּרַעְתָּהּ וְיוֹצְאָה. כְּשֵׁם שֶׁסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַף קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל. מִמַּה שֶׁסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַתְּ יוֹדֵעַ שֶׁקִּידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה.

מִחְלְפָה שִׁיטַּתְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל. כְּתִיב. כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵלִים לִשְׁמוֹר. אִם לְלַמֵּד שֶׁאֵין בֵּית דִּין נִזְקָקִין לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְרוּטָה. כְּבָר כְּתִיב לְאַשְׁמָה בָהּ. פָּרַט לִפָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְרוּטָה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אֵין כֶּסֶף. מִיכָּן שֶׁיֵּשׁ כָּאן יוֹתֵר מִכֶּסֶף. וְכַמָּה הוּא יוֹתֵר מִכֶּסֶף. שְׁתֵּי מָעִין. אוֹ כֶסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף מָעָה. וּתְהֵא מָעָה. אוֹ כֵלִים. מַה כֵלִים שְׁנַיִם. אַף כֶּסֶף שְׁנַיִם. מַה מְקַיְּימִין בֵּית שַׁמַּי אוֹ כֵלִים. כְּהָדָא דְתַנֵּי. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. אוֹ כֵלִים. לְרַבּוֹת כֵּלִים הָרַבֶּה. שְׁמוּאֵל אָמַר. טְעָנוֹ שְׁנֵי מְחָטִים וְהוֹדָה לוֹ עַל אַחַת מֵהֶן. חַיָּיב. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. וְהוּא שֶׁיְּהוּ יָפוֹת כִּשְׁתֵּי פְרוּטוֹת. כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַטַּעֲנָה שָׁוֶה פְרוּטָה וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְרוּטָה. וְאַתְיָיא כְּבֵית שַׁמַּי דְּלָא יַלְפֵּי כֶּסֶף מִכֵּלִים. בְּרַם כְּבֵית הִלֵּל דְּאִינּוּן יָלְפִין כֶּסֶף מִכֵּלִים. מַה כֵלִים שְׁנַיִם אַף כֶּסֶף שְׁנַיִם. וְדִכְוָותָהּ. מַה כֶּסֶף שְׁתֵּי מָעִים. אַף כֵּלִים שְׁתֵּי מָעִים.

אַף עַל פִּי שֶׁנֶּחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל בְּצָרוֹת וּבָאֲחָיוֹת וּבְגֵט יָשָׁן וּבִסְפֵק אֵשֶׁת אִישׁ וּבִמְקַדֵּשׁ בְּשָׁוֶה פְרוּטָה וְהַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלָנָה עִמּוֹ בְּפוּנְדָּקִי וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּדֵינָר וּבְשָׁוֶה דֵינָר. לֹא נִמְנְעוּ בֵּית שַׁמַּי לִישָּׂא נָשִׁים מִבֵּית הִלֵּל וְלֹא בֵּית הִלֵּל מִבֵּית שַׁמַּי אֶלָּא נוֹהֲגִין בֶּאֱמֶת וּבְשָׁלוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֶהֱבוּ. מִמְּזִירוּת בְּנָתַיִם וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. הֵיךְ עֲבִידָא. קִידֵּשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁוֶה פְרוּטָה וְהַשֵּׁינִי בְדֵינָר. עַל דַּעְתֵּיהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי מְקוּדֶּשֶׁת לַשֵּׁינִי וְהַוְולָד מַמְזֵר מִן הָרִאשׁוֹן. עַל דַּעְתֵּיהוֹן דְּבֵית הִלֵּל מְקוּדֶּשֶׁת לָרִאשׁוֹן וְהַוְולָד מַמְזֵר מִן הַשֵּׁינִי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדִים בֵּית שַׁמַּי לְבֵית הִלֵּל לְחוֹמְרִין. מֵעַתָּה בֵּית שַׁמַּי יִשְׁאוּ נָשִׁים מִבֵּית הִלֵּל דְּאִינּוּן מוֹדֵיי לוֹן. וּבֵית הִלֵּל לֹא יִשְׂאוּ נָשִׁים מִבֵּית שַׁמַּי

דְּלֵית אִינּוּן מוֹדֵיי לוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵילּוּ וְאֵילּוּ כַּהֲלָכָה הָיוּ עוֹשִׂין. בְּדָא תַּנִּינָן. שָׁלְחוּ בֵּית שַׁמַּי וּפְחָתוּהָ. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. עַד שֶׁיִּפְחוֹת רוּבָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עַד שֶׁלֹּא בָא מַעֲשֶׂה אֵצֶל בֵּית הִלֵּל הָיוּ בֵית שַׁמַּי נוֹגְעִין בּוֹ. מִשֶּׁבָּא מַעֲשֶׂה אֵצֶל בֵּית הִלֵּל לֹא הָיוּ בֵית שַׁמַּי נוֹגְעִין בּוֹ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. וְיֵאוּת. מַה תַּנִּינָן. טִימְאוּ טָהֳרוֹת לְמַפְרֵעַ. לֹא מִיכָּן וְלְבֹא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רַב וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר. אֵילּוּ וְאֵילּוּ כַּהֲלָכָה הָיוּ עוֹשִׂין. וְחָרְנָה אָמַר. אֵילּוּ כְהִילְכָתָן וְאֵילּוּ כְהִילְכָתָן. מַמְזֵירוּת בְּנָתִים וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. הַמָּקוֹם מְשַׁמֵּר וְלֹא אִירַע מַעֲשֶׂה מֵעוֹלָם.

כְּהָדָא דְתַנִּי. כָּל הָרוֹצֶה לְהַחֲמִיר עַל עַצְמוֹ וְלִנְהוֹג כְּחוּמְרֵי בֵית שַׁמַּי וּכְחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל עַל זֶה נֶאֱמַר וְהַכְּסִיל בַּחוֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ. כְּקוּלֵי אֵילּוּ וּכְקוּלֵי אֵילּוּ נִקְרָא רָשָׁע. אֶלָּא אוֹ כְדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי כְּקוּלֵיהֶם וּכְחוּמְרֵיהֶן. אוֹ כְדִבְרֵי בֵית הִלֵּל כְּקוּלֵיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן. הָדָא דְתֵימַר עַד שֶׁלֹּא יָצְאת בַּת קוֹל. מִשֶּׁיָּצְאת בַּת קוֹל לְעוֹלָם הֲלָכָה כְדִבְרֵי בֵית הִלֵּל. וְכָל הָעוֹבֵר עַל דִּבְרֵי בֵית הִלֵּל חַיָּיב מִיתָה. תַּנֵּי יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה. אֵילּוּ וְאֵילּוּ דִבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּין. אֲבָל הֲלָכָה כְדִבְרֵי בֵית הִלֵּל. אֵיכָן יָצְאת בַּת קוֹל. רִבִּי בֵּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּיַבְנֶה יָצְאת בַּת קוֹל.

וְכַמָּה הִיא פְרוּטָה. אֶחָד מִשְׁמוֹנֶה בְּאִסָּר הָאִיטַלְקִי. תַּנֵּי. הָאִיסָּר אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּדֵינָר כֶּסֶף. דֵּינָר כֶּסֶף אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְדֵינָר זָהָב. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. סִילְעָא אַרְבָּעָה דֵינָרִין. שֵׁשׁ מָעָה כֶּסֶף דֵּינָר. שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִין מָעָה. מָעָה שְׁנֵי אִיסָּרִין. פּוּנְדְיוֹן שְׁנֵי מִסּוּמִיסִין. אִיסָּר שְׁנֵי קֶרְדִּיוּנְטֵס. מִסּוּמִס שְׁנֵי פְרוּטוֹת. קֶרְדִּיוּנְטֵס סָלְקִין אֶחָד מִשִּׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם לְמַעֲלָה.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא. בִּימֵי רִבִּי סִימַאי וְרַבּוֹתֵינוּ עָשׂוּ אוֹתָם אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמַעֲלָה. וְתַנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. שְׁלֹשָׁה דוֹסְסִים מָעָה. שְׁנֵי בֵיצִים דְּרוֹסָה. שְׁנֵי שֵׁמִין נותנין. שְׁנֵי פְרוּטוֹת שֵׁמִין. סָלְקוֹן אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמָעָה.

רִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי מָנָא. רִבִּי חֲנִינָה אוֹמֵר. נָחֲשָׁא בְאַתְרֵיהּ קַיָּים. כַּסְפָּא זְלִיל. כַּסְפָּא יְקִיר. רִבִּי מָנָא אָמַר. כַּסְפָּא בְאַתְרֵיהּ קַיָּים. נָחֲשָׁא יְקִיר נָחֲשָׁא זְלִיל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי חֲנִינָה לְעוֹלָם שֵׁשׁ נָשִׁים מִתְקַדְּשׁוֹת בְּאִיסָּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מָנָא פְּעָמִים שֵׁשׁ פְּעָמִים שְׁמוֹנֶה. חִילְפֵּיי אָמַר. אַיתִיבוּנִי עַל גִּיף נַהֲרָא. דְּלָא אָפִיקִית מַתְנִיתָא דְּרִבִּי חִיָּיה רָבָא מְמַתְנִיתִין זָרְקוּנִי לְנַהֲרָא. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָא תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. סִילְעָא אַרְבַּע דֵּינָרִין. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנֵּינָתָהּ. כַּמָּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה וְלֹא יְהֵא בָהּ הוֹנָייָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַרְבַּע אִיסָּרוֹת מֵאִיסָּר לְדֵינָר. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שֵׁשׁ מָעָה כֶּסֶף דֵּינָר. אָמַר לֵיהּ. אוּף אֲנָא תַּנֵּינָתָא. הָאוֹנָאָה אַרְבַּע כֶּסֶף מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע כֶּסֶף לְסֶלַע שְׁתוּת לַמַּקַּח. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִין מָעָה. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָהּ. נוֹתֵן סֶלַע וּפוּנְדְיוֹן לַשָּׁנָה.

אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנֵי אִיסָּרִין פּוֹנְדְיוֹן. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָהּ. הַמַּנִּיחַ אִיסָּר וְאָכַל עָלָיו חֶצְיוֹ וְהָלַךְ לוֹ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּפוֹנְדְיוֹן. מוֹסִיף עָלָיו עוֹד אִיסָּר. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנֵי מְסוּמְכִּין אִיסָּר. שְׁנֵי קָרְדֵּינְטֵס מְסוּמָס. שְׁנֵי פְרוּטוֹת קָרְדֵּינְטֵס. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָא. וְכַמָּה הִיא פְרוּטָה אֶחָד מִשְׁמוֹנֶה בְּאִיסָּר הָאִיטַלְקִי. וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט. דִּכְתִיב וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וגו׳. וּבְמִיתַת הַבַּעַל. דִּכְתִיב אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן. עַד כְּדוֹן מִיתָתוֹ שֶׁלְּאַחֲרוֹן. מִיתָתוֹ שֶׁלְּרִאשׁוֹן. מָה אִם הָאַחֲרוֹן שֶׁאֵין הַתֵּירוֹ הֵיתֵר מְרוּבֶּה אַתְּ אוֹמֵר. מִיתָה מַתֶּרֶת. רִאשׁוֹן שֶׁהֵתֵירוֹ הֵיתֵר מְרוּבֶּה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא הַמִּיתָה מַתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי חוּנָה. קְרִייָה אָמַר שֶׁהַמִּיתָה מַתֶּרֶת. דִּכְתִיב כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּיו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ. הָא אִם יֵשׁ לוֹ בֵּן מִיתָה מַתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁאֵין מִיתָה מַתֶּרֶת מְנָן אֲנָן מַשְׁכְּחִין אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָיה. תִּיפְתָּר בִּיבָמָה.

יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. זוֹ בִּיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זוֹ הַמַּאֲמָר. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁהַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ יְהֵא הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְיִבְּמָהּ. עִירָה כָּל הַפָּרָשָׁה כּוּלָּהּ לְיִיבּוּם. הַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ וְאֵין הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אִם כֵּן מַה מוֹעִיל בָּהּ מַאֲמָר. לְאוֹסְרָהּ עַל הָאַחִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. זֶה הַבִּיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זֶה הַמַּאֲמָר. כְּשֵׁם שֶׁהַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ יְהֵא הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אוֹ יְבָמָהּ יָבוֹא עָלֶיהָ וַהֲרֵי הִיא לְקוּחָה לוֹ. וְהַמַּאֲמָר לֹא הוֹעִיל בָּהּ כְּלוּם. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ אָמַר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קְנְיִין גְּמוּר בִּיבָמָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. הֲרֵי הוּא בְּקִידּוּשֵׁי אִשָּׁה. מַה קִידּוּשֵׁי אִשָּׁה קוֹנִין קְנְיִין גְּמוּר בִּיבָמָה. אַף הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִינְיִין גְּמוּר בִּיבָמָה. אִי זֶהוּ מַאֲמָר בִּיבָמָה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי בְּכֶסֶף וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף.

רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. וְלָמָּה לִי נָן אָמְרִין. בֵּין בַּחֲלִיצָתָהּ בֵּין בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ. חָזַר וְאָמַר. מַה תַּנִּינָן. בַּחֲלִיצָתָהּ. לֹא חֲלִיצָתָהּ. וְהָכָא בֵּין בַּחֲלִיצָתָהּ בֵּין בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ. וְהָא תַנִּינָן. בְּבִיאָה. אִית לָךְ מֵימַר. בֵּין בְּבִיאָתָהּ בֵּין בְּבִיאַת חֲבֵירָתָהּ. מַתְנִיתָא בִּיבָמָה אַחַת. מַה צְרִיכָה לֵיהּ בִּשְׁתֵּי יְבָמוֹת.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעָא. שִׁפְחָה חֲרוּפָה בַּמֶּה הִיא קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ לְפוֹטְרָהּ מִן הַמַּלְקוּת וְלָבָא עָלֶיהָ מִן הָאָשָׁם. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינָהּ יוֹצְאָה בַּגֵּט. דְּאָמַר רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין. קִידֵּשׁ אִשָּׁה אֵין חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. וְדִכְוָותָהּ גֵּירַשׁ אִשָּׁה אֵין חוֹשְׁשִׁין לְגֵירוּשָׁיו. פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא יוֹצְאָה בַּגֵּט מִיהָא (דְּאָמַר רִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין וְקִידֵּשׁ אִשָּׁה אֵין חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. וְדִכְוָותָהּ גֵּירַשׁ

אֵין חוֹשְׁשִׁין לְגֵירוּשָׁיו. פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא יוֹצְאָה בַּגֵּט מִיהָא) דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תִּירְגֵּם עֲקִילַס הַגֵּר לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה. וְהִיא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ. בִּכְתוּשָׁה לִפְנֵי אִישׁ. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר וַתִּשְׁטַח עָלָיו הָרִיפוֹת. אָמַר רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּן פֵּירְשָׁהּ רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן לִפְנֵי חֲכָמִים. וְהִיא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ. בִּכְתוּשָׁה לִפְנֵי אִישׁ. כְּמַה דְתֵימַר בְּתוֹךְ הָרִיפוֹת בָּעֲלִי.

מָהוּ שֶׁתִּקָּנֶה עַצְמָהּ בְּמִיתַת רַבָּהּ וּבְהַשְׁלִים שֵׁשׁ. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. בְּשֶׁחֲצָיֶיהָ שִׁפְחָה וְחֶצְיָיהּ בַּת חוֹרִין בְּמַאוֹרֶסֶת לְבֶן חוֹרִין הַכָּתוּב מְדַבֵּר. בְּרַם כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל צְרִיכָה לֵיהּ. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית הַנִּשּׂוּאָה לְעֶבֶד עִבְרִי הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אִם נִישּׂוּאֵי תוֹרָה הֵן אִם אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה. לֹא צוֹרְכָה דְּלֹא. מָהוּ שֶׁתִּקָּנֶה עַצְמָהּ בְּמִיתַת רַבָּהּ וּבְהַשְׁלִים שֵׁשׁ. וּכְמָאן דְּאָמַר. אֵין עֶבֶד עִבְרִי עוֹבֵד אֶת הַיּוֹרֵשׁ.

הלכה ב

משנה: עֶבֶד עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּשָּׁנִים וּבַיּוֹבֵל וּבְגִרְעוֹן כֶּסֶף. יְתֵירָה עָלָיו אָמָה הָעִבְרִיָּה שֶׁקּוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסִּימָנִים. הַנִּרְצָע נִקְנֶה בָרְצִיעָה וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹבֵל וּבְמִיתַת הָאָדוֹן.

הלכה: עֶבֶד עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף כול'. כְּתִיב כִּי יִמָּכֵר לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה. הִקִּישׁ עִבְרִי לְעִבְרִיָּיה. מָה עִבְרִיָּיה נִקְנֵית בַּכֶּסֶף וּבִשְׁטָר. אַף עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר. נִיחָא בַּכֶּסֶף. דִּכְתִיב וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כֶּסֶף. בִּשְׁטָר מְנָלָן. עִבְרִיָּיה לְמִידָה מִבַּת חוֹרִין. וְעִבְרִי לְמִידָה מֵעִבְרִיָּיה. נִמְצָא לָמֶד מִלָּמֶד. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּאִית לֵיהּ לָמֶד מִן הַלָּמֶד. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּלֵית לֵיהּ לָמֶד מִן הַלָּמֶד. אַשְׁכַּח תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לָהָא מִילָּה וְחַפְשָׁה מִלָּה חָפְשִׁי מֵחוּפְשָׁה. בְּכָל אָתָר לֵית לֵיהּ לְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל לָמֶד מִן הַלָּמֶד וְהָכָא אִית לֵיהּ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי לָהּ בְּשֵׁם חֲכָמִים. מָנָן תֵּיתֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שִׁילּוּחַ שִׁילּוּחַ. מַה שִׁילּוּחַ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בִּשְׁטָר אַף כָּאן בִּשְׁטָר. וְלֹא דַמְיָא. תַּמָּן לְהַקְנוֹת לְעַצְמָהּ. בְּרַם הָכָא לְהַיקָּנוֹת לָאֲחֵרִים. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מְכִירָה מְכִירָה. מַה מְכִירָה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן בִּשְׁטָר אַף כָּאן בִּשְׁטָר. אִי מַה לְהַלָּן בַּחֲזָקָה אַף כָּאן בַּחֲזָקָה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. הוּא עִבְרִי הוּא עִבְרִיָּה.

בַּכֶּסֶף. וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ. בַּכֶּסֶף הוּא נִגְאָל וְאֵינוֹ נִגְאָל לֹא בַּתְּבוּאָה וְלֹא בַכֵּלִים. בְּכָל אָתָר אַתְּ עָבַד שָׁוֶה כֶסֶף כְּכֶסֶף. וְהָכָא לֵית אַתְּ עָבִיד שָׁוֶה כֶסֶף כְּכֶסֶף. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. שְׁנַייָא הִיא. שֶׁשַּׁנָּה עָלָיו הַכָּתוּב כֶּסֶף בְּכֶסֶף. אוֹף רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא יוֹדֶה שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ לְגָרוֹעַ. שֶׁמְּגָרֵעַ וְיוֹצֵא אֲפִילוּ בִתְבוּאָה וַאֲפִילוּ בִכֵּלִים. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוּי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא עָשָׂאן דְּמִים. אֲבָל אִם עָשָׂאן דְּמִים כְּכֶסֶף הוּא.

בִּשְׁטָר. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. בִּשְׁטָר שֶׁלְּכֶסֶף. הָא בִּשְׁטָר שֶׁל מַתָּנָה לֹא. שֶׁמָּא יַחֲזוֹר בּוֹ הָעֶבֶד. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ בִּשְׁטָר שֶׁלְּכֶסֶף יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר בּוֹ. אָמַר לוֹ. שֶׁמָּא תָּבוֹא שְׁנַת רְעָבוֹן וְיַחֲזוֹר בּוֹ רַבּוֹ.

סֶדֶר מְכִירָה כָּךְ הוּא. אֲנִי פְּלוֹנִי מָכַרְתִּי בִּתִּי לְפְלוֹנִי. סֶדֶר קִידּוּשִׁין כָּךְ הוּא. אֲנִי פְּלוֹנִי קִידַּשְׁתִּי בִּתִּי לְפְלוֹנִי. רִבִּי חַנַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. הֶחֱלִיף וְאָמַר. אֲנִי פְּלוֹנִי לָקַחְתִּי בִּתּוֹ שֶׁלְּפְלוֹנִי. אֲנִי פְּלוֹנִי קִידַּשְׁתִּי בִּתּוֹ שֶׁלְּפְלוֹנִי. אָמַר לֵיהּ. וּמַה בְכָךְ. אֲבָל אִם הֶחֱלִיף לְשׁוֹן מְכִירָה בִּלְשׁוֹן קִידּוּשִׁים אוֹ לְשׁוֹן קִידּוּשִׁין בִּלְשׁוֹן מְכִירָה לֹא עָשָׂה כְלוּם.

כְּתִיב שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כֵּיצַד עוֹבֵד. יָכוֹל יוֹצֵא בְסוֹף שֵׁשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא. יָכוֹל יֵצֵא בְסוֹף שֶׁבַע. תַּלְמוּד לוֹמַר שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. הָא כֵיצַד. עוֹבֵד כָּל שֵׁשׁ וְיוֹצֵא בְּתְחִילַּת שֶׁבַע. וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא. שְׁבִיעִית שֶׁלַּמְכִירָה לֹא שְׁבִיעִית שֶׁלְּעוֹלָם. אַתָּה אוֹמֵר. שְׁבִיעִית שֶׁלַּמְכִירָה אוֹ אֵינָהּ אֶלָּא שְׁבִיעִית שֶׁלְּעוֹלָם. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. הֲרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים אֲמוּרוֹת. הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא. שְׁבִיעִית שֶׁלַּמְכִירָה לֹא שְׁבִיעִית שֶׁלְּעוֹלָם. אִימָא חֲלִיף. אָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא. וּבַשְּׁבִיעִית וּבַשְּׁבִיעִית כָּתַב. אָמַר רִבִּי חוּנָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ. שְׁבִיעִית שֶׁלְּ עוֹלָם. אִם כֵּן מָה הַיּוֹבֵל בָּא וּמוֹצִיא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָיה. אַתְיָיא כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין הַיּוֹבֵל עוֹלֶה מִמִּנְיַין שְׁנֵי שְׁבוּעַ. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. הַיּוֹבֵל עוֹלֶה מִמִּנְיַין שְׁנֵי שְׁבוּעַ. פְּעָמִים שֶׁהוּא בָא בְּאֶמְצַע שְׁנֵי שְׁבוּעַ. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין אָמְרִין. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר. הַיּוֹבֵל עוֹלֶה מִמִּנְיַין שְׁנֵי שְׁבוּעַ יְכֵלִין אֲנָן מַפְקִין לֵיהּ מִן הָכָא. שְׁבִיעִית מוֹצִיאָה אֶת הָעֲבָדִים וְיוֹבֵל אֶת הַנִּרְצָעִים.

מְנַיִין אֲפִילּוּ חָלָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם. יָכוֹל אֲפִילּוּ בָרַח. תַּלְמוּד לוֹמַר שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. מָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת זֶה וּלְהוֹצִיא אֶת זֶה. אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב מִיעֵט. מַרְבֶּה אֲנִי אֶת זֶה שֶׁהוּא בִרְשׁוּתוֹ וּמוֹצִיא אֶת זֶה שֶׁאֵינוֹ בִרְשׁוּתוֹ. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה אָמַר. רַב הוֹשַׁעְיָה בָּעָא. נִיחָא חָלָה וְאַחַר כָּךְ בָּרַח מַשְׁלִם. בָּרַח וְאַחַר כָּךְ חָלָה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַמּוֹרֶדֶת עַל בַּעֲלָהּ כּוֹתְבִין לוֹ אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל כְּתוּבָּתָהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּא. נִדָּה וְחוֹלָה וְאָרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם כּוֹתְבִין לוֹ אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל כְּתוּבָּתָהּ. מָה אָנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁמָּרְדָה עָלָיו וְהִיא נִידָּה. הַתּוֹרָה הִמְרִידַתְהּ עָלָיו. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיְימִין בְּשֶׁמָּרְדָה עָלָיו עַד שֶׁלֹּא בָאַת נִידָּה וּבָאַת לַנִּידָּה. הֲרֵי אֵינָהּ רְאוּיָה לְמָרוֹד וְאַתְּ אוֹמֵר. כּוֹתֵב. אַף הָכָא בָּרַח וְאַחַר כָּךְ חָלָה מַשְׁלִם. דּוּ יְכִיל לְמֵימַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוַיְתָה גַּבַּאי אִינְשַׁמְתְּ בַּפְּרִיעַ.

וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּשָּׁנִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. נִמְכַּר בְּפָחוֹת מִשֵּׁשׁ וְאֵינוֹ נִמְכַּר יוֹתֵר עַל שֵׁשׁ. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵינוֹ נִמְכַּר לֹא בְּפָחוֹת מִשֵּׁשׁ וְלֹא יוֹתֵר (עַל) שֶׁבַע. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. טַעֲמֵיהּ דְּהָדֵין תַּנָּיָא פְּעָמִים שֶׁהוּא נִמְכַּר שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים לִפְנֵי הַיּוֹבֵל וְהַיּוֹבֵל בָּא וּמוֹצִיא עַל כּוֹרְחוֹ.

וּבַיּוֹבֵל. דִּכְתִיב וּבַיּוֹבֵל יֵצֵא. וּבְגֵירָעוֹן כֶּסֶף. דִּכְתִיב אִם עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים. וְאִם מְעַט נִשְׁאַר בַּשָּׁנִים. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם יֵשׁ רוֹב אֵין מִיעוּט. שֶׁאִם יֵשׁ מִיעוּט אֵין רוֹב. אָמַר רִבִּי הִילָא. פְּעָמִים שֶׁהַשָּׁנִים מְרוּבּוֹת עַל הַשְּׁכָר. וּפְעָמִים שֶׁהַשָּׁנִים מְעוּטוֹת מִן הַשְּׁכָר. מְנַיִין אַתָּה אוֹמֵר. נִמְכַּר מִמְּנָה מָנָה וְהִשְׁבִּיחַ וַהֲרֵי הוּא יָפֶה מִמָּאתַיִם מָאתַיִם. מְנַיִין שֶׁאֵינוֹ מְחַשֵּׁב עִמּוֹ אֶלָּא מִמְּנָה מָנָה. תַּלְמוּד לוֹמַר כְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת גְּאוּלָתוֹ. לְמַדְנוּ בְּנִמְכַּר לְגוֹי כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. מְנַיִין בְּנִמְכַּר לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. שָׁכִיר שָׁכִיר לִגְזֵירָה שָׁוָה. מַה שָׂכִיר הָאָמוּר לְגוֹי כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. אַף שָׂכִיר הָאָמוּר לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. רִבִּי אוֹמֵר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. יִגְאָלֶנּוּ יִגְאָלֶנּוּ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים. לְרַבּוֹת כָּל הַגְּאוּלּוֹת שֶׁיְּהוּ כְּסֶדֶר הַזֶּה.

וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. בְּאֵלֶּה לְשִׁחְרוּר וּבְשִׁאַר כָּל אָדָם לְשִׁיעְבּוּד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. בְּאֵלֶּה לְשִׁיעְבּוּד וּבְשִׁאַר כָּל אָדָם לְשִׁיחְרוּר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּשְׁנֵיהֶן בְּמִקְרָא אֶחָד דּוֹרְשִׁין וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דְּרִישׁ. וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה אֶלָּא בָּאֲחֵרִים מְשַׁעְבֵּד וְיוֹצֵא. רִבִּי עֲקִיבָה דְּרִישׁ. וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה אֶלָּא בְּיוֹצֵא מַשְׁלִים וְיוֹצֵא. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּין זֶה וּבֵין זֶה לְשִׁחְרוּר. וְתַנֵּי כֵן. וְהִשְׁיגָה יָדוֹ. יַד עַצְמוֹ. וּמָצָא כְּדֵי גְאוּלָתוֹ. מָה הֲשָׂגַת יָד שֶׁלְּעַצְמוֹ אַף הֲשָׂגַת יְדֵי אֲחֵרִים לְעַצְמוֹ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר לְשִׁיעְבּוּד מַשְׁלִם וְיוֹצֵא. וְהָתַנֵּי. אִם מִשֶּׁגְּאָלוֹ הֲרֵי כְנִמְכַּר לוֹ מְשַׁעְבֵּד וְיוֹצֵא. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. לֵית כָּאן מְשַׁעְבֵּד וְיוֹצֵא אֶלָּא מַשְׁלִים וְיוֹצֵא. רָצוּ קְרוֹבָיו שֶׁלָּרִאשׁוֹן לִיגָּאֵל גּוֹאֲלִין לָהֶן. רָצוּ קְרוֹבָיו שֶׁלַּשֵּׁנִי לִיגָּאֵל אֵין גּוֹאֲלִים לָהֶם. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַתְיָיא כְּמָאן דְּאָמַר. בְּאֵלֶּה לְשִׁחְרוּר וּבְשִׁאַר כָּל אָדָם לְשִׁיעְבּוּד.

שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הָכָא כְּתִיב וְחִשַּׁב וְהָכָא כְּתִיב וְחִשַּׁב. וְהָכָא אַתְּ מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא. וְהָכָא לֵית אַתְּ מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא. אָמַר לֵיהּ. שַׁנְיָא הִיא. שֶׁהִקְשִׁיתָהּ תּוֹרָה לְשָׁכִיר. מַה זֶּה מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא אַף זֶה מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא.

וְיָצְאָה חִנָּם. אֵילּוּ יְמֵי הַבְּגָרוּת. אֵין כָּסֶף. אֵילּוּ הַסֵּימָנִין. וְיֹאמַר בְּאַחַת מֵהֶם. אֵילּוּ נֶאֱמַר בְּאַחַת מֵהֶן הָיִיתִי אוֹמֵר. אִם בְּסֵימָנִים הִיא יוֹצְאָה לֹא כָל שֶׁכֵּן בִּימוֹת הַבֶּגֶר. אֵילּוּ כֵן הָיִיתִי אוֹמֵר. הֵן הֵן יְמוֹת הַבֶּגֶר. וְהַדִּין נוֹתֵן. הוֹאִיל וְהִיא יוֹצְאָה מֵרְשׁוּת הָאָב וְיוֹצְאָה מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן. מַה מֵרְשׁוּת הָאָב אֵינָהּ יוֹצְאָה אֶלָּא בְּסֵימָנִין. אַף מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן לֹא תֵצֵא אֶלָּא בְּסֵימָנִין. לְפוּם כֵּן צָרִךְ מֵימַר. וְיָצְאָה חִנָּם. אֵילּוּ יְמֵי הַבֶּגֶר. אֵין כָּסֶף. אֵילּוּ הַסֵּימָנִין. אוֹ חֲלִיף. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְשֵׁם רִבִּי חוּנָה. אֵין כָּסֶף. בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ כֶּסֶף לָאָב אֵין כֶּסֶף לָאָדוֹן. אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ. מְלַמֵּד שֶׁאֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לוֹ עַד שֶׁיְּהֵא בַּיּוֹם כְּדֵי לִפְדּוֹתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שָׁוֶה פְּרוּטָה וּבְגֵירוּעֶיהָ שָׁוֶה פְּרוּטָה. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מְיַיעֵד וְהוֹלֵךְ עַד דִּימְדּוּמֵי חַמָּה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. הַכֹּל מוֹדִין בְּעֶבֶד עִבְרִי עַד שֶׁיְּהֵא שָׁם שָׁוֶה פְּרוּטָה. יְאוּת אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. כֶּסֶף אֵין כָּאן מַעֲשֶׂה יָדַיִם אֵין כָּאן. בְּמַה הוּא מְיַיעֲדָהּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מְיַיעֲדָהּ בִּדְבָרִים.

תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כֵּיצַד הוּא מְיַיעֲדָהּ. אוֹמֵר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם. הֲרֵי אַתְּ מְיוּעֶדֶת לִי. עַל דַּעְתִּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה בְּסוֹף נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף לְייעוּדִים. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. מַה נַפְקָא מִבֵּיניֵיהוֹן. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. מָאן דְּאָמַר. בְּסוֹף נָתַן לָהּ כֶּסֶף לְייעוּדִים. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּבַעֲלָהּ. מָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף שֶׁלְּייעוּדִים. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּאֲבִיהָ. אֲפִילּוּ כְמָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּבַעֲלָהּ. נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לְאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁמַּעֲשֶׂה יָדַיִךְ שֶׁלִּי. הָיָה נָשׂוּי אֶת אֲחוֹתָהּ וּמֵתָה. מָאן דְּאָמַר. בְּסוֹף נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. צְרִיכָה כֶּסֶף אַחֵר. וּמָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. אֵינָהּ צְרִיכָה כֶּסֶף אַחֵר. אֲפִילּוּ כְמָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים צְרִיכָה כֶּסֶף אַחֵר. לָמָּה. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּעֲרָיוֹת.

מִיסְבַּר סְבִיר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אִילֵּין יְיעוּדִין דְּהָכָא קִידּוּשֵׁי תוֹרָה הֵן. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה כִּרְבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי. בְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדְךָ. וְהָלְכָה וּמְצָאתוּ שֶׁנִּגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד. אִם נִשְׁתַּייֵר שָׁם שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מִלְוָה שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ. וְהָלְכָה וּמְצָאתָהּ שֶׁנִּגְנְבָה אוֹ שֶׁנֶּאֱבְדָה. אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁתַּייֵר בָּהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. מִלְוָה כְּפִקָּדוֹן. אִם נִשְׁתַּייֵר שָׁם שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר עֲבִיד מִלְוָה כְּפִיקָּדוֹן כֵּן רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה עֲבִיד יְיעוּדִים כְּמִלְוָה.

וְאִם לִבְנוֹ יְיעָדָהּ. לִבְנוֹ מְיַיעֲדָהּ. אֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְאָחִיו. וְיַיעֲדִינָהּ לְאָחִיו מִקַּל וָחוֹמֶר. מַה אִם הַבֵּן שֶׁאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו לַחֲלִיצָה וּלְיִיבּוּם הֲרֵי הוּא מְיַיעֲדָהּ לוֹ. אָחִיו שֶׁהוּא קָם תַּחְתָּיו

לַחֲלִיצָה וּלְיִיבּוּם אֵינוֹ דִין שֶׁיְּיַעֲדֶינָּה לוֹ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּבֶן שֶׁהוּא קָם תַּחְתָּיו בִּשְׁדֵה אֲחוּזָה. תֹּאמַר בְּאָחִיו שֶׁאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו בִּשְׁדֵה אֲחוּזָה דִין הוּא שֶׁיְּיַעֲדֶנָּה לוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לִבְנוֹ הוּא מְיַיעֲדָהּ וְאֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְאָחִיו.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. וְאֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְבֶן בְּנוֹ. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. בְּפָרְשַׁת נָחְלוֹת אַתְּ עָבִיד בֶּן בֵּן כְּבֵן וְהָכָא לֵית אַתְּ עָבִיד בֶּן בֵּן כְּבֵן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מָאן דְּאָמַר לִי הָדָא מִילְּתָא אֲנָא מַשְׁקֵי לֵיהּ קוֹנְדִיטוֹן. הָתִיב רִבִּי נָחוּם. הֲרֵי פָּרְשַׁת נָחְלוֹת. הֲרֵי עָשִׂיתָה אַח כְּבֵן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִין כְּבֵן אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֵן. וְכָאן שֶׁלֹּא עָשִׂיתָ אַח כְּבֵן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִין כְּבֵן אֵין אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֵן. מְתִיבִין רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין. הֲרֵי פָּרְשַׁת הַטּוּמְאָה. הֲרֵי עָשִׂיתָ אַח כְּבֵן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִין כְּבֵן. וְאֵין אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֵן. אָמְרִין. אֲזִיל קוֹנְדִיטוֹן.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לְדַעַת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן לְדַעַת. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. אִית כָּאן כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֱבְדוֹמָא. אֲפִילוּ תֵימָא אִית כָּאן כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וְלֹא קָטָן הוּא. וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לְדַעַת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְיַיעֲדָהּ בֵּין לִבְנוֹ גָדוֹל בֵּין לִבְנוֹ קָטָן בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ אֶלָּא לִבְנוֹ גָדוֹל. וּבִלְבַד לְדַעַת.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עוֹשֶׂה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ פָתַר לָהּ בִּנְישׁוּאִין תְּהֵא פְטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. וְתַנִּינָן נָשָׂא אִשָּׁה וּמֵת הֲרֵי זוֹ פְטוּרָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אַתְיָיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְעַד בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הֲרֵי זוֹ שׁוּמָא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הֲרֵי אֵילּוּ סֵימָנִין. רִבִּי יַעֲקֹב בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְהֵן שֶׁעָמְדוּ בוֹ בְּשָׁעַת סֵימָנִין.

רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. עָמְדוּ בוֹ בְּשָׁעַת סֵימָנִין. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשָׂה אִישׁ אוֹ מִיכָּן וְלֶבֹא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אָבוּן. פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשָׂה אִישׁ כָּל שֶׁכֵּן לֶבֹא. דּוּ פָתַר לָהּ הָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. וְלָמָּה לֵית רִבִּי יוֹסֵי פָּתַר הָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. דְּהוּא צָרִיכָה לֵיהּ. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי קוֹמֵי. עָמְדוּ בוֹ בְּשָׁעַת סֵימָנִין. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשָׂה אִישׁ אוֹ מִיכָּן וְלֶבֹא. נִיחָא אַלְמָנָה. וּגְרוּשָׁה. תִּיפְתַּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁהִגְדִּיל. נָתַן לָהּ גֵּט. חֲלִיצָה. תִּיפְתַּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ וָמֵת וְחָלְצוּ לָהּ אַחִים וְעַל יָדָם הִיא נַעֲשֵׂית חֲלוּצָה. מֵעַתָּה אֲפִילוּ פְּחוֹת מִבֶּן תֵּשַׁע. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֱבְדוֹמָא. וְכֵינִי. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנָּא כּוּלְהוֹן תֵּשַׁע. תַּנָּא אוֹף הָדָא עִמְּהוֹן.

רִבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מֵאָחָז לָמַד רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. דְּתַנֵּי. אָחָז הוֹלִיד בֶּן תֵּשַׁע וְהָרָן בֶּן שֵׁשׁ וְכָלֵב בֶּן עֶשֶׂר. וּכְמָאן דְּאָמַר. הוּא כָּלֵב בֶּן חֶצְרוֹן הוּא כָּלֵב בֶּן יְפוּנֶּה.

מָכָרָהּ לָזֶה וְקִידְּשָׁהּ לָזֶה שִׂיחֵק הָאָב בָּאָדוֹן. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא שִׂיחֵק הָאָב בָּאָדוֹן. נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לְאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. אִילּוּ הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁמָּא אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת לַשֵּׁינִי. מַעֲכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. אִילּוּ הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי מַעֲכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁמָּא אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת לִשְׁנֵיהֶן. מִכְּבָר לְכְשֶׁיִּרְצֶה. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הִשִּׂיאָהּ שֶׁשִּׂיחֵק הָאָב בָּאָדוֹן. לְאָמָה. בִּלְבַד. מְלַמֵּד שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ וּמַתְנָה עִמּוֹ עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְהוּ עָלֶיהָ יִיעוּדִין. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְכָל הַמַּתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיוֹ בָטֵל. וְלִית לְרִבִּי מֵאִיר כָּל הַמַּתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיוֹ בָטֵל. אִית לֵיהּ תְּנֵיי אֵיפְשַׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ. וְזֶה אֶיפְשַׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ. וְלִית לֵיהּ לְרַבָּנִין תְּנֵיי אֶיפְשַׁר לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ. אִית לוֹן תְּנֵיי מְמוֹן. וְזֶה תְּנֵיי גּוּף הוּא. וְהָא תַנֵּי. נוֹשֵׂא הוּא אָדָם אִשָּׁה וּמַתְנָה עִמָּהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְהֵא לָהּ עָלָיו לֹא שְׁאֵר וְלֹא כְסוּת וְלֹא עוֹנָה. נִיחָא שְׁאֵר וּכְסוּת. וְעוֹנָה לֹא תְנֵיי גּוּף הוּא. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. תִּיפְתַּר בְּקָטַנָּה. מַה מְקַיֵּים הָדָא תַנֵּייא לְאָמָה. מוֹכְרָהּ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. מַה מְקַיֵּים הָדֵין תַּנֵּייָה לְאָמָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתַּר בְּאַלְמָנָה מִן הָאֵירוּסִין. וְהָא תַנֵּי. מוֹכֵר הוּא אָדָם אֶת בִּתּוֹ לְאֵישׁוּת וְשׁוֹנָה. לְשִׁפְחוּת וְשׁוֹנָה. לְאֵישׁוּת אַחַר שִׁפְחוּת. אֲבָל לֹא לְשִׁפְחוּת אַחַר אֵישׁוּת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. תַּנָּיִין אִינּוּן. מָאן דְּאִית לֵיהּ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל אִית לֵיהּ שִׁפְחוּת אַחַר אֵישׁוּת. מָאן דְּלֵית לֵיהּ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל לֵית לֵיהּ שִׁפְחוּת אַחַר אֵישׁוּת. מַה מְקַיֵּים הָדֵין תַּנֵּייָא לְאָמָה. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתַּר שֶׁהָיְתָה נְשׂוּיָה לְאָחוֹתָהּ.

תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מוֹכְרָהּ לְשִׁפְחוּת אַחַר אֵישׁוּת אַף לֹא שִׁפְחוּת אַחַר שִׁפְחוּת. מַה טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. בְּבִגְדוֹ בָהּ. פַּעַם אַחַת הוּא בּוֹגֵד בָּהּ וְאֵינוֹ בּוֹגֵד בָּהּ פַּעַם שְׁנַייָה. מַה מְקַיְּימִין רַבָּנִן טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. בְּבִגְדוֹ בָהּ. מִכַּיוָן שֶׁפִּירֵשׁ טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ עוֹד אֵין לְאָבִיהָ בָּהּ רְשׁוּת.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמָה הָעִבְרִייָה יוֹצְאָה בְנִישּׂוּאִים מִקַּל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַסִּימָנִין שֶׁאֵינָן מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מֵרְשׁוּת הָאָב הֲרֵי הֵן מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן. נִישּׂוּאִין שֶׁהֵן מוֹצִיאִין מֵרְשׁוּת הָאָב אֵינוֹ דִין שֶׁיּוֹצִיאוּ אוֹתָהּ מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן. אָמַר לֵיהּ.

אֲנִי אֵין לִי אֶלָּא שֶׁלְּמִשְׁנָה. יִתֵּירָה עָלָיו אָמָה הָעִבְרִיָּה. שֶׁהִיא קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסֵּימָנִין. בַּר פְּדָיָה אָמַר. אָמָה הָעִבְרִיָּה יוֹצְאָה בְּמִיתַת רַבָּהּ. מַה טַּעֲמָא. וְאַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה כֵּן וּכְתִיב וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם. הִקִּישׁ אָמָה עִבְרִיָּה לַנִּרְצָע. מַה הַנִּרְצָע יוֹצֵא בְּמִיתַת רַבּוֹ. אַף אָמָה עִבְרִיָּה יוֹצְאָה בְּמִיתַת רַבָּהּ. וְאַתְיָא דְּבַר פְּדָיָה כְּהָדֵין תַּנָּיָא דְתַנֵּי. עֶבֶד עִבְרִי עוֹבֵד אֶת הַבֵּן וְאֵינוֹ עוֹבֵד אֶת הַבַּת. אָמָה הָעִבְרִיָּה עוֹבֶדֶת אֶת הַבַּת וְאֵינָהּ עוֹבֶדֶת אֶת הַבֵּן. אֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. בֵּין עִבְרִיָּה בֵּין עִבְרִי אֵינָן עוֹבְדִין לֹא אֶת הַבֵּן וְלֹא אֶת הַבַּת. מַה מְקַיֵּים הָדֵין תַּנָּייָה וְאַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה כֵּן. פְּתַר לָהּ בְּהַעֲנָק. דְּתַנֵּי. אֵילּוּ שֶׁמַּעֲנִיקִין לָהֶם. הַיּוֹצֵא בַּשָּׁנִים וּבַיּוֹבֵל וְאָמָה הָעִבְרִיָּה שֶׁהִיא קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסֵּימָנִין. אֲבָל הַיּוֹצֵא בְּגֵירָעוֹן כֶּסֶף וּבְמִיתַת הָאָדוֹן אֵין מַעֲנִיקִין לָהֶן.

כְּתִיב וְהִגִּישׁוֹ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת וגו'. הָא כֵיצַד. זֶה שֶׁהוּא נִמְכַּר בְּבֵית דִּין וְהִגִּישׁוֹ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים. וְזֶה שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶת עַצְמוֹ וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת. רִבִּי אִמִּי בְּעָא. פְּשִׁיטָא זֶה שֶׁהוּא נִמְכַּר בְּבֵית דִּין בֵּית דִּין כּוֹתְבִין שְׁטָרוֹ. זֶה שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶת עַצְמוֹ מִי כוֹתֵב אֶת שְׁטָרוֹ. כְּתִיב לֹא יִקָּשֶׁה בְעֵינֶיךָ בְּשַׁלֵּחֲךָ אוֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר שְׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים. שְׂכִיר עוֹבֵד בַּיּוֹם וְאֵינוֹ עוֹבֵד בַּלַּיְלָה. עֶבֶד עִבְרִי עוֹבֵד בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. כְּתִיב לֹא יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ לְעֵינֶיךָ. וְאַתְּ אוֹמֵר אָכֵן. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רַבּוֹ מַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה כְנַעֲנִית וְנִמְצָא עוֹבֵד בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה קוֹנָה כֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ. וְיִשְׂרָאֵל לֹא הֵיתֵר מִכְּלַל אִיסּוּר הוּא. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן רִבִּי בָּא בַּר מָמָל כָּאן חָזַר בֵּיהּ.

דָּרַשׁ רִבִּי יְהוּדָה בֵּירִבִּי בּוּן. הַמִּילָה הַזֶּה נִרְצַע. שֶׁלֹּא יְהֵא כֹּהֵן וְיִפָּסֵל. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מִן חַסְחוּס הָיָה נִרְצַע. מִיכָּן הָיָה רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֵין הַכֹּהֵן נִרְצַע. שֶׁמָּא יֵיעָשֶׂה בַּעַל מוּם וְיִיפָּסֵל מִן הָעֲבוֹדָה. וְיֵירָצַע חַסְחוּס פָּחוֹת מִן הַכַּרְשִׁינָה. שֶׁמָּא יָבוֹא לִידֵי כַּרְשִׁינָה. וְיָבוֹא לִידֵי כַּרְשִׁינָה. הַתּוֹרָה אָמְרָה וְשָׁב לַאֲחוּזָתוֹ. בְּעֵינוֹ. כְּלוּם הָיָה נִרְצַע אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. בַּמַּרְצֵעַ. אֵין לִי אֶלָּא בַּמַּרְצֵעַ. מְנַיִן אֲפִילּוּ בְסוֹל אֲפִילּוּ בְקוֹץ אֲפִילּוּ בִזְכוּכִית. תַּלְמוּד לוֹמַר וְרָצַע. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה.

כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה עוֹקֶפֶת לְמִקְרָא וּבְמָקוֹם אַחֵר לְמִדְרָשׁ. הַתּוֹרָה אָמְרָה בַּסֵּפֶר. וַהֲלָכָה אָמְרָה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא בְתָלוּשׁ. הַתּוֹרָה אָמְרָה בָּעֶפֶר. וַהֲלָכָה אָמְרָה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מְגַדֵּל צְמָחִים. הַתּוֹרָה אָמְרָה בַּמַּרְצֵעַ. וַהֲלָכָה אָמְרָה אֲפִילּוּ בְסוֹל אֲפִילּוּ בְקוֹץ אֲפִילּוּ בִזְכוּכִית. וּבְמָקוֹם אֶחָד לְמִדְרָשׁ. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ כְּלָל. אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֶת גַּבּוֹת עֵינָיו פְּרָט. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ חָזַר וְכָלָל. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אֵין אַתָּה דָּן אֶלָּא כְעֵין הַפְּרָט. לוֹמַר

לְךָ. מַה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁהוּא מְקוֹם כִּינּוּס שֵׂיעָר וּבְנְרָאָה. אַף אֵין לִי אֶלָּא מְקוֹם כִּינּוּס שֵׂיעָר וּבְנְרָאָה. וְהֲלָכָה אָמְרָה יְגַלְּחֶנּוּ כְדַלַּעַת. בַּמַּרְצֵעַ. מַה מַּרְצֵעַ שֶׁהוּא שֶׁלְמַתֶּכֶת. אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁלְמַתֶּכֶת. רִבִּי אוֹמֵר. זֶה מַקְדֵּחַ גָּדוֹל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. זֶה הַפְּסִילָה. וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת. יָכוֹל אֲפִילוּ מוּטָל. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. מַה הַמְּזוּזָה עוֹמֶדֶת. אַף הַדֶּלֶת יְהֵא עוֹמֵד. גְּנַאי לוֹ גְּנַאי לְמַשְׁפַּחְתּוֹ.

תַּנֵּי. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. וְלָמָּה אֶל הַדֶּלֶת. שֶׁעַל יְדֵי דֶּלֶת יָצְאוּ מֵעַבְדוּת לַחֵירוּת. שֶׁאֲלוּ הַתַּלְמִידִים אֶת רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. מָה רָאָה הָעֶבֶד הַזֶּה לִירַצַּע בְּאָזְנוֹ יוֹתֵר מִכָּל אֵיבָרָיו. אָמַר לָהֶן. אוֹזֶן שֶׁשָּׁמְעָה מֵהַר סִינַי לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי וּפִירְקָה מֵעֲלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְקִיבְּלָה עָלֶיהָ עוֹל בָּשָׂר וָדָם. אוֹזֶן שֶׁשָּׁמְעָה לִפְנֵי הַר סִינַי כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. וְהָלַךְ זֶה וְקָנָה אָדוֹן אַחֵר. לְפִיכָךְ תִּבּוֹא הָאוֹזֶן וְתֵירָצַע. לְפִי שֶׁלֹּא שָׁמַר מַה שֶּׁשָּׁמְעָה אָזְנוֹ.

אָזְנוֹ. מָה אָזְנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן יְמָנִית אַף כָּאן יְמָנִית. וְאִם אָמוֹר יֹאמַר הָעֶבֶד. שְׁתֵּי אֲמִירוֹת. אַחַת בְּסוֹף שֵׁשׁ וְאַחַת בִּתְחִילַּת שֶׁבַע. אַחַת בְּסוֹף שֵׁשׁ. עַד שֶׁהוּא בָּעֲבוֹדָתוֹ. וְאַחַת בִּתְחִילַּת שֶׁבַע. לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי. אָהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָיי. מְלַמֵּד שֶׁאֵינוֹ נִרְצָע עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים וּלְרִבּוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. עַד שֶׁיְּהֵא אוֹהֵב אֶת רַבּוֹ וְרִבּוֹ אוֹהֲבוֹ. עַד שֶׁיִּתְבָּרְכוּ הַנִּכְסִים עַל יָדָיו. שֶׁנֶּאֱמַר כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ.

וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹבֵל. דִּכְתִיב וְיָצָא בַּיּוֹבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ. וּבְמִיתַת הָאָדוֹן. דִּכְתִיב וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם. כָּל יְמֵי עוֹלָמוֹ שֶׁלְּאָדוֹן.

הלכה ג

משנה: עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בְּכֶסֶף עַל יְדֵי אֲחֵרִים וּבִשְׁטָר עַל יְדֵי עַצְמוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף בְּכֶסֶף עַל יְדֵי עַצְמוֹ וּבִשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא הַכֶּסֶף מִשֶּׁל אֲחֵרִים.

הלכה: עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף כול'. כְּתִיב וְהִתְנַחַלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחוּזָה. הִקִּישׁ עֲבָדִים לַאֲחוּזָה. מָה אֲחוּזָה נִקְנֵית בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. אַף עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה.

מְנַיִן שֶׁאֲחוּזָה נִקְנֵית בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. שְׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עֵדִים. וְחָתוֹם אֵילּוּ עֵידֵי שְׁטָר. וְהָעֵד עֵדִים אֵילּוּ עֵידֵי חֲזָקָה. אוֹ אֵינָן אֶלָּא אֵילּוּ עֵידֵי שְׁטָר. כְּבָר כָּתוּב וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא רִבִּי תַּנְחוּם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין קַרְקַע נִקְנֶה בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. מַה טַּעֲמָא. שְׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ. וּפְלִיג עַל הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. כָּל שְׁקָלִים

שֶׁכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה סְלָעִים וּבַנְּבִיאִים לִיטְרִין וּבַכְּתוּבִים קִינְטִירִין. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. חוּץ מִשֶּׁקְלֵי עֶפְרוֹן דְּהַוְיִין קִינְטִירִין. מַה טַּעֲמָא. בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי. וְלֹא דַמְיָיא. תַּמָּן כְּתִיב כֶּסֶף וְהָכָא כְּתִיב שְׁקָלִים. הָתִיבוּן. הֲרֵי הָאוֹנֵס הֲרֵי אֵין כָּתוּב בּוֹ אֶלָּא כֶּסֶף וְאַתְּ אָמַר שְׁקָלִים.

וּדְלֹא כְרִבִּי לְעֶזֶר. דְּרִבִּי לְעֶזֶר אָמַר. הִילֵּךְ קָנָה. דְּתַנֵּי. הִילֵּךְ בְּשָׂדֶה לְאוֹרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ קָנָה עַד מָקוֹם שֶׁהִילֵּךְ. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיְּחַזִּיק. הַכֹּל מוֹדִין בְּמוֹכֵר שְׂבִיל לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁהִילֵּךְ בּוֹ קְנָיָיוֹ. מַה טַּעֲמָא. קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאוֹרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּהּ.

אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. עֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. כִּמְטַלְטְלִין. אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. לֹא כְקַרְקָעוֹת וְלֹא כִמְטַלְטְלִין. מַתְנִיתָא אָמְרָה. עֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חֲזָקַת בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת מֶרְחַצָּיוֹת וְשׁוֹבְכוֹת בֵּית הַבַּדִּים וּבֵית הַשְּׁלָחִין וְעֲבָדִים. אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. עֲבָדִים אֵינָן כִּמְטַלְטְלִין. דְּתַנֵּי. אֵי זוֹ הִיא חֲזָקַת עֲבָדִים. נָעַל לוֹ מִנְעָלוֹ. וְהִתִּיר לוֹ מִנְעָלוֹ. נָטַל לְפָנָיו לְמֶרְחָץ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אִם הִגְבִּיהוֹ הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה. הִגְבִּיהַּ הוּא אֶת רַבּוֹ אֵין חֲזָקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרִין. עֲבָדִים כִּמְטַלְטְלִין. דָּמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבָּנִין. אֵין שִׁיעְבּוּד לְמַתָּנָה. אֵין גּוֹבִין מִן הָעֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. אָמַר רִבִּי מָנָא לְרִבִּי שְׁמַי. מָאן אִינּוּן רַבָּנִין. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי אִימִּי. אַרְמָלְתָא תִּפְסַת אִמְתָא. אִתָּא עוּבָדָא קוֹמֵי רִבִּי יִצְחָק. אָמַר. תִּפְסַת תִּפְסַת. רִבִּי אִימִּי מַפֵּיק מִינָּהּ. דְּהִיא סָבְרָה דְּהִיא דִידָּהּ וְלִית הִיא דִידָּהּ. וְלֹא בְקַרְקָעוֹת. דְּתַנֵּי. קַרְקָעוֹת וַעֲבָדִים הֶחֱזִיק בַּקַּרְקָעוֹת. אִם אוֹמֵר אַתְּ. עֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. כֵּיוָן שֶׁהֶחֱזִיק בַּקַּרְקָעוֹת הֶחֱזִיק בָּעֲבָדִים. דְּאָמַר רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי שָׂדוֹת אַחַת בִּיהוּדָה וְאַחַת בַּגְּלִיל. הֶחֱזִיק בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבַּגְּלִיל אוֹ בְּזוֹ שֶׁבַּגְּלִיל לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה. קָנָה. לֹא בְמִטַלְטְלִין. אִם אוֹמֵר אַתְּ. עֲבָדִים כִּמְטַלְטְלִין. כֵּיוָן שֶׁהֶחֱזִיק בִּמְטַלְטְלִין הֶחֱזִיק בָּעֲבָדִים. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שֶׁהִנְכְּסִין שֶׁאֵין לָהֶן אֲחֲרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַנִּכְסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אֲחֲרָיוּת לִישְׁבַּע עֲלֵיהֶן.

בַּכֶּסֶף. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. מֵאַחֵר לְרַבּוֹ. הָא מֵרַבּוֹ לְאַחֵר לֹא. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אֲפִילּוּ מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. מָהוּ מוֹצִיא. מֵרַבּוֹ לְעַצְמוֹ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. הֵילֵךְ כֶּסֶף זֶה שֶׁתֵּצֵא שְׂדֵךְ לְחֵירוּת. אָמַר לֵיהּ. יֵצֵאת. שֶׁתֵּצֵא שְׂדֵךְ לְהֶבְקֵר. אָמַר לֵיהּ. לֹא יֵצֵאת. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה זִיכָּה לָבֶן דַּעַת וְזֶה לֹא זִיכָּה לָבֶן דַּעַת. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיָה חֵרֵשׁ. אָמַר לֵיהּ אִישׁ. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיָה קָטָן. אָמַר לֵיהּ דַּרְכּוֹ לְהַגְדִּיל. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אַתְיָיא דְּרִבִּי זְעִירָא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. אַף בִּשְׁטָר עַל יְדֵי

אֲחֵרִים. לֹא עַל יְדֵי עַצְמוֹ. מָהוּ בִּשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים לֹא עַל יְדֵי עַצְמוֹ. לֹא רַבּוֹ נוֹתֵן שְׁטָר לַאֲחֵרִים שֶׁיֵּצֵא עַבְדּוֹ לְחֵירוּת. אוּף הָכָא רַבּוֹ נוֹתֵן כֶּסֶף לַאֲחֵרִים שֶׁתֵּצֵא שְׁדֵהוּ לְהֶבְקֵר.
אָמַר רִבִּי אַבּוּן. אַתְיָיא כְּרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. וְלֵית לְרַבָּנִין אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. אִית לוֹן בְּעֶבֶד שֶׁלִּשׁוּתָּפוּת. אֲבָל בְּעֶבֶד שֶׁכּוּלּוֹ שֶׁלּוֹ שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהוּא כְּזָכָה מִימִינוֹ לִשְׂמאלוֹ. וְלֵית לְרִבִּי שֶׁהוּא כְּזָכָה מִימִינוֹ לִשְׂמאלוֹ. אִית לֵיהּ בִּמְזַכֶּה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר. וְלֵית לְרַבָּנִין בִּמְזַכֶּה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר. סָבְרִין רַבָּנִין. הָרְאוּי לִזְכוֹת עַל יְדֵי עַצְמוֹ רָאוּי לִזְכוֹת עַל יְדֵי אַחֵר. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִזְכוֹת עַל יְדֵי עַצְמוֹ אֵינוֹ רָאוּי לִזְכוֹת עַל יְדֵי אַחֵר.
רִבִּי אוֹמֵר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִזְכוֹת עַל יְדֵי עַצְמוֹ רָאוּי לִזְכוֹת לוֹ עַל יְדֵי אֲחֵרִים.
הִגְבִּיהַּ אֶת הַמְּצִיאָה וְאָמַר. עַל יְדֵי שֶׁאֲזָכֶה בָהּ אֲנִי וְלֹא רַבִּי. עַל כּוֹרְחוֹ זָכָה הוּא וְרַבּוֹ אוֹ זָכָה הוּא וְלֹא רַבּוֹ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַמּוּדִּר הֲנָיָיה מֵחַבְרוֹ וְהוּא רוֹצֶה לִתֵּת לְבִתּוֹ מָעוֹת. אוֹמֵר לָהּ. הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵילּוּ נְתוּנִין לָךְ מַתָּנָה. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא לְבַעֲלֵיךְ רְשׁוּת בָּהֶן אֶלָּא מַה שֶּׁאַתְּ נוֹתֶנֶת לְפִיךְ. תַּנֵּי. וְלֹא לֵיךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מָאן תַּנָּא. וְלֹא לֵיךְ. רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר עֲבִיד יַד עֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. בְּמַתָּנָה כְּרִבִּי מֵאִיר הוּא יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ.
בִּמְצִיאָה כְּרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהוּא כְּזָכָה מִדַּעַת אַחֵר. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא כָל שֶׁכֵּן הִיא. מָה אִם שֶׁהִיא כְּזָכָה מִדַּעַת אַחֵר אַתְּ אוֹמֵר. זָכַת הָאִשָּׁה זָכָה בַעֲלָהּ. כָּאן שֶׁהוּא כְּזָכָה מִדַּעַת עַצְמוֹ לֹא כָל שֶׁכֵּן זָכָה הָעֶבֶד יִזְכֶּה רַבּוֹ.
וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן. בְּרָאשֵׁי אֵיבָרִים שֶׁאֵינָן חוֹזְרִין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַרְיָיה. מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת.
אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. צָרִיךְ גֵּט שִׁיחְרוּר. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵין צָרִיךְ גֵּט שִׁחְרוּר.
פְּשִׁיטָא שֶׁהָעֶבֶד מְקַבֵּל מַתָּנָה מֵאַחֵר לְאַחֵר. מֵאַחַר לְרַבּוֹ. מֵרַבּוֹ לְעַצְמוֹ לֹא. מֵאַחֵר לְעַצְמוֹ מַחֲלוֹקֶת רִבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים. אוֹמֵר. הָא לְךָ כֶּסֶף זֶה שֶׁלֹּא יְהֵא לְרַבְּךָ רְשׁוּת בָּהֶן. זָכָה הָעֶבֶד זָכָה רַבּוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. זָכָה הָעֶבֶד זָכָה רַבּוֹ. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. כְּשֵׁם שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵאַחֵר לְרַבּוֹ כָּךְ הוּא זוֹכֶה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשִׁילְּחָהּ לוֹ בְיַד עַבְדּוֹ בְיַד בְּנוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. תִּיפְתָּר בְּעֶבֶד עִבְרִי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. תִּיפְתְּרִינֵיהּ בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ. פְּתַח לָהּ וְהִיא בָאָה מֵאֵילֶיהָ. וְתַנִּינָן. הִנְהִיגָהּ הַמְשִׁיכָהּ קָרָא לָהּ וּבָאת אַחֲרוֹן מִתְחַיֵּיב בָּהּ כְּשׁוֹאֵל. רִבִּי זְעִירָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. אֲבָל אֵינוֹ מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין הָעֶבֶד זוֹכֶה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. וְהָתַנֵּי. אִשְׁתּוֹ. דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ. רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. תִּיפְתָּר כְּהָדִין תַּנָּיָא דְתַנֵּי. אִשְׁתּוֹ אֵינָהּ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. הָדִין תַּנָּיָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן

אֶלְעָזָר אָמַר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. אִשְׁתּוֹ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וְהֲדֵין תַּנָּיָא דְּרִבִּי מֵאִיר עֲבִיד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ וְלֹא יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ.

רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. נִרְאִין דְּבָרִים שֶׁיְּזָכָה הָעֶבֶד בְּגֵט שִׁיחְרוּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גֵּט שִׁיחְרוּר. וְאַל יְזַכֶּה בְּגֵט אִשָּׁה שֶׁאֵין לוֹ גֵּט אִשָּׁה. אֵין תֵּימַר. מַתְנִיתָא הִיא. הֲרֵי אַתְּ שִׁפְחָה וּוְלָדֵךְ בֶּן חוֹרִין. אִם הָיְתָה עוֹבָרָה זָכַת לוֹ. עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאֶחָד מֵאֵיבָרֶיהָ. רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. נִרְאִין דְּבָרִים שֶׁ[יְּקַבֵּל] הָעֶבֶד גֵּט שִׁחְרוּר וְאַל יְקַבֵּל גֵּט כְּוָותִין. אֵין תֵּימַר. מִשְׁנָה קוֹדֶמֶת. הֲרֵי אַתְּ שִׁפְחָה וּוְלָדֵךְ בֶּן חוֹרִין. אִם הָיְתָה עוֹבָרָה זָכַת לוֹ. עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאֶחָד מֵאֵיבָרֶיהָ.

פְּלָנִית שִׁפְחָתִי עוֹשָׂה אֲנִי לָהּ כְּתָב שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּעְבֵּד. רִבִּי לְעָזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָעָלוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. לֹא הַכֹּל מְמֻנוּ לְשַׁעְבֵּד. בָּנֶיהָ מָה הֵם. עֲבָדִים. מַה שֶׁיֵּיר בָּהּ. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. דְּרִבִּי הִיא. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. כָּתַב כָּל נְכָסָיו לִשְׁנֵי עֲבָדָיו כְּאַחַת. שְׁנֵיהֶן יָצְאוּ לְחֵירוּת וּשְׁנֵיהֶן צְרִיכִין לְשַׁחְרֵר זֶה אֶת זֶה. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי הִיא. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי בָּא. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ סָבַר. מִשֶּׁזָּכוּ בִּנְכָסִים יָצְאוּ לְחֵירוּת. אֶלָּא כְּאַחַת עֲבָדִים וּנְכָסִים יָצְאוּ לְחֵירוּת.

הֲרֵי אַתְּ בַּת חוֹרִין וּוְלָדֵךְ עֶבֶד. וְולָדָהּ כְּיוֹצֵא בָהּ. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּךְ פֵּירְשָׁהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָב הַמִּשְׁנָה. שְׁנֵיהֶן בֶּן חוֹרִין. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנֵיהֶן עֲבָדִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא מַחֲלוֹקֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר מָה אִיכָּא מַחֲלוֹקֶת. אֶלָּא כֵּינִי. דְּבָרָיו קַיָּימִין. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. מָהוּ לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. כָּךְ פֵּירְשָׁהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אֲבִי הַמִּשְׁנָה. שְׁנֵיהֶן בֶּן חוֹרִין. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנֵיהֶן עֲבָדִים. וּכְרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ.

הלכה ד

משנה: בְּהֵמָה גַסָּה בִּמְסִירָה וְהַדַּקָּה בְּהַגְבָּהָה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי אֶלְעָזָר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּהֵמָה דַקָּה נְקֵנִית בִּמְשִׁיכָה.

הלכה: בְּהֵמָה גַסָּה נְקֵנִית בִּמְסִירָה כולי. רִבִּי הוּנָא אָמַר. אֵין מוֹסִירָה קוֹנָה אֶלָּא בְּנִיכְסֵי הַגֵּר. רַב חִזְקִיָּה רִבִּי בָּא רִבִּי לְעָזָר שְׁאַל. הָיוּ לוֹ עֶשְׂרָה גְמַלִּים קְשׁוּרִים זֶה בָּזֶה. מָסַר לוֹ מוֹסִירָה שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן. כּוּלָּהֶם קָנָה אוֹ לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתוֹ שֶׁמָּסַר לוֹ בִּלְבַד. רַב חִסְדָּא אָמַר. מְשׁוֹךְ אֶת הַבְּהֵמָה זוֹ לִקְנוֹתָהּ. קָנָה. לִקְנוֹת וּוְלָדוֹתֶיהָ. לֹא קָנָה. לִקְנוֹתָהּ הִיא וּוְלָדוֹתֶיהָ.

קָנָה. אִילּוּ הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. מְשׁוֹךְ אֶת הַבְּהֵמָה זוֹ שֶׁתִּקְנֶה מַשּׁוּי שֶׁלָּהּ שֶׁמָּא לֹא קָנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא דְתֵימַר בִּשְׁלֹא הָיְתָה הַבְּהֵמָה עוֹבָרָה. אֲבָל אִם הָיְתָה עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּמַשָּׁאָהּ.

רִבִּי אַבָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. הָהֵן דִּנְגִיד בְּזָקָה וְהִיא מִבַּזְעָא בְיָדֵהּ לֹא חַיָיב בָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. לָכֵן צְרִיכָה. אֲפִילּוּ לְמַעֲלֶה לְגַו חָנוּתָא דְלָא אִיתְכַּוון אֶלָּא דְלָא יִסְבָּהּ בַּר חוֹרִין. מָהוּ שֶׁתִּקְנֶה בְּשַׁעַר הַפְּחוֹת. אָמַר רִבִּי חַגַּיי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּשַׁעַר הַפְּחוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמּוֹכֵר יֵינוֹ לְנָכְרִי. פָּסַק עַד שֶׁלֹּא מָדַד דָּמָיו מוּתָּרִין. מָדַד עַד שֶׁלֹּא פָּסַק דָּמָיו אֲסוּרִין. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁתִּקְנֶה לִי בְּשַׁעַר הַפְּחוֹת אֲפִילּוּ מָדַד עַד שֶׁלֹּא פִּיסֵּק. וְיֵיעָשֶׂה כְּמִי שֶׁפִּיסֵּק עַד שֶׁלֹּא מָדַד וְיִהְיוּ דָמָיו מוּתָּרִין.

שְׁמוּאֵל אָמַר. הָהֵין דִּנְסַב כֶּזַנִיתָא וְהִיא מִתְחַטְפָא מִי חַיָיב בָּהּ. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבוּדַמָא. הָדָא דְתֵימַר כְּצוֹר וַחֲבֵירוֹתֶיהָ כְּקַיְסָרִין וּכְחַבְרוֹתֶיהָ. בְּרַם הָכָא עַד כְּדוֹן אוֹרְחֵיהּ מְחַזְּרָה לְמִתְקְלָהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. הַמּוֹכֵר צֹאן לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁמָּסַר לוֹ מַשְׁכּוֹכִית קָנָה. מָהוּ מַשְׁכּוֹכִית. אִית דְּאָמְרִין. חוּטְרָא. וְאִית דְּאָמְרִין. שַׁרְקוּקִיתָה. וְאִית דְּאָמְרִין. נְגָדְתָא. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הַמּוֹכֵר בּוֹר לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁמָּסַר לוֹ דְּלָיוֹ קָנָה. רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמּוֹכֵר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁצָּבַר לְתוֹכוֹ קְנָיָיו. רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי בָּעֵי. מָסַר לוֹ אֶת הַמַּפְתֵּחַ מָהוּ. אָמַר רִבִּי זְכַרְיָה חֲתָנֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי שִׁמְעוֹן וַחֲכָמִים. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמּוֹסֵר מַפְתֵּחַ לְעַם הָאָרֶץ הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ אֶלָּא שְׁמִירַת הַמַּפְתֵּחַ. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הַמּוֹכֵר מַעְשְׂרוֹת שֶׁדֵּהוּ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. וְלֵד שִׁפְחָתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. עוּבְּרֵי בְהֶמְתּוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אַוִּיר חֲרֵבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֶלָּא מוֹכֵר שָׂדֵהוּ וּמְשַׁיֵיר מַעְשְׂרוֹתֶיהָ. מוֹכֵר לוֹ שִׁפְחָה וּמְשַׁיֵיר לוֹ וְוֹלָדָהּ. מוֹכֵר לוֹ בְהֵמָה וּמְשַׁיֵיר לוֹ וְוֹלָדָהּ. מוֹכֵר לוֹ חוֹרֵבָה וּמְשַׁיֵיר לוֹ אַוִּירָהּ. וְהֵיךְ אֵיפְשַׁר לוֹ לָאָדָם לִמְכּוֹר אַוִּיר חֲרֵבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ. תְּלוֹשׁ מִן הֶחָרֵבָה הַזּוֹ שֶׁתִּקְנֶה אֶחָד מֵעֶשֶׂר שֶׁבָּהּ. וְכָא קַרְקַע לְפָנָיו שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ. תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁיִּקָּנֶה לְךָ אֶחָד מֵעֶשֶׂר שֶׁבּוֹ.

רִבִּי שְׁמוּאֵל וְרִבִּי זְעִירָא רִבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי בְשֵׁם רַב. אֵין מְשִׁיכָה קוֹנָה בְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלְּשְׁנֵיהֶן. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה וּפְלִיג. אֵימָתַי אָמְרוּ. הַמְטַלְטְלִין נִיקְנִין בִּמְשִׁיכָה. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלְּשְׁנֵיהֶן. אֲבָל בִּרְשׁוּת הַלּוֹקֵחַ כֵּיוָן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו זָכָה. בִּרְשׁוּת הַמּוֹכֵר

לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיִּגְבֶּיהָ אוֹ עַד שָׁעָה שֶׁיִּמְשׁוֹךְ וְיוֹצֵא חוּץ רְשׁוּת הַבְּעָלִים. בְּרְשׁוּת זֶה שֶׁהֵן מוּפְקָדִין אֶצְלוֹ לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּזְכֶּה הוּא בָהֶן אוֹ עַד שֶׁיַּשְׁכִּיר לוֹ אֶת מְקוֹמוֹ.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בְּהֵמָה דַקָּה נִקְנֵית בִּמְשִׁיכָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם. כִּי הָא דְּרַב יְהוּדָה שָׁלַח לִשְׁאוֹל. בְּהֵמָה גַסָּה בְּמָה הִיא נִקְנֵית. אָמַר לֵיהּ. בִּמְסִירָה. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. בְּהֵמָה גַסָּה נִקְנֵית בִּמְסִירָה. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי מִיחְלַף. רַב יְהוּדָה שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. בְּכוֹר שֶׁנִּטְרַף בְּתוֹךְ שִׁלְשִׁים. אָמַר לֵיהּ. כְּמַה שֶׁמֵּת וּפָטוּר מֵחֲמֵשׁ סְלָעִים שֶׁלַּבֶּן. רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. שִׁילְיָיא שֶׁיָּצְאַת מִקְצָתָהּ הַיּוֹם וּמִקְצָתָהּ לְמָחָר. אָמַר לֵיהּ. אִם לְדַם טָהוֹר מוֹנָה מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן. וְאִם לְדַם טָמֵא מוֹנָה מִיּוֹם שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָיה. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא יָצָא עִמָּהּ וְוֹלָד. אֲבַל אִם יָצָא עִמָּהּ וְוֹלָד בֵּין לְדַם טוֹהַר בֵּין לְדַם טָמֵא אֵינָהּ מוֹנָה אֶלָּא מִשָּׁעַת יְצִיאַת הַוָּוֹלָד.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח לְרִבִּי אֶלְעָזָר. שׁוֹמֵר שֶׁמָּסַר לְשׁוֹמֵר. אָמַר לֵיהּ. הָרִאשׁוֹן חַיָיב. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַשֵּׁינִי חַיָיב. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. הַשֵּׁינִי חַיָיב. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר וּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ. יִישְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ. הַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כֵּיצַד הֲלָהּ עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בְּפָרְתוֹ שֶׁלָּזֶה. אֶלָּא תַּחֲזוֹר פָּרָה לַבַּעַלִים. רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל. אֲבָל אִם לֹא נָתַן רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל לֹא בָדָא. וְתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל. וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר. וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר. וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל. וְלֹא מִי שֶׁהוֹפְקַד אֶצְלוֹ רַשַּׁאי לְהַפְקִיד אֶצֶל אַחֵר. אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוּ רְשׁוּת מִן הַבְּעָלִים. וְכוּלָּן שֶׁשִּׁינּוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים חַיָיבִין. וְשׁוֹאֵל אֲפִילוּ לֹא שִׁינָּה חַיָיב. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מַתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִשְׁבוּעָה וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. אָתָא מֵימַר לָךְ אֲפִילוּ הִתְנָה עִמּוֹ שֶׁהוּא פָטוּר חַיָיב. בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל. נִשְׁבַּע מִן הָדָא. כָּתַב לָהּ. נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִיךְ. אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ. אֲבָל מַשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בִּרְשׁוּתָהּ. הָדָא אָמְרָה שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ אֶת הַשּׁוֹאֵל שֶׁהוּא מַשְׁבִּיעוֹ. וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא. שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָאִשָּׁה שֶׁהוּא מַשְׁבִּיעָהּ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. לָא צְרִיכָה מֵילַף הָדָא מִן הַהִיא. וּמַה צְרִיכָה מֵילַף. הַהִיא מִן הָדָא. כְּיִי דְּמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לַשּׁוֹאֵל. וְהָכָא שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת שֶׁיְּהוּ בָנֶיהָ אֲפִיטְרוֹפִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. צְרִיךְ לְהַעֲלוֹת לוֹ שָׂכָר כָּל זְמַן שֶׁהִיא שְׁכוּרָה אֶצְלוֹ. רִבִּי זְעִירָא שָׁאַל לְרִבִּי אֲבִינָא. שְׁאָלוּהָ הַבְּעָלִים וָמֵתָה. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָנָן קַיְימִין. אֲפִילוּ אֲכָלוּהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. שֶׁלָּהֶם אֲכָלוּ. רִבִּי זְעִירָא בָּעָא קוֹמֵי רַבִּי יָסָא. הֵיךְ עָבְדִין עוֹבָדָא. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵיי כָּלְקֶבֶל אַרְבָּעָה לָא עָבְדִין עוֹבָדָא

בְּסוּגְיָיא. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵיי כָּלְקֶבֶל תְּרֵיי אִינּוּן. רַבִּי לָעְזָר תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה רוֹבָא רִבִּי יוֹחָנָן תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי יַנַּאי.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי לָעְזָר. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ וְאַחַר כָּךְ יֵיבֵם אֶחָד מֵהֶן. אָמַר לֵיהּ. כְּנִיכְסֵי כוּלָּם כְּנִיכְסֵי הַמֵּת. עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. מְצוּיִת דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר. וְלֹא שַׁנְיָיא. הֵיא שֶׁחָלְקוּ וְאַחַר כָּךְ יֵיבֵם אֶחָד מֵהֶן. הוּא שֶׁיֵּיבֵם אֶחָד מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ חָלְקוּ. זָכוּ כּוּלָּן בְּנִיכְסֵי הַמֵּת. וְלָמָּה אָמַר לֵיהּ. מַה דִּשְׁאֲלֵיהּ אֲגִיבֵיהּ. וְלָמָּה לֹא שְׁאָלוֹ לֵהּ דְּאָמַר רִבִּי אַבִּינָא בְּשֵׁם רִבִּי אַסִּי. בְּכוֹר שֶׁחָלַק כְּפִשּׁוּט חֲזָקָה וְוִיתֵּר.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי לָעְזָר. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ. אָמַר לֵיהּ. חוֹלְקִין מַה שֶּׁעֲלֵיהֶן וְאֵין חוֹלְקִין לֹא מַה שֶּׁעַל בְּנֵיהֶן וְלֹא מַה שֶּׁעַל בְּנוֹתֵיהֶן. רִבִּי אִימִּי אוֹמֵר. הָעוֹשֶׂה שׁוֹם לְבֵיתוֹ מֵבִיאִין שׁוֹם לְעַצְמָן לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. הָעוֹשֶׂה קַטָּלָא לְבֵיתוֹ אֵין מֵבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. בִּרְאוּיָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחוֹל. אֲבָל בִּרְאוּיָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּרֶגֶל מֵבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. רִבִּי מָנָא אָמַר. כְּלֵי רֶגֶל חוֹלְקִין. כְּלֵי שַׁבָּת צְרִיכָא. רִבִּי אָבִין פְּשִׁיטָא לֵיהּ. בֵּין כְּלֵי רֶגֶל בֵּין כְּלֵי שַׁבָּת מֵבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. אִילֵּין בּוֹלְסָיֵיא. אָמַר לֵיהּ. חֲכִים אַתְּ דְּאִית לָךְ בּוֹלְסִיין סַגִּין. אָמַר לֵיהּ. מֵבִיאִין וְחוֹלְקִין.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי לָעְזָר. מָהוּ לִגְבוֹת מִן הָעֲבָדִים בְּקַרְקָעוֹת. אָמַר לֵיהּ. גּוֹבִין מִן הָעֲבָדִים בְּקַרְקָעוֹת. הוֹרֵי רִבִּי לָעְזָר לְאִילֵּין דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי לִגְבוֹת מִן הָעֲבָדִים בְּקַרְקָעוֹת.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. הָאַנָּס וְהַגּוֹזְלָן וְהַגַּנָּב. אָמַר לֵיהּ. חֲזָקָה שֶׁאֵין הַבָּעָלִים מְיַטְּפְלִין בְּמֵיתָה. וּמְנַיִין שֶׁאֵין הַבָּעָלִים מְיַטְּפְלִין בְּמֵיתָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם. וְלֹא מֵתִים. עַד כְּדוֹן גְּנֵיבָה. גְּזֵילָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵילָה אֲשֶׁר גָּזָל. בְּעֵייָנֵיהּ.

הלכה ה

משנה: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת נְקֵנִין בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת אֵינָן נְקֵנִין אֶלָּא בִּמְשִׁיכָה. נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת נִיקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַנִּכְסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת לִישָׁבַע עֲלֵיהֶן.

הלכה: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת כול'. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ קוֹנִין בִּשְׁלִיפַת הַמִּנְעָל. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וגו'. מִי שָׁלַף. תַּמָּן אָמְרִין. רַב וְלֵוִי. חַד אָמַר. הַקּוֹנֶה. וְחַד אָמַר. הַמַּקְנֶה. וְאַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִינּוּן פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנֵּי. בּוֹעַז נוֹתֵן לַגּוֹאֵל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הַגּוֹאֵל נָתַן לְבוֹעַז.

חָזְרוּ לִהְיוֹת קוֹנִים בְּקִנְצָצָה. מָהוּ בְּקִנְצָצָה. בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה אָדָם מוֹכֵר שְׂדֵה אֲחוּזָתוֹ הָיוּ קְרוֹבָיו מֵבִיאִין חֲבִיּוֹת וּמְמַלִּין אוֹתָן קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים וְשׁוֹבְרִין לִפְנֵי הַתִּינוֹקוֹת. וְהַתִּינוֹקוֹת

מְלַקְּטִין וְאוֹמְרִים. נִקְצַץ פְּלוֹנִי מֵאֲחוּזָתוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה מַחֲזִירָהּ לוֹ הָיוּ עוֹשִׂין כָּךְ וְאוֹמְרִים. חָזַר פְּלוֹנִי לַאֲחוּזָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. אַף מִי שֶׁהוּא נוֹשֶׂא אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת לוֹ הָיוּ קְרוֹבָיו מֵבִיאִין חֲבִיּוֹת וּמְמַלִּין אוֹתָן קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים וְשׁוֹבְרִין לִפְנֵי הַתִּינוֹקוֹת. וְהַתִּינוֹקוֹת מְלַקְּטִין וְאוֹמְרִים. נִקְצַץ פְּלוֹנִי מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה מְגָרְשָׁהּ הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן וְאוֹמְרִין. חָזַר פְּלוֹנִי לְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

חָזְרוּ לִהְיוֹת קוֹנִים בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. בְּכֶסֶף. שְׁדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ. זֶה הַכֶּסֶף. וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם אֵילוּ עֵידֵי שְׁטָר. וְהָעֵד עֵדִים. אֵילוּ עֵידֵי חֲזָקָה. אוֹ אֵינָן אֶלָּא עֵידֵי שְׁטָר. כְּבָר כָּתוּב וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין קַרְקַע נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. מַה טַּעֲמָא. שְׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ. וּפְלִיג עַל הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. כָּל שְׁקָלִים שֶׁכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה סְלָעִים. וּבַנְּבִיאִים לִיטְרִין. וּבַכְּתוּבִים קִינְטֵירִין. חוּץ מִשִּׁקְלֵי עֶפְרוֹן. מַה טַּעֲמָא. בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי. וְלֹא דַמְיָיא. תַּמָּן כְּתִיב כֶּסֶף וְהָכָא כְּתִיב שְׁקָלִים. הָתִיבוּן. הֲרֵי אוֹנֵס. הֲרֵי אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא כֶּסֶף וְאַתְּ אָמַר שְׁקָלִים.

וְלֹא כְרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. הִילּוּךְ קוֹנֶה. דְּתַנֵּי. הִילַּךְ בְּשָׂדֶה לְאוֹרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ קָנָה עַד מָקוֹם שֶׁהִילַּךְ. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא קָנָה עַד שֶׁיַּחֲזִיק. הַכֹּל מוֹדִין בְּמוֹכֵר שִׂבִיל לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁהִילַּךְ בּוֹ קְנָיָיו. מַה טַּעֲמָא. קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ וגו'.

בְּשָׂטָר. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. בְּשָׂטָר עַל מְנָת שֶׁלֹּא לִיתֵּן כֶּסֶף. אֲבָל בְּשָׂטָר עַל מְנָת לִיתֵּן כֶּסֶף לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּתֵּן כֶּסֶף. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֲפִילּוּ לֹא נָתַן כֶּסֶף קָנָה. מַתְנִיתָא מְסַיְּעָה לְרִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה. מְכַר לוֹ עֶשֶׂר שָׂדוֹת כְּאַחַת כְּיוָן שֶׁהֶחֱזִיק בְּאַחַת מֵהֶן הֶחֱזִיק בְּכוּלָּם. אֲבָל אִם לֹא נָתַן לוֹ אֶלָּא דְּמֵי אַחַת מֵהֶן אוֹ שֶׁלֹּא כָתַב לוֹ אוֹנוֹ אֶלָּא עַל אַחַת מֵהֶן לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתָהּ שֶׁמָּכַר לוֹ בִּלְבַד. וְכִי יֵשׁ אוֹנִי בִּלֹּא כֶסֶף. אֵין תֵּימַר. בְּשֶׁנָּתַן לוֹ דְּמֵי כוּלָּם אֲנָן קַיָּימִין. לֹא אָמַר אֶלָּא. דְּמֵי אֶחָד מֵהֶן. אֶלָּא אוֹ הָדָא אוֹ הָדָא.

בְּכֶסֶף. רִבִּי בָּא סָבַר מֵימַר. בְּכֶסֶף עַל מְנָת שֶׁלֹּא יִכְתּוֹב אוֹנִי. אֲבָל בְּכֶסֶף עַל מְנָת לִכְתּוֹב לוֹ אוֹנֵי לֹא קָנָה עַד שֶׁעָה שֶׁיִּכְתּוֹב אוֹנֵי. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי פְּלִיגִין. אַתְיָיא דְּרִבִּי בָּא כִּשְׁמוּאֵל וּדְרַב הוּנָא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי בָּא כִּשְׁמוּאֵל. שְׁמוּאֵל שָׁאַל לְרַב חוּנָה. שׁוֹחֵט וְנִתְעַסֵּק בַּקֳּדָשִׁים. אָמַר לֵיהּ. לִרְצוֹנְכֶם. פִּרֵט לְמִתְעַסֵּק. כָּתַב מַתָּנָה בִּלְשׁוֹן קִנְיָין. אָמַר לֵיהּ. אַרְכְּבֵיהּ אַתְּרֵי רִיכְשֵׁי. אָמְרָה רִבִּי בָּא וְלֹא קִיבְּלָהּ שְׁמוּאֵל. מָהוּ אַרְכְּבֵיהּ עַל תְּרֵין רִיכְשֵׁי בַּרְקֵי. סָבְרִין מֵימַר. מַיְיתֵי תְּרֵין סוּסְוָון שַׁטְיֵי וּמְרַכְּבִין לֵיהּ עַל תְּרֵיהוֹן וְהַהוּא אָזִיל בְּדָא וְהַהֵין אָזִל בְּדָא לֹא אַשְׁכַּח גַּבֵּי כְּלוּם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַמְלְחָיָיא. יִיפֶה כוֹחוֹ בִּשְׁנֵי דְבָרִים. שֶׁיֵּשׁ שִׁיעְבּוּד לִמְכִירָה וְאֵין שִׁיעְבּוּד לְמַתָּנָה. שֶׁהַמּוֹכֵר לֹא מָכַר אֶת הַכֹּל וְהַנּוֹתֵן

מַתְנָה נָתַן אֶת הַכֹּל. וּדְרַב חוּנָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן. חַד בַּר נַשׁ מִי דְמִיךְ אָמַר. יִנָּתְנוּ כָּל נְכָסַיי לְפְלוֹנִי. חָזַר וְאָמַר. כִּתְבוּ וּתְנוּ. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יָקִים אַעֲלוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. אִם אָמַר. לִזְכוּתוֹ. דִּבְרֵי הַכֹּל זָכָה. וְאִם לְזַכּוֹתוֹ בִּכְתָב. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֶה בִּכְתָב לְאַחַר מִיתָה. מִי מוֹדִיעַ. אֶת רַבּוּ. תִּיפְתַּר שֶׁהָיוּ שָׁם עֵדִים יוֹדְעִים. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁאֵין שָׁם עֵדִים יוֹדְעִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לְעוֹלָם הַשָּׁדֶה בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ וּמוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

מְנַיִין לִנְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת שֶׁהֵן נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם חִזְקִיָּה רִבִּי יוֹנָה רִבִּי חֲנַנְיָה תִּרְתֵּיי בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. כְּתִיב וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרִים בְּצוּרוֹת בִּיהוּדָה. עַד כְּדוֹן כְּשֶׁהָיוּ קַרְקַעוֹת וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. הָיוּ קַרְקַעוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר לָהֶן רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. מַעֲשֶׂה בְּמְרוֹנִי אֶחָד שֶׁהָיָה דָּר בִּירוּשָׁלֵם וְהָיוּ לוֹ מִיטַלְטְלִין הַרְבֵּה וּבִיקֵּשׁ לְחַלְקָן. אָמְרוּ לוֹ אֵין אַתְּ יָכוֹל אֶלָּא אִם כֵּן קָנִיתָ קַרְקַע. מֶה עָשָׂה. הָלַךְ וְקָנָה סֶלַע אֶחָד בְּצַד יְרוּשָׁלֵם. אָמַר. חֶצְייָהּ צְפוֹנִי אֲנִי נוֹתֵן לְפְלוֹנִי עִם מֵאָה חֲבִיוֹת שֶׁל יַיִן. חֶצְייָהּ דְּרוֹמִית אֲנִי נוֹתֵן לְפְלוֹנִי עִם מֵאָה חֲבִיוֹת שֶׁלְּשֶׁמֶן. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְקִיְּימוּ אֶת דְּבָרָיו. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְלֹא שְׁכִיב מֵרַע הוּא. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה אֶלָּא בִּכְתָב. וְכָאן אֲפִילוּ בִּדְבָרִים. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה עַד שֶׁיִּהוּ קַרְקַעוֹת וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכָאן אֲפִילוּ קַרְקַעוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר לֵיהּ. לֹא כְרִבִּי לִיעֶזֶר הוּא. שַׁנְייָא הִיא שְׁכִיב מֵרַע דְּרִבִּי לִיעֶזֶר הוּא שְׁכִיב מֵרַע דְּרַבָּנִין. אָמַר לֵיהּ. שְׁכִיב מֵרַע דְּרִבִּי לִיעֶזֶר כְּבָרִיא דְּרַבָּנִין. תַּמָּן תַּנִּינָן. קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא חַייָב בְּפֵיאָה וּבְבִיכּוּרִים דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא מַהוּ טָב. אָמַר רִבִּי מַתַּנְייָה. תִּיפְתַּר שֶׁהָיָה שָׁם מָקוֹם שִׁיבּוֹלֶת אַחַת וּמַרְגָּלִית טְמוּנָה בּוֹ. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי שָׂדוֹת אַחַת בִּיהוּדָה וְאַחַת בְּגָלִיל. הֶחֱזִיק בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבְּגָלִיל. אוֹ בְּזוֹ שֶׁבְּגָלִיל לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה. קָנָה. וּבְנִיכְסֵי הַגֵּר לֹא קָנָה אֲפִילוּ מֵיצַר בֵּנְתַיִים. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. נִתְכַּוֵּון לִקְנוֹת מִן הַמֵּיצַר וּשְׁרַע מִינֵּיהּ. רַב חִסְדָּא אָמַר. נִיכְסֵי הַגֵּר. הֶחֱזִיק בִּצְפוֹנָן עַל מְנָת לִזְכוֹת בִּדְרוֹמָן. בְּדְרוֹמָן עַל מְנָת לִזְכוֹת בִּצְפוֹנָן לֹא נִתְכַּוֵּון לִקְנוֹת בְּאֶמְצָעִיתָן. לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיִּתְכַּוֵּין לִקְנוֹת בְּאֶמְצָעִיתָן. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב חִסְדָּא. גֵּר שֶׁמֵּת וּבִיזְבְּזוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו. הַמַּחֲזִיק בַּקַּרְקַע חַייָב בַּכֹּל. הַמַּחֲזִיק בַּקָּמָה חַייָב בְּלֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה וּפְטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. וְאֵין אָוִיר מַפְסִיק בֵּין שִׁיבּוֹלֶת לְשִׁיבּוֹלֶת. תַּמָּן תַּנִּינָן. אִם הָיָה מְחוּבָּר לְקַרְקַע וְתַלַשׁ כָּל שֶׁהוּא

קָנָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתוֹ קֶלַח בִּלְבַד. וְהָתְנַן אִם הָיָה מְחוּבָּר לְקַרְקַע וְתָלַשׁ כָּל שֶׁהוּא קָנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קַיְימָהּ רִבִּי אֲבוּדַומָא נְחוּתָא מוֹדֶה שְׁמוּאֵל בְּנִיכְסֵי הַגֵּר. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. הַמְּטַלְטְלִין מָהוּ שֶׁיִּקָּנוּ בִּגְרִירָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. בְּעוֹרוֹת הַקָּשִׁים. אֲבָל בְּעוֹרוֹת הָרַכִּים לֹא קָנָה עַד שֶׁיְּגַבִּיהַ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הַגּוֹנֵב כִּיסּוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ וְהוֹצִיאוֹ בַּשַּׁבָּת חַיָּיב. שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּיב בִּגְנֵיבָתוֹ שֶׁלְּכִיס עַד שֶׁלֹּא קִידְּשָׁה עָלָיו הַשַּׁבָּת. אֲבָל אִם הָיָה גוֹרֵר בּוֹ וְיוֹצֵא פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁחָלָה עָלָיו מִיתָה וְתַשְׁלוּמִין כְּאַחַת. הָא אִם לֹא חָלָה עָלָיו מִיתָה וְתַשְׁלוּמִין כְּאַחַת חַיָּיב. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתַּר בְּאֵילֶּין כִּיסַייָא רַבְרְבַייָא דְּאוֹרְחַיהוֹן מִתְגָּרְרָה.

מְנַיִין לְמִדּוּ לְגִילְגּוּל שְׁבוּעָה. מִסּוֹטָה. אָמַן מֵאִישׁ זֶה. אָמַן מֵאִישׁ אַחֵר. עַד כְּדוֹן דְּבָרִים שֶׁהֵן רְאוּיִין לְהַשְׁבִּיעַ. דְּבָרִים שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהַשְׁבִּיעַ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַן שֶׁלֹּא סָטִיתִי אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה. אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם רָאוּי הוּא לְהַשְׁבִּיעַ. אַתְּ אָמַר מְגַלְגְּלִין. וְהָכָא מְגַלְגְּלִין.

אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. מַה זוֹ בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. בְּזוֹ אָלָה וּשְׁבוּעָה וְאֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. מַה זוֹ בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה נִיחָא. וּמָאן דְּאָמַר. זוֹ בְּאָלָה וּשְׁבוּעָה וְאֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה. לְגִילְגּוּל אַתְּ לָמֵד וּלְשִׁבוּעָה אֵין אַתְּ לָמֵד. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. מַה זוֹ בְּאָמַן וּבְאָמַן. אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָמַן וּבְאָמַן. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. זוֹ בְּאָמַן וּבְאָמַן. אֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָמַן וּבְאָמַן. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. מַה זוֹ בְּאָמַן וּבְאָמַן אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָמַן וּבְאָמַן. נִיחָא. וּמָאן דְּאָמַר. זוֹ בְּאָמַן וּבְאָמַן וְאֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָמַן וּבְאָמַן. כְּלוּם לָמְדוּ לְגִילְגּוּל שְׁבוּעָה אֶלָּא מִסּוֹטָה. לְגִילְגּוּל אַתְּ לָמֵד. וּלְאָמַן אָמַן אִי אַתְּ לָמֵד.

הלכה ו

משנה: כָּל הַנַּעֲשֶׂה דְּמִים בְּאַחֵר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַייֵב זֶה בַּחֲלִיפָיו. כֵּיצַד הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַייֵב לָזֶה בַּחֲלִיפָיו. רְשׁוּת הַגְּבוֹהַ בְּכֶסֶף וּרְשׁוּת הַהֶדְיוֹט בַּחֲזָקָה. אֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹהַ כִּמְסִירָתוֹ לַהֶדְיוֹט.

הלכה: כָּל הַנַּעֲשֶׂה דְּמִים בְּאַחֵר כול'. תַּמָּן תַּנִּינָן. זֶה הַכְּלָל. כָּל הַמִּיטַלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה. רִבִּי בָּא רַב חוּנָה בְשֵׁם רַב. אֲפִילּוּ צְבוּר בְּצִיבּוּרִין. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לְעָזָר. לֹא שָׁנִינוּ אֶלָּא כָּל הַנַּעֲשֶׂה דְּמִים בְּאַחֵר בְּלָבַד. דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשׁוּם. אַתְייָא דְּרַב חוּנָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לְעָזָר כְּשִׁיטָתֵיהּ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָאַחִין הַשּׁוּתָפִין שֶׁחִייְבִין בְּקוֹלְבּוֹן פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. וְשֶׁחִייְבִין בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה פְּטוּרִין מִן הַקּוֹלְבּוֹן. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. וְהֵן שֶׁחָלְקוּ גְּדָיִים כְּנֶגֶד גְּדָיִים וּתְיָישִׁים כְּנֶגֶד תְּיָישִׁים. אֲבָל אִם חָלְקוּ גְּדָיִים כְּנֶגֶד גְּדָיִים וּתְיָישִׁים כְּנֶגֶד תְּיָישִׁים

הוּא חֶלְקוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וַאֲפִילוּ חֶלְקוּ גְּדָיִים כְּנֶגֶד גְּדָיִים וְתַיָּישִׁים כְּנֶגֶד תַּיָּישִׁים כִּלְקוּחוֹת הֵן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַלָּקוּחַ וְהַנִּיתַּן לוֹ מַתָּנָה פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. הָאַחִין הַשּׁוּתָפִין שֶׁחָיְבִין בְּקוֹלְבּוֹן פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. בְּשֶׁחָלְקוּ וְחָזְרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ. כְּשֶׁחָיְבִין בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וּפְטוּרִין מִן הַקּוֹלְבּוֹן. בְּשֶׁלֹּא חָלְקוּ.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לָזֶה פָּרָה וְלָזֶה חֲמוֹר. הֶחֱלִיפוּ אֶת שֶׁלָּזֶה לָזֶה וְאֶת שֶׁלָּזֶה לָזֶה. מָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה וּבָא בַעַל הַפָּרָה לִמְשׁוֹךְ אֶת הַחֲמוֹר וְנִמְצָא שֶׁמַּתָּה הַחֲמוֹר. בַּעַל הַחֲמוֹר צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁהָיְתָה חֲמוֹרוֹ קַיֶּימֶת בְּשָׁעָה שֶׁמָּשַׁךְ אֶת הַפָּרָה. שֶׁכָּל הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה חוּץ מִן הַחֲלִיפִין. וּמָאן דְּלָא סְבַר דָּא מִילְּתָא לָא סְבַר בִּנְזִיקִין כְּלוּם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. וַאֲנָא לֵית נָא סְבַר לָהּ. אָמַר רִבִּי בָּא לְרִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אֲבִיהָ. הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. לֹא הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה לְהוֹצִיא קִידּוּשִׁין מֵרְשׁוּת הָאָב. תַּלְמִידוֹי דְרִבִּי יוֹנָה אָמְרִין. תִּיפְתָּר בְּקִידּוּשִׁים קְטַנִּים. דְּלָמָא. רִבִּי חוּנָה וְרִבִּי פִּינְחָס וְרִבִּי חִזְקִיָּה סָלְקִין מִישְׁאוֹל בִּשְׁלָמֵיהוֹן דְּרִבִּי יוֹסֵף לְמֵילַף מִינֵּיהּ. אָמְרוּ לֵיהּ. מַתְנִיתָא מְסַיְּעָא לִשְׁמוּאֵל. נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל. הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. וְלֹא הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה לְהוֹצִיא כְּתוּבָּה מֵרְשׁוּת הַבַּעַל. אָמַר לוֹן. לֹא מוֹדֶה שְׁמוּאֵל שֶׁאִם מָשַׁךְ בַּעַל הַפָּרָה אֶת הַחֲמוֹר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁהָיוּ בָהּ מוּמִין אֵילּוּ עַד שֶׁלֹּא תִיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ. וְזֶה כֵּיוָן שֶׁכָּנַס כְּמִי שֶׁמָּשַׁךְ.

רִבִּי בָּא רַב הַמְנוּנָא רַב אַדָּא בַּר אַחָוָה בְּשֵׁם רַב. מָכְרָה לוֹ פָּרָה בְדָמִים. דַּחֲזָקִיהּ אָמַר לֵיהּ. הַב לִי אִינּוּן פְּרִיטַיָּא. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בְּעֵי מִינְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ. מִיזַּבִּין לֵיהּ חֲמוֹר. מָשַׁךְ בַּעַל הַפָּרָה אֶת הַחֲמוֹר לֹא נִקְנֵית הַפָּרָה. חֲמוֹר מָהוּ שֶׁיִּקָּנֶה. רִבִּי בָּא אָמַר. נִקְנֵית. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אֵינָהּ נִקְנֵית. סָבַר רִבִּי בָּא דְּאִינּוּן חֲלִיפִין. וְלֵית אִינּוּן חֲלִיפִין. רִבִּי מָנָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. פְּעָמִים שֶׁתְּחִילַת מֶקַח לָזֶה וּתְחִילַת מֶקַח לָזֶה. הֵיךְ עֲבִידָא. מָכְרָה לוֹ פָּרָה בְדָמִים. סְמִיכָה גַבֵּי חָדָא פְּרִיטַיָּא. לְמָחָר אַשְׁכְּחֵיהּ קָאִים תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ עֲבִיד קַיָּים הָכָא. אָמַר לֵיהּ. בְּעָא אינּוּן פְּרִיטַיָּא. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בְּעֵי מִינְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ. מִיזְבַּן לִי חַד חֲמוֹר. אָמַר לֵיהּ. הֲרֵי חֲמוֹר לְפָנֶיךָ. מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה. מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה. אֶלָּא זֶה קָנָה לְעַצְמוֹ וְזֶה קָנָה לְעַצְמוֹ.

מַתְנִיתָא. רְשׁוּת הַגָּבוֹהַּ בְּכֶסֶף וּרְשׁוּת הַהֶדְיוֹט בַּחֲזָקָה. כֵּיצַד. גִּיזְבַּר שֶׁנָּתַן מָעוֹת הֶקְדֵּשׁ בְּמִטַּלְטָלִין קָנָה הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא. שֶׁנֶּאֱמַר לַיי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ. אֲמִירָתִי לְגָבוֹהַּ כִּמְסִירָתִי לַהֶדְיוֹט. כֵּיצַד. לָקַח פָּרָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ בְּמָאתַיִם. לֹא הִסְפִּיק לְהָבִיא מָאתַיִם עַד שֶׁעָמַד בְּמָנָה. מֵבִיא מָאתַיִם. הָדָא הִיא אֲמִירָתִי לְגָבוֹהַּ כִּמְסִירָתִי לַהֶדְיוֹט. פָּרָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ בְּמָנָה. לֹא הִסְפִּיק לְהָבִיא מָנָה עַד שֶׁעָמַד בְּמָאתַיִם. מֵבִיא

מָאתַיִם. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְיָסַף חֲמִישִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְקָם לוֹ. הָא אִם יוֹסִיף הֲרֵי הוּא קָם לוֹ וְאִם לָאו אֵינוֹ קָם לוֹ. שׁוֹר זֶה עוֹלָה וּבֵית זֶה קָרְבָּן. קָנָה הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא. דִכְתִיב לַיי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וגו'. וּבְהֶדְיוֹט לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיַּחֲזִיק.

הלכה ז

משנה: כָּל מִצְוַת הָאָב עַל הַבֵּן הָאֲנָשִׁים חַיָּיבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. כָּל מִצְוַת הַבֵּן עַל הָאָב אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּיבִין. כָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הָאֲנָשִׁים חַיָּיבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. כָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּיבִין. כָּל מִצְוָה בִּלֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא בֵּין שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּיבִין חוּץ מִבַּל תַּשְׁחִית וּבַל תַּקִּיף וּבַל תְּיטַמֵּא לַמֵּתִים. הַסְּמִיכוֹת וְהַתְּנוּפוֹת הַהַגָּשׁוֹת הַקְּמִיצוֹת הַהַקְטָרוֹת וְהַמְּלִיקוֹת הַהַזָּאוֹת וְהַקַּבָּלוֹת נוֹהֲגוֹת בָּאֲנָשִׁים וְאֵינָן נוֹהֲגוֹת בַּנָּשִׁים חוּץ מִמִּנְחַת סוֹטָה וּנְזִירָה שֶׁהֵן מְנִיפוֹת.

הלכה: כָּל מִצְוַת הָאָב עַל הַבֵּן כול'. מִצְוֹת שֶׁהָאָב חַיָּיב לַעֲשׂוֹת לִבְנוֹ. לְמוֹהֲלוֹ לִפְדוֹתוֹ לְלַמְּדוֹ תוֹרָה וּלְלַמְּדוֹ אוֹמָנוּת לְהַשִּׁיאוֹ אִשָּׁה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַף לְלַמְּדוֹ לָשׂוֹט עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לְמוֹהֲלוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. לִפְדוֹתוֹ דִכְתִיב וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה. לְלַמְּדוֹ תוֹרָה. וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם. לְלַמְּדוֹ אוֹמָנוּת. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וּבָחַרְתָּ בַחַיִּים. זוֹ אוֹמָנוּת. לְהַשִּׁיאוֹ אִשָּׁה. וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ. אֵימָתַי אַתָּה זוֹכֶה לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ. בְּשָׁעָה שֶׁאַתְּ מַשִּׂיא אֶת בָּנֶיךָ קְטַנִּים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַף לָשׂוֹט עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דִכְתִיב לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ. מַה. לְמִצְוָה אוֹ לְעִיכּוּב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בַּר תָּרִימָה אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי אִימִּי. אָמַר לֵיהּ. פַּייֵס לְאַבָּא דְיַסְבֵּינִי אִתָּא. פַּייְסֵיהּ וְלָא קְבִיל עֲלוֹי. הָדָא אָמְרָה לְמִצְוָה. אִין תֵּימַר לְעִיכּוּב. הֲוָה לֵיהּ לְכוֹפְנֵיהּ. מְנַיִין שֶׁאִם לֹא עָשָׂה לוֹ אָבִיו שֶׁהוּא חַיָּיב לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ. תַּלמוּד לוֹמַר אָדָם תִּפְדֶּה. וּנְמַלְתֶּם אוֹתָם. וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם. וְהוֹדַעְתָּ אַתָּה. לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאָב זָכָה לַבֵּן בְּנוֹי בַּכּוֹחַ בָּעוֹשֶׁר וּבַחָכְמָה וּבַשָּׁנִים. בְּנוֹי מְנַיִין יֵירָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶיךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם. בַּכּוֹחַ. גִּיבּוֹר בְּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ וגו'. בָּעוֹשֶׁר. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם. בַּחָכְמָה. וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם. בַּשָּׁנִים. לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם. וּכְשֵׁם שֶׁהוּא זָכָה לוֹ בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים כָּךְ הוּא חַיָּיב לוֹ בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן. מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה מַלְבִּישׁ מַנְעִיל מַנְהִיג. הָדָא הוּא דִכְתִיב יָחוּלוּ עַל רֹאשׁ יוֹאָב. זֶב וּמְצוֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ וְנוֹפֵל בַּחֶרֶב וְחָסֵר לֶב. זֶב תְּשִׁישׁ. וּמְצוֹרָע עָזִיב. וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ בּוֹרִיי. נוֹפֵל בַּחֶרֶב קְצַר יָמִים. וְחָסֵר לֶחֶם מִסְכֵּן. כַּד אֲתָא שְׁלֹמֹה מִיקְטוֹל לְיוֹאָב אֲמַר לֵיהּ. אָבִיךְ גָּזַר עָלַי חָמֵשׁ גְּזֵירוֹת. קַבְּלִין וְאֲנָא מִיתְקַטִּיל. וְקַבְּלִין. וְכוּלְּהוֹן קָמִין

מִן דְּבֵית דָּוִד. זָב הָיָה רְחַבְעָם. וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס לִירוּשָׁלַם. מָאן דְּאָמַר. זָב. מָאן דְּאָמַר. אִיסְטְנִיס. מְצוֹרָע זֶה עוּזִּיָּהוּ. וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מְצוֹרָע עַד יוֹם מוֹתוֹ. מַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ זֶה יוֹאָשׁ. וְאֶת יוֹאָשׁ עָשׂוּ עָשׂוּ שְׁפָטִים. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. מְלַמֵּד שֶׁהֶעֱמִידוּ עָלָיו בִּירָנִיּוֹת קָשִׁים שֶׁלֹּא הִכִּירוּ אִשָּׁה מִימֵיהֶם וְהָיוּ מְעַנִּין בּוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּעַנִּין אֶת הָאִשָּׁה. הָדָא הוּא דִכְתִיב וְעָנָה גְאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו. וְעִינָהּ גְּאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו. וְנוֹפֵל בַּחֶרֶב זֶה יֹאשִׁיָּהוּ. דִּכְתִיב וְיוּרוֹ הַמּוֹרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מְלַמֵּד שֶׁעָשׂוּ גוּפוֹ כַּכָּבָרָה. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חִיצִּים יוֹרוּ בִּמְשִׁיחַ יי. וְחָסַר לֶחֶם. זֶה יוֹיָכִין. וַאֲרוּחָתוֹ אֲרוּחַת תָּמִיד נִתְּנָה לוֹ וגו׳.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אִם הִתְחִילוּ אֵין מַפְסִיקִין. הַתְחָלַת הַמָּרְחָץ אֵי זוֹ הִיא. רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מִשֶּׁיַּתִּיר אֵיזוֹרוֹ. רַב אָמַר. מִשֶּׁיַּתִּיר מְנַעֲלוֹ. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הֲוָה יְלִיף שְׁמַע פַּרְשָׁתָה דְּבַר בְּרֵיהּ בְּכָל עֲרוּבַת שׁוּבְתָא. חַד זְמָן אִינְשֵׁי וְעָאַל מִיסְחֵי בְּהָהֵין דִּימוֹסִין דְּטִיבֶּרְיָא. וַהֲוָה מִיסְתַּמִּיךְ עַל כָּתְפֵּיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר בָּא. אִנְחָה וּנְפַק לֵיהּ מִן דִּימוֹסָא. אָמַר. כָּךְ הֲוָה. רִבִּי לָעְזָר בַּר יוֹסֵי אָמַר. שְׁלִיחַ מטי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. לֹא כֵן אַלְפָּן רִבִּי. אִם הִתְחִילוּ אֵין מַפְסִיקִין. אָמַר לֵיהּ. חִייָה בְּנִי. וְקַלָּה הִיא בְעֵינֶיךָ. שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ פָּרָשָׁה מִבֵּן בְּנוֹ כְּאִילּוּ הוּא שׁוֹמְעָהּ מֵהַר סִינַי. מַאי טַעֲמָא. וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ וגו׳. יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בְּחוֹרֵב. כְּיוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בְּחוֹרֵב. רִבִּי חִזְקִיָּה בַּר יִרְמְיָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם יָכוֹל אַתְּ לְשַׁלְשֵׁל שְׁמוּעָה עַד מֹשֶׁה שַׁלְשְׁלֶהּ. וְאִם לָאו תְּפוֹשׂ אוֹ רִאשׁוֹן אוֹ אַחֲרוֹן. גִּידּוּל אָמַר. כָּל הָאוֹמֵר שְׁמוּעָה מִשֵּׁם אוֹמְרָהּ יְהֵא רוֹאֶה בְּעַצְמוֹ כְּאִילּוּ בַּעַל הַשְּׁמוּעָה עוֹמֵד לְפָנָיו. מַה טַעֲמָא. אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ וגו׳. רָב אָדָם יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא. זֶה רִבִּי זְעִירָא. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא. לֵית אֲנָן חָשִׁין עַל שְׁמוּעָתָה דְּרַב שֵׁשֶׁת דְּהוּא גַבְרָא מְפַתְחָא. וְאָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יָסָא. חַכֵּם רִבִּי לְבַר פְּדָיֶיהּ דְּאַתְּ אֲמַר שְׁמוּעָתָא מִן שְׁמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. רַב אָדָא בַּר אַחָוָה אָמְרִין מִשְּׁמוֹ.

מִצְוֹת שֶׁהַבֵּן חַייָב לַעֲשׂוֹת לְאָבִיו. אֵי זֶהוּ מוֹרָא. לֹא יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא מְדַבֵּר בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו. אֵי זֶהוּ כִיבּוּד. מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה מַלְבִּישׁ וּמְכַסֶּה וּמַנְעִיל מַכְנִיס וּמוֹצִיא. מִן דְּמַאן. חוּנָה בַּר חִייָה אָמַר מִשְּׁלְזָקָן. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. מִשְּׁלוֹ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּרִבִּי חֲנִינָה. מְנַיִין אֲפִילּוּ אָמַר לוֹ אָבִיו. הַשְׁלֵךְ אֶת הָאַרְנָקִי הָזֶה לַיָּם. שֶׁשּׁוֹמֵעַ לוֹ. בְּהָהוּא דְּאִית לֵיהּ חוֹרָנִין וּבְעוֹשֶׂה הֲנָחַת רוּחוֹ שֶׁלְּאָבִיו. אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה. אֶלָּא שֶׁהָאִישׁ סִפֵּיקָה בְיָדוֹ. הָאִשָּׁה אֵינָהּ סִפֵּיקָה בְיָדָהּ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת לָאֲחֵרִים עָלֶיהָ. נִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה כְּמִי שֶׁהִיא סִפֵּיקָה בְיָדָהּ לַעֲשׂוֹת.

עַד אֵיכַן הוּא כִיבּוּד אַב וְאֵם. אָמַר לָהֶן. וְלִי אַתֶּם שׁוֹאֲלִין. לְכוּ שַׁאֲלוּ לְדָמָה בֶּן נְתִינָה. דָּמָה בֶּן נְתִינָה רֹאשׁ פַּטְרְכּוּלֵי הָיָה. פַּעַם אַחַת הָיְתָה אִמּוֹ מְסַטַּרְתּוֹ לִפְנֵי כּוּלֵי שֶׁלּוֹ וְנָפַל קוֹרְדִּיקְסִין שֶׁלָּהּ מִיָּדָהּ וְהוֹשִׁיט לָהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִצְטַעֵר. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. הַגּוֹי הָאַשְׁקְלוֹנִי הָיָה וְרֹאשׁ כָּל פַּטְרְכּוּלֵי הָיָה. וְאֶבֶן שֶׁיָּשַׁב עָלֶיהָ אָבִיו לֹא יָשַׁב עָלֶיהָ מִיָּמָיו. וְכֵיוָן שֶׁמֵּת עָשָׂה אוֹתָהּ יְרָאָה מִשֶּׁלּוֹ. פַּעַם אַחַת אָבְדָה יְשִׁפָּה שֶׁלְּבְנִימִן. אָמְרִין מַאן דְּאִית לֵיהּ טָבָא דִּכְווֹתָהּ. אָמְרִין דְּאִית לְדָמָה בֶּן נְתִינָה. אָזְלוֹן לְגַבֵּיהּ וּפָסְקוּ לֵיהּ עִמֵּיהּ בְּמֵאָה דֵּינָרִין. סְלִיק בְּעָא מֵייְתִיתָא לְהוֹן וְאַשְׁכַּח לְאָבוֹי דְּמַךְ. וְאִית דַּאֲמְרִין מַפְתְּחָא דְּתֵיבוּתָא הֲוָה יְהִיב גַּוּא אֲצָבְעֵיהּ דְּאָבוּהּ. וְאִית דַּאֲמְרִין רִיגְלֵיהּ הֲוָות פְּשִׁיטָה עַל תֵּיבוּתָא. נְחַת לְגַבֵּיהוֹן. אֲמַר לוֹן. לָא יְכִילִית מַיְיתִיתָהּ לְכוֹן. אָמְרִין. דִּילְמָא דְּהוּא בְּעֵי פְּרִיטִין תּוּבָן. אַסְקִינֵיהּ לְמָאתַיִם. אַסְקִינֵיהּ לְאֶלֶף. כֵּיוָן דְּאִיתְעִיר אֲבִיו מִן שִׁינְתֵּיהּ סְלִק וְאֵייתִיתָהּ לְהוֹן. בְּעוּ מִיתַּן לֵיהּ כִּדְפָסְקוּ לֵהּ לָאֲחָרָיָא וְלָא קְבִיל. אֲמַר. מַה אֲנָא מַזְבְּנָא לְכוֹן אִיקְרָא דְּאָבָהָתִי בִּפְרִיטִין. אֵינִי נֶהֱנֶה מִכִּיבּוּד אֲבוֹתַיי כְּלוּם. מַה פָּרַע לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׂכָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. בּוֹ בַלַּיְלָה יָלְדָה פָּרָתוֹ אָדוּמָה. וְשָׁקְלוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל מִשְׁקָלָהּ זָהָב וּשְׁקָלוּהָ. אָמַר רִבִּי שַׁבְּתַי. כְּתִיב וּמִשְׁפָּט וְרֹב צְדָקָה לֹא יְעַנֶּה. אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁהֶא מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁלְּעוֹשֵׂה מִצְוֹת בַּגּוֹיִם.

אִמּוֹ שֶׁלְּרִבִּי טַרְפוֹן יָרְדָה לִטַּייֵל לְתוֹךְ חֲצֵירָהּ בְּשַׁבָּת וְנִפְסַק קוֹרְדְּיְיקִין שֶׁלָּהּ. וְהָלַךְ רִבִּי טַרְפוֹן וְהִנִּיחַ שְׁתֵּי יָדָיו תַּחַת פַּרְסוֹתֶיהָ וְהָיְתָה מְהַלֶּכֶת עֲלֵיהֶן עַד שֶׁהִגִּיעָה לְמִיטָּתָהּ. פַּעַם אַחַת נִכְנְסוּ חֲכָמִים לְבַקְּרוֹ. אָמְרָה לָהֶן. הִתְפַּלְּלוּ עַל טַרְפוֹן בְּנִי שֶׁהוּא נוֹהֵג בִּי בְּכִיבּוּד יוֹתֵר מִדַּאי. אָמְרִין לָהּ מָה הוּא עָבִיד לֵיךְ. וְתַנְיֵית לְהוֹן עוּבְדָא. אָמְרִין לָהּ. אֲפִילּוּ הוּא עוֹשֶׂה כֵּן אֶלֶף אֲלָפִים אַדַּיִין לַחֲצֵי הַכִּיבּוּד שֶׁאָמְרָה הַתּוֹרָה לֹא הִגִּיעַ.

אִמּוֹ שֶׁלְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בָּאַת וְאָמְרָה וְקָבְלָה עָלָיו לְרַבּוֹתֵינוּ. אָמְרָה. גְּעוּרוּ בְיִשְׁמָעֵאל בְּנִי שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בִּי כָּבוֹד. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְכַּרְכְּמוּ פְּנֵיהֶן שֶׁלְּרַבּוֹתֵינוּ. אָמְרִין. אֵיפְשָׁר לֵית רִבִּי יִשְׁמָעֵאל נוֹהֵג בִּכְבוֹד אֲבוֹתָיו. אָמְרוּ לָהּ. מַהוּ עָבִיד לֵיךְ. אָמְרָה. כַּד נָפִיק מִבֵּית וַוּעָדָא אֲנָא בָּעֵיָא מִשְׁזְנָה רִיגְלוֹי וּמִישְׁתֵּי מֵהֶן וְלָא שָׁבַק לִי. אָמְרִין. הוֹאִיל וְהוּא רְצוֹנָהּ הוּא כִיבּוּדָהּ. אָמַר רִבִּי מָנָא. וְיֵאוּת אִילֵּין טָחוֹנָיֵיא אָמְרִין. כָּל בַּר נַשׁ וּבַר נַשׁ זְכָוּתֵיהּ גּוֹ קוּפְתֵּיהּ. אִימֵּיהּ דְּרִבִּי טַרְפוֹן אָמְרָה לוֹן אֲכִין וַאֲגִיבוּנְתָהּ אֲכִין. אִימֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרָה לוֹן אֲכֵן וַאֲגִיבוּנָהּ אֲכֵן. רִבִּי זְעִירָא הֲוָה מִצְטַעֵר וַאֲמַר. הַלְוַאי הֲוָה לִי אַבָּא וְאִימָּא דְּאוֹקְרִינוֹן וְאִירַת גַּן עֵדֶן. כַּד שְׁמַע אִילֵּין תְּרִין אוּלְפָנֵייָא אֲמַר. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּלֵית לִי לָא אַבָּא וְלָא אִימָּא. לָא כְּרִבִּי טַרְפוֹן הֲוִינָא יְכִיל עֲבִיד וְלָא כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל הֲוִינָא מְקַבְּלָה עָלוֹי. אָמַר

רִבִּי אָבוּן. פָּטוּר אֲנִי מִכִּיבּוּד אָב וְאֵם. אָמְרִין. כַּד עָבְרַת בֵּיהּ אִימֵּיהּ מַיְית אָבוֹהִי. כַּד יְלִידְתֵּיהּ מֵיתָת.

יֵשׁ שֶׁהוּא מַאֲכִיל אֶת אָבִיו פְּטוּמוֹת וְיוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. וְיֵשׁ שֶׁהוּא כוֹתְנוֹ לָרַיחַיִם וְיוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן. כֵּיצַד הוּא מַאֲכִיל אֶת אָבִיו פְּטוּמוֹת וְיוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה מַייכֵל לְאָבוֹי תַּרְנוֹגַלִּין פְּטִימָן. חַד זְמָן אֲמַר לֵיהּ אָבוֹי. בְּרִי. אִילֵּין מְנָן לָךְ. אֲמַר לֵיהּ. סַבָּא סַבָּא. אֲכוֹל וַאֲדִישׁ. דִּכְלָבַיָּיא אָכְלִין וּמַדְשִׁין. נִמְצָא מַאֲכִיל אֶת אָבִיו פְּטוּמוֹת וְיוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. כֵּיצַד כּוֹתְנוֹ בָּרַיחַיִם וְיוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה טָחִין בְּרֵיחַיָּיא. אֲתָא מְצָווֹתָא לַטָּחוֹנַיָּיא. אֲמַר לֵיהּ. אַבָּא. עוּל וּטְחוֹן תַּחְתַּיי. אִין מָטַת מְבַזְיֵיה טַב לִי אֲנָא וְלָא אַתְּ. אִין מָטַת מִילְקֵי טַב לִי אֲנָא וְלָא אַתְּ. וְנִמְצָא כּוֹתְנוֹ לָרַיחַיִם וְיוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְנֶאֱמַר אֶת יי אֱלֹהֶיךָ תִּירָא. הִקִּישׁ מוֹרָא אָב וְאֵם לְמוֹרָא הַמָּקוֹם. נֶאֱמַר וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת. וְנֶאֱמַר אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. הִקִּישׁ קִילְלַת אָב וָאֵם לְקִילְלַת הַמָּקוֹם. אֲבָל אֵי אֶיפְשָׁר לוֹמַר מַכֶּה כְּלַפֵּי לְמַעֲלָה. וְכֵן בְּדִין מִפְּנֵי שֶׁשִּׁלְשְׁתָּן שׁוּתָפִין בּוֹ.

אֵי זֶהוּ מוֹרָא. לֹא יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא מְדַבֵּר בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו. אֵי זֶהוּ הַכִּיבּוּד. מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה מַלְבִּישׁ וּמַנְעִיל וּמַכְנִיס וּמוֹצִיא. וּמִן דְּמַאן חוּנָא בַּר חִייָא אָמַר.

מִילְתֵּיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר בָּא פְּלִיגָא. דְּאָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. תַּנְיֵי רִבִּי יוּדָן בַּר בְּרַתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. דְּתַנְיֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. גָּדוֹל הוּא כִּיבּוּד אָב וְאֵם שֶׁהֶעֱדִיפוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכְּבוֹדוֹ. נֶאֱמַר כָּאן כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כַּבֵּד אֶת יי מֵהוֹנֶךָ. בַּמֶּה אַתְּ מְכַבְּדוֹ מֵהוֹנְךָ. מַפְרִישׁ לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה. מַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וּמַעֲשֵׂר עָנִי וְחַלָּה. וְעוֹשֶׂה סוֹכָּה וְלוּלָב שׁוֹפָר וּתְפִילִּין וְצִיצִית. מַאֲכִיל אֶת הָרְעֵיבִים וּמַשְׁקֶה אֶת הַצְּמֵיאִים. אִם יֵשׁ לְךָ אַתְּ חַייָב בְּכָל אֵילּוּ. וְאִם אֵין לְךָ אֵין אַתְּ חַייָב בְּאַחַת מֵהֶן. אֲבָל כְּשֶׁהוּא בָּא אֵצֶל כִּיבּוּד אָב וְאֵם בֵּין שֶׁיֵּשׁ לְךָ בֵּין שֶׁאֵין לְךָ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. אֲפִילּוּ אַתְּ מְסַבֵּב עַל הַפְּתָחִים.

רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא. כְּתִיב אוֹרַח חַיִּים פֶּן תְּפַלֵּס נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ וְלֹא תֵדָע. טִילְטֵל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁלְּעוֹשֵׂי מִצְוֹת כְּדֵי שֶׁיְּהוּ עוֹשִׂין אוֹתָם בֶּאֱמוּנָה. רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. כְּתִיב מִכָּל מִשְׁמָר נְצוֹר לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים. מִכָּל מַה שֶׁאָמַרְתִּי לְךָ בַּתּוֹרָה תִּשְׁמוֹר. שֶׁאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מֵאֵי זֶה מֵהֶן יוֹצֵא לְךָ חַיִּים. אָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא. הִשְׁוָה הַכָּתוּב מִצְוָה קַלָּה שֶׁבְּקַלּוֹת לְמִצְוָה חֲמוּרָה מִן הַחֲמוּרוֹת. מִצְוָה קַלָּה שֶׁבְּקַלּוֹת זוֹ שִׁילּוּחַ הַקֵּן. וּמִצְוָה חֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת זוֹ הִיא כִּיבּוּד אָב וְאֵם. וּבִשְׁתֵּיהֶן כְּתִיב הַאֲרַכְתָּ יָמִים. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מָה אִם דָּבָר שֶׁהוּא כִּפְרִיעַת חוֹב כְּתִיב בּוֹ לְמַעַן יִיטַב לָךְ

וּלְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ. דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִסָּרוֹן כֵּיס וְסִיכּוּן נְפָשׁוֹת לֹא כָּל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי לֵוִי וְהַהִיא דְּרַבָּנָא גָּדוֹל הוּא דָּבָר שֶׁהוּא כִּפְרִיעַת חוֹב מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ כִּפְרִיעַת חוֹב. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָי אוֹמֵר. כְּשֵׁם שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שָׁוֶה כָּךְ פּוּרְעָנוּתָן שָׁוֶה. עַיִן תִּלְעַג לְאָב וְתָבוּז לְקֶהַת אֵם. עַיִן שֶׁהִלְעִיגָה עַל כִּיבּוּד אָב וְאֵם וּבִיזָּת לֹא תִקֹּחַ הָאֵם עַל הַבָּנִים יִקְרְוּהָ עוֹרְבֵי נַחַל. יָבוֹא עוֹרֵב שֶׁהוּא אַכְזָרִי וְיִקְרֶינָּה וְלֹא יֶהֱנֶה מִמֶּנָּה. וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי נֶשֶׁר. יָבוֹא נֶשֶׁר שֶׁהוּא רַחֲמָן וְיֹאכְלֶנָּה וְיֶהֱנֶה מִמֶּנָּה.

רִבִּי יַנַּאי וְרִבִּי יוֹנָתָן הֲווֹן יָתְבִין. אָתָא חַד בַּר נַשׁ וּנְשַׁק רִיגְלוֹי דְּרִבִּי יוֹנָתָן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יַנַּאי. מַה טִיבוּ הוּא שְׁלֹם לָךְ מִן יוֹמוֹי. אָמַר לֵיהּ. חַד זְמַן אָתָא קָבֵל לִי עַל בְּרֵיהּ דְּיוֹנִיהּ. וַאֲמְרִית לֵיהּ. אִיזִיל צוֹר כְּנִישְׁתָּא עֲלוֹי וּבְזִיתֵיהּ. וַאֲמַר לֵיהּ. וְלָמָּה לָא כְפִתּוּנֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. וְכוֹפִין. אָמַר לֵיהּ. וַאֲדַיִין אַתְּ לְוָוֹ. אָמַר לוֹן. חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹנָתָן וְקָבְעָה שְׁמוּעָה מִשְּׁמֵיהּ.

אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. שֶׁכּוֹפִין אֶת הַבֵּן לָזוּן אֶת הָאָב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַלְוָואי הַוְיָין כָּל שְׁמוּעָתַי בַּרְיָין לִי כְּהָדָא שֶׁכּוֹפִין אֶת הַבֵּן לָזוּן אֶת הָאָב.

אִי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. כְּגוֹן סוּכָּה וְשׁוֹפָר וְלוּלָב וּתְפִילִּין. וְאֵי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא. כְּגוֹן אֲבֵידָה וְשִׁילּוּחַ הַקֵּן וּמַעֲקֶה וְצִיצִית. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַנָּשִׁים מִן הַצִּיצִית שֶׁהוּא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. אָמַר לָהֶן רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֵין אַתֶּם מוֹדִין לִי שֶׁהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. שֶׁהֲרֵי כְסוּת לַיְלָה פָּטוּר מִן הַצִּיצִית. אָמַר רִבִּי הִילָא. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין שֶׁכֵּן אִם הָיוּ מְיוּחָדוֹת לוֹ לְיוֹם וְלַיְלָה שֶׁהִיא חַיֶּיבֶת בְּצִיצִית.

אָמַר רִבִּי לְעָזָר. פִּסְחָן שֶׁלְּנָשִׁים רְשׁוּת וְדוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. פִּיסְחָן שֶׁלְּנָשִׁים וְשֶׁלְּעֲבָדִים רְשׁוּת. כָּל שֶׁכֵּן דּוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. מַצָּתָן מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. חוֹבָה. רִבִּי זְעִירָה אָמַר. מַחֲלוֹקֶת. רִבִּי הִילָא אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרִבִּי זְעִירָא. חֲזֶרֶת מַצָּה וּפֶסַח לַיְלָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים רְשׁוּת. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְרִבִּי הִילָא. נֶאֱמַר לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. וְנֶאֱמַר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עוֹנִי. אֶת שֶׁהוּא בְּבַל תֹּאכַל חָמֵץ הֲרֵי הוּא בְּקוּם אֱכוֹל מַצָּה. וְנָשִׁים הֲרֵי הֵן בְּבַל תֹּאכַל חָמֵץ הֲרֵי הֵן בְּקוּם אֱכוֹל מַצָּה. וְהָא תַנִּינָן. כָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הָאֲנָשִׁים חַיָּיבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. אָמַר רִבִּי מָנָא. הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהִיא בָאָה מִכֹּחַ בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

וְאַתְיָיא כְּמָאן דְּאָמַר פִּסְחָן שֶׁלְּנָשִׁים רְשׁוּת. תַּנֵּי. הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח הָרִאשׁוֹן לְעַצְמָהּ וְהַשֵּׁינִי טְפֵילָה לָאֲחֵרִים. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי לְעַצְמָהּ אֵין צָרִיךְ לוֹמַר הָרִאשׁוֹן. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח רִאשׁוֹן טְפֵילָה

לְאֲחֵרִים וְאֵינָהּ עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת. וְאִם רָצוּ לַבַּיִת. מַה טַעֲמָה דְּרִבִּי יוֹסֵי. אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת. כָּל שֶׁכֵּן לַבַּיִת. מַה טַעֲמָה דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אִישׁ לֹא אִשָּׁה. מַה מְקַיְימִין רַבָּנִן אִישׁ. פָּרַט לְקָטָן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אֲפִילוּ כְּמָאן דְּמַר חוֹבָה שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַדָּבָר מְסוּיָים. שֶׁלֹּא יְקַבֵּעַ הַדָּבָר חוֹבָה.

חוּץ מִבַּל תַּשְׁחִת וּבַל תַּקִּיף וּמִבַּל תִּיטַּמֵּא לַמֵּתִים. אִיסִּי אוֹמֵר. אַף מְשׁוּם לֹא יְקָרְחוּ קָרְחָה. מַה טַעֲמָא. לֹא יְקָרְחוּ קָרְחָה. אֶת שֶׁיִּשְׁנוֹ בִּפְאַת זָקָן יֵשְׁנוֹ בְקָרְחָה. וְנָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶן זָקָן פְּטוּרוֹת מִן הַקָּרְחָה. וְעוֹד מִן הָדָא בָּנִים. ולֹא בָנוֹת. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. נָשִׁים חַיָיבוֹת בְּקָרְחָה. מַה טַעֲמָא. כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיי אֱלֹהֶיךָ. אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים. מַה מְקַיְים רִבִּי לְעָזָר בָּנִים. בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁלְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קְרוּאִים בָּנִים. וּבְשָׁעָה שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁלְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינָן קְרוּיִין בָּנִים. רַב מְפַקֵּד לְאֵילֵין דְּבֵי רַב אֲתֵי רַב הַמְנוּנָא מְפַקֵּד לַחֲבֶרָיָיא. פַּקְדוֹן לִנְשֵׁיכוֹן כַּד הֲווֹיִין קַיְימִין עַל מֵיתַיָא דְּלָא לִיהַוְיִין מְתַלְשִׁן בְּשַׂעֲרֵיהוֹן שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי קָרְחָה. עַד כַּמָּה הִיא קָרְחָה. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. כָּל שֶׁהוּא. וְאִית תַּנֵּי תַּנֵּי. כִּגְרִיס. מָאן דְּמַר כָּל שֶׁהוּא. מְמַשְׁמַע קָרְחָה כָּל שֶׁהוּא. מָאן דְּאָמַר כִּגְרִיס. נֶאֱמַר כָּאן קָרְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן קָרְחָה. מַה קָרְחָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן כִּגְרִיס אַף כָּאן כִּגְרִיס. רִבִּי יוֹסֵי בַּר מָמָל. כּוֹהֶנֶת מוּתֶּרֶת לָצֵאת חוּצָה לָאָרֶץ. מַאי טַעֲמָא. אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים. לֹא אֶל הַכֹּהֲנוֹת. דִּלְמָא כֵן מָה אָנָן אָמְרִין. הוֹאִיל וְהִיא בִכְלַל גְּזֵירָה לֹא תֵצֵא. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָ דּוֹחֶה פָּרָשַׁת טֻמְאוֹת.

וְכֹהֵן מְנִיחַ יָדוֹ תַּחְתֶּיהָ וּמְנִיפָהּ. אֵין הַדָּבָר כָּאוּר. מֵבִיא מַפָּה. וְאֵינוֹ חוֹצֵץ. מֵבִיא כֹּהֵן זָקֵן. וַאֲפִילוּ תֵימַר. כֹּהֵן יֶלֶד. אֵין יֶצֶר הָרַע מָצוּי לְשָׁעָה. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. מָצוּי. סוֹטָה גִיְדֶּמֶת שְׁנֵי כֹהֲנִים מַנִיפִים עָל יָדֶיהָ.

הלכה ח

משנה: כָּל מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בָאָרֶץ נוֹהֶגֶת בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וְכָל שֶׁהִיא תְלוּיָה בָאָרֶץ אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָאָרֶץ חוּץ מִן הָעֲרָלָה וְהַכִּלְאַיִם. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף הֶחָדָשׁ.

הלכה: כָּל מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בָאָרֶץ כול'. כְּתִיב אֵלֶּה הַחוּקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. בָּאָרֶץ אַתֶּם חַייָבִין לַעֲשׂוֹת. אֵין אַתֶּם חַייָבִין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. אַדַּיִין אֲנוּ אוֹמְרִים. מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ אֵינָן נוֹהֲגוֹת אֶלָּא בָאָרֶץ. יָכוֹל אֲפִילוּ מִצְוֹת שֶׁאֵינָן תְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ לֹא יְהוּ נוֹהֲגוֹת אֶלָּא בָאָרֶץ. תַּלְמוּד לוֹמַר הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְחָרָה אַף יי וגו'. וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַיי אֵלֶּה. אֲפִילוּ גוֹלִים. וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַיי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם. מָה אִית לָךְ. כְּגוֹן תְּפִילִּין וְתַלְמוּד תּוֹרָה. מַה תְּפִילִּין וְתַלְמוּד תּוֹרָה שֶׁאֵינָן

תְּלוּיִין בָּאָרֶץ נוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. אַף כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ תָלוּי בָאָרֶץ יְהֵא נוֹהֵג בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

מֵעַתָּה מְשַׁנְּאֲלוּ יְהוּ פְּטוּרִין. כְּתִיב וַיַּעֲשׂוּ כָּל הַקָּהָל הַשָּׁבִים בִּימֵי יְשׁוּעַ. וְלָמָּה יְשׁוּעַ. הֵילֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר. פָּגַם הַכָּתוּב כְּבוֹד צַדִּיק בַּקֶּבֶר מִפְּנֵי כְּבוֹד צַדִּיק בְּשַׁעְתּוֹ. הִקִּישׁ בִּיאָתָן בִּימֵי עֶזְרָא לְבִיאָתָן בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ. מַה בִּיאָתָן בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ פְּטוּרִין הָיוּ וְנִתְחַיְּבוּ. אַף בִּיאָתָן בִּימֵי עֶזְרָא פְּטוּרִין הָיוּ וְנִתְחַיְּבוּ. מִמַּה נִתְחַיְּבוּ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה אָמַר. מִדְּבַר תּוֹרָה נִתְחַיְּבוּ. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְהֵבִיאָךְ יי אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ. הִקִּישׁ יְרוּשָׁתְךָ לִירוּשַׁת אֲבוֹתֶיךָ. מַה יְרוּשַׁת אֲבוֹתֶיךָ מִדְּבַר תּוֹרָה. אַף יְרוּשָׁתְךָ מִדְּבַר תּוֹרָה. וְהֵטִיבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ. פְּטוּרִין הָיוּ וְנִתְחַיְּבוּ. וְאַתֶּם פְּטוּרִין הֱיִיתֶם וְנִתְחַיַּבְתֶּם. אֲבוֹתֶיךָ לֹא הָיָה עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת. וְאַתֶּם אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיכֶם עוֹל מַלְכוּת. אֲבוֹתֶיךָ לֹא נִתְחַיְּבוּ אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. שֶׁבַע שֶׁכִּיבְּשׁוּ וְשֶׁבַע שֶׁחִילְּקוּ. אֲבָל אַתֶּם רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן קוֹנֶה וּמִתְחַיֵּיב.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. מַה טַעַם וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כוֹרְתִים אָמָנָה וְחוֹתְמִים. מַה מְקַיְּמִים רִבִּי לָעְזָר וְאֶת בְּכוֹרוֹת בְּקָרֵינוּ וְצֹאנֵינוּ. מִכָּיוָן שֶׁקִּיבְּלוּ עֲלֵיהֶן דְּבָרִים שֶׁלֹּא הָיוּ חַיְּבִין עֲלֵיהֶם אֲפִילוּ דְּבָרִים שֶׁהֵן חַיְּבִין הֶעֱלָה עֲלֵיהֶם הַמָּקוֹם כְּאִילּוּ מֵאֵילֵיהֶם קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶם.

מַה מְקַיְּמִים רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כוֹרְתִים אָמָנָה וְחוֹתְמִים. מִכָּיוָן שֶׁקִּיבְּלוּ עֲלֵיהֶן בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת הֶעֱלָה עֲלֵיהֶן הַמָּקוֹם כְּאִילּוּ מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. מַה מְקַיְּמִים רִבִּי לָעְזָר מֵאֲבוֹתֶיךָ. פְּתַר לָהּ לְעָתִיד לָבוֹא. דְּאָמַר רִבִּי חֶלְבּוֹ שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲבוֹתֶיךָ יָרְשׁוּ אֶרֶץ שִׁבְעָה עַמְמִים. וְאַתֶּם עֲתִידִין לִירֵשׁ אֶרֶץ שֶׁלְּעֶשֶׂר עַמְמִים. תְּלָתֵי אֲחָרְנַיְיתָא אִילֵּין אִינּוּן אֶת הַקֵּינִי וְאֶת הַקְּנִיזִּי וְאֶת הַקַּדְמוֹנִי. רִבִּי יוּדָה אָמַר. שַׁלְמָאָה שַׁכְנָיֶיה נַבָּטַנָיֶיה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אַסְיָא וְאִסְטַטְיָה וַדַּרְמֶשֶׁק. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר אַסְיָא וְקַרְתִּיגֶנָה וְתוּרְקִי. רִבִּי אוֹמֵר אֱדוֹם וּמוֹאָב וּרְאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן. מֵאֲבוֹתֶיךָ. אֲבוֹתֶיךָ אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּעְבְּדוּ חָזְרוּ וְנִשְׁתַּעְבְּדוּ. אֲבָל אַתֶּם מְשֻׁאַתֶּם נִגְאָלִין עוֹד אֵין אַתֶּם מִשְׁתַּעְבְּדִין. מַה טַעֲמָא. שֶׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד זָכָר. כְּשֵׁם שֶׁאֵין זָכָר יוֹלֵד כָּךְ אַתֶּם מְשֻׁאַתֶּם נִגְאָלִין אֵין אַתֶּם מִשְׁתַּעְבְּדִין.

חוּץ מִן הָעֲרֵלָה וּמִן הַכִּלְאַיִם. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף הֶחָדָשׁ. מָה טַעֲמָא דְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. מָה מְקַיְּמִין רַבָּנִן בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. בֶּחָדָשׁ שֶׁבּוֹ שֶׁיָּצָא לְחוּצָה לָאָרֶץ. רִבִּי יוֹנָה בְעָה. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן. אַף הַחַלָּה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי.

לֹא תִנְּינָן אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁנּוֹהֲגִין בְּיִשְׂרָאֵל וְנוֹהֲגִין בַּגּוֹיִם. וְחַלָּה נוֹהֶגֶת בְּיִשְׂרָאֵל וְאֵינָהּ נוֹהֶגֶת בַּגּוֹיִם. מַה טַעַם. רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם. וְלֹא שֶׁלְּגוֹיִם.

הלכה ט

משנה: כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מְטִיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת אֵין מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא בַמִּקְרָא וְלֹא בַמִּשְׁנָה וְלֹא בְדֶרֶךְ אֶרֶץ אֵין זֶה מִן הַיִּשּׁוּב וְהַמַּחֲזִיק בִּשְׁלָשְׁתָּן עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר וְהַחוּט הַמְשֻׁולָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק.

הלכה: כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מְטִיבִין לוֹ כול'. הָא כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבֵירָה נוֹתְנִין לוֹ שָׂכָר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. וְאַתְּ אָמַרְתָּ אָכֵן. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיָּימִין בְּמִחוּצָה. עֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מְטִיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְהָעוֹבֵר עֲבֵירָה אַחַת אֵין מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָא כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבֵירָה נוֹתְנִין לוֹ שָׂכָר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. מִי שֶׁבָּאת לְיָדוֹ סְפֵק עֲבֵירָה וְלֹא עָשָׂאהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מִי שֶׁיִּיחַד לוֹ מִצְוָה וְלֹא עָבַר עָלֶיהָ מִיָּמָיו. מָה אִית לָךְ. אָמַר רִבִּי מַר עוּקְבָּן. כְּגוֹן כִּיבּוּד אָב וָאֵם. אָמַר רִבִּי מָנָא. אַשְׁרֵי תְמִימֵי דֶרֶךְ הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת יי. כְּהוֹלְכִים בְּתוֹרַת יי. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אַף לֹא פַעֲלוּ עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ. כְּבִדְרָכָיו הָלְכוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מַה כְתִיב. אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים. מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים כְּמִי שֶׁהָלַךְ בַּעֲצַת צַדִּיקִים.

דָּרַשׁ בֶּן עַזַּאי. זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ. אִילּוּ זְבוּב אֶחָד שֶׁמֵּת שָׁמָּא אֵינוֹ מַבְאִישׁ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ. וְזֶה עַל יְדֵי חֵט אֶחָד שֶׁחָטָא אִיבֵּד כָּל זְכִיּוֹת שֶׁבְּיָדוֹ. דָּרַשׁ רִבִּי עֲקִיבָה. לָכֵן הָרְחִיבָה שְׁאוֹל נַפְשָׁהּ וּפָעֲרָה פִיהָ לִבְלִי חוֹק. לִבְלִי חוּקִים אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא לִבְלִי חוֹק. לְמִי שֶׁאֵין בְּיָדוֹ מִצְוָה אַחַת שֶׁיִּסְיַיע לוֹ לְכַף זְכוּת. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לְעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל בָּעוֹלָם הַזֶּה אֲפִילּוּ תִּשַּׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מַלְאָכִים מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וּמַלְאָךְ אֶחָד מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת. וּמַה טַעַם. אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לָאָדָם יוֹשְׁרוֹ. וַיְחוֹנְנֵנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כוֹפֶר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם שָׁמַעְתָּ דָּבָר מֵרִבִּי לִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי נְקֹב אָזְנְךָ כְּאַפְּרֻכְסָ הַזּוֹ וּשְׁמַע. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי לִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ תִּשַּׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מַלְאָכִים מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וּמַלְאָךְ אֶחָד מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת. וְלֹא סוֹף דָּבָר כָּל אוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ אֶלָּא אֲפִילּוּ תִּשַּׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה צְדָדִין מֵאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וְצַד אֶחָד מֵאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת. מַה טַעַם. אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ אֶחָד מֵאֶלֶף אֵין כָּתוּב

כָּאן אֶלָּא אֶחָד מִנֵּי אֶלֶף. מֵאֶלֶף לִצְדָדִין שֶׁלְּאוֹתוֹ מַלְאָךְ. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ. וַיְחוֹנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כוֹפֶר. פְּדָעֵהוּ בְּיֵיסוּרִין. מָצָאתִי כוֹפֶר. מָצָא כוֹפֶר לְעַצְמוֹ. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בָּעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל לְעוֹלָם הַבָּא רוּבוֹ זְכִיוֹת יוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן. רוּבוֹ עֲבֵירוֹת יוֹרֵשׁ גֵּיהִנָּם. הָיָה מֶחֱצָיָין. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. נוֹשֵׂא עָוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. נוֹשֵׂא כְתִיב. מָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה. חוֹטֵף אֶחָד מֵחוֹבוֹתָיו וְזַכְיוֹתָיו מַכְרִיעוֹת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וּלְךְ יי חֶסֶד כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ. וְאֵין לַיִת לֵיהּ אַתְּ יְהִיב לֵיהּ מִן דִּידָךְ. הֵיא דַעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. וּלְךְ יי חֶסֶד מְלַמֵּד שֶׁהוּא מַטֶּה כְלַפֵּי הַחֶסֶד.

רַב יִרְמְיָה אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעָא. צְדָקָה תִּצֹּר תֹּם דָּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְסַלֵּף חַטָּאת. חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה וְאֶת צַדִּיקִים יְשַׁלֶּם טוֹב. רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמוֹר וּרְשָׁעִים בַּחוֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ וגו'. אִם לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן חֵן. כָּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן. וּסְיָיגִין סְיָיגָא וְתַרְעִין תְּרֵיעָה. וּבֵינֵי סְיָיגִין סָיָיגָה וְתַרְעִין תְּרֵיעָה. אֶלָּא בָּעֵי רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. שׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִן הָעֲבֵירָה פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּיה וּשְׁלִישִׁית מֵיכָּן וְהֵילַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשַׁמְּרוֹ. מַה טַעַם. הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִים שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא וּבִלְחוּד דְּלָא יְתוּב לֵיהּ. וְהַחוֹטֵא הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא לְעוֹלָם יִנָּתֵק. אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא לֹא בְמְהֵרָה יִנָּתֵק. אִין אַטְרַחְתְּ עֲלוֹי מֵיפְסַק הוּא. רִבִּי חוּנָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵין לְפָנָיו שִׂכְחָה. הָא מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲשָׂה שׁוֹכְחָן. מַה טַעַם מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. נוֹשֵׂא כְתִיב. וְכֵן דָּוִד הוּא אוֹמֵר נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ כִּסִּיתָ כָּל חַטֹּאתָם סֶלָה.

פרק ב

הלכה א

משנה: הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בָּהּ וּבְשְׁלוּחָהּ. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ. הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּתַמְרָה זוֹ הִתְקַדְּשִׁי לִי בָּזוֹ אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בָּזוֹ וּבָזוֹ אִם יֵשׁ בְּכוּלָּן שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה.

הלכה: הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ כול'. מְנַיִין שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְכִי כוּלָּן שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ. וַהֲלֹא אֶחָד הוּא שֶׁהוּא שׁוֹחֵט עַל יְדֵי כוּלָּם. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ. וְיֵידָא אָמַר דָּא. וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת שֶׂה לַבָּיִת. וְכִי כוּלָּם הָיוּ לוֹקְחִין. וַהֲלֹא אֶחָד הוּא שֶׁהוּא לוֹקֵחַ עַל

יְדֵי כוּלָּם. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאָדָם שׁוֹחֵט פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. אִין תֵּימַר. אָדָם מַפְרִישׁ פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ לֵית יְכִיל. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אָדָם שׁוֹחֵט פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֲבָל אֵינוֹ מַפְרִישׁוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ.

בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. אֵין הַשָּׁלִיחַ עוֹלֶה מִשֵּׁם עֵד. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. הַשָּׁלִיחַ עוֹלֶה מִשֵּׁם עֵד. הֵיךְ עֲבִידָא. שִׁילַּח שְׁנַיִם. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית שַׁמַּי שָׁלִיחַ וּשְׁנֵי עֵדִים. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית הִלֵּל שְׁלָשְׁתָּן שְׁלוּחִין וּשְׁלָשְׁתָּן עֵדִים. אָמַר רִבִּי אָבוּן בַּר חִייָה. נִרְאִין דְּבָרִים בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ בִּשְׁטָר. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ בְּכֶסֶף נַעֲשֶׂה כְנוֹגֵעַ בְּעֵדוּתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִכָּיוָן שֶׁהֶאֱמִינָתוּ הַתּוֹרָה אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ בְּכֶסֶף אֵינוֹ כְנוֹגֵעַ בְּעֵדוּתוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא. אִתָּא עוֹבְדָא קוֹמֵי רַב וְעָשָׂה שָׁלִיחַ עֵד. חַד בַּר נַשׁ אַפְקִיד גַּרְבּוֹי גַּבֵּי קַרְפֵּיפָא דְחַבְרֵיהּ וְכָפַר בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וְעָשָׂה שָׁלִיחַ עֵד וְחִייְבוֹ שְׁבוּעָה עַל יְדֵי הַפַּתָּח.

אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ. וְאִית מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאֵין שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. וְאִם הָמֵר יְמִירֶינּוּ. יָפֶר יְפִירֶינּוּ. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁאֵין שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ אֶלָּא שֶׁמִּיעֵט הַכָּתוּב. וְסָמַךְ יָדוֹ וְלֹא יַד בְּנוֹ וְלֹא יַד עַבְדּוֹ וְלֹא יַד שְׁלוּחוֹ. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ אֶלָּא שֶׁמִּיעֵט הַכָּתוּב. וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ. אֲדוֹנָיו וְלֹא בְנוֹ. אֲדוֹנָיו וְלֹא שְׁלוּחוֹ. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ אֶלָּא שֶׁמִּיעֵט הַכָּתוּב. אֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. וְרָצַע. לְרַבּוֹת אֶת הַשָּׁלִיחַ. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. אֲדוֹנָיו. כָּל שֶׁהוּא בָא מַחְמַת אֲדוֹנָיו.

תַּמָּן תַּנִּינָן. נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה הִיא וְאָבִיהָ מְקַבְּלִין אֶת גִּיטָּהּ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. כְּמַחֲלוֹקֶת בְּגִיטֵּי כֵן מַחֲלוֹקֶת בְּקִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַכֹּל מוֹדִין בְּקִידּוּשִׁין שֶׁאָבִיהָ מְקַדְּשָׁהּ. לֹא הָיָה מוֹדֶה רֵישׁ לָקִישׁ בְּנִישּׂוּאִין שֶׁלֹּא הַכֹּל מִמֶּנָּה לְהַשִּׂיא עַצְמָהּ לְהַפְסִיד מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ עַל אָבִיהָ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵין לָהּ דַּעַת אֶצֶל אָבִיהָ וְאֵינָהּ עוֹשָׂה שָׁלִיחַ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ יֵשׁ לָהּ דַּעַת אֶצֶל אָבִיהָ וְהִיא עוֹשָׂה שָׁלִיחַ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בָּהּ וּבְשְׁלוּחָהּ. פָּתַר לָהּ בִּגְדוֹלָה. וְהָתַנִּינָן. קְטַנָּה שֶׁאָמְרָה. הִתְקַבֵּל לִי גִיטִּי. אֵינוֹ גֵט עַד שֶׁיַּגִּיעַ הַגֵּט לְיָדָהּ. פָּתַר לָהּ בִּיתוֹמָה. וְהָתַנִּינָן. אִם אָמַר לוֹ אֲבִיהָ. צֵא וְהִתְקַבֵּל לִבְתִּי גִיטָּהּ. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. פָּתַר לָהּ לְצָדְדִין. הָא מַתְנִיתָא פָּתַר לָהּ רֹאשָׁהּ בִּיתוֹמָה וְסוֹפָהּ בְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ אָב. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. אֵין שְׁתֵּי יָדַיִם זוֹכוֹת כְּאַחַת. אָמַר רִבִּי אַסִּי. חַד רַב נְפַק מִן בֵּית

וועדא. אֲמַר. נְפַק עוֹבְדָא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. וְסָמְכוֹן עֲלוֹי. לָא דַהֲוָה צוֹרְכָא מִיסְמַךְ עֲלוֹי אֶלָּא דַהֲוָות מִן יַמָּא לְטִיגְנָא.

רַב הַמְנוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי אַסִּי. קְטַנָּה שֶׁקִּידְּשָׁה אֶת עַצְמָהּ בִּשְׁתֵּי שְׁעָרוֹת אֲבִיהָ מְמָאֵן לֹא הִיא. לֹא אַתְיָיא לֹא כְּרִבִּי יוֹחָנָן וְלֹא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אִין כְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵין כָּאן מִיאוּן. אִין כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִישּׂוּאֵי תוֹרָה הֵן. לֹא אַתְיָיא אֶלָּא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. אַף עַל גַּו דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַכֹּל מוֹדִין בְּקִידּוּשִׁין שֶׁאֲבִיהָ קִידְּשָׁה לֹא הִיא. מוֹדֶה בָּהּ אֲבִיהָ יְמָאֵן עַל יָדֶיהָ.

רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי קִידְּשָׁהּ לַדַּעַת וְהִכְנִיסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת. זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וּבָא אֲבִיהָ וְהוֹצִיאָהּ מִגִּנּוּנָהּ. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן הֲוָה לוֹ. דַּהֲוָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי פְּלִיג עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֵית הִיא פְּלִיגָא. הֵיךְ מַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר תַּמָּן. לֹא הַכֹּל מְמֻנֶּה לְהַשִּׂיא אֶת עַצְמָהּ וּלְהַפְסִיד מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְאָבִיהָ. כֵּן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר הָכָא. לֹא הַכֹּל מְמֻנֶּה לְהַשִּׂיא אֶת עַצְמָהּ וּלְהַפְסִיד מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ עַל אֲבִיהָ. אָתָא רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. קִידְּשָׁהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת וּכְנָסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת. זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וּבָא אֲבִיהָ וְעָקַר קִידּוּשֶׁיהָ. קִידְּשָׁהּ לַדַּעַת וּכְנָסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת מָהוּ שֶׁתֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. רַב אָמַר. אוֹכֶלֶת. וּשְׁמוּאֵל אָמַר. אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. אָמַר רִבִּי בָּנָא. טַעֲמָא דְּרַב מִכְּיוָן שֶׁקִּידְּשָׁהּ לַדַּעַת חֲזָקָה שֶׁכְּנָסָהּ לַדַּעַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. טַעֲמָא דְּרַב שֶׁכֵּן מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה אֲרוּסָה בַּת יִשְׂרָאֵל אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. מַה נִפְקָא מִן בֵּינֵיהוֹן. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מָנָא כְּרַב מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן כְּרַב מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְאָבִיהָ. מַתָּה מִי יוֹרְשָׁהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מָנָא כְּרַב בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן כְּרַב. מֵתָה אֲבִיהָ יוֹרְשָׁהּ. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן כְּרַב. מֵתָה בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. קִידְּשָׁהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת וְהִכְנִיסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת מָהוּ שֶׁתֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. אוֹכֶלֶת. אִיתָא חֲמִי. אִילּוּ קִידְּשָׁהּ לַדַּעַת וּכְנָסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת שְׁמוּאֵל אָמַר. אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. וְהָכָא הוּא אָמַר. אוֹכֶלֶת. שְׁמוּאֵל עֲבַד לָהּ כִּיתּוֹמָה.

מַתְנִיתָא. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּתִמְרָה זוֹ וכל. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמְרָה. אִי אֶיפְשִׁי בָּזוֹ אֶלָּא בָזוֹ. אִי אֶיפְשִׁי בָּזוֹ אֶלָּא בָזוֹ. בָּזוֹ וּבָזוֹ וּבָזוֹ. מָאן תַּנָּא וָוִין. רִבִּי יוּדָה. בְּרַם כְּרִבִּי מֵאִיר אוֹ בָזוֹ אוֹ בָזוֹ אוֹ בָזוֹ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. אוֹכֶלֶת (בתרומה) בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אוֹף רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מוֹדֶה בָּהּ. מַה בֵּינָהּ לְמִלְוָוה. מִלְוָוה לֹא נִיתְּנָה לְשֵׁם קִידּוּשִׁין. קִידּוּשִׁין לְכָךְ נִיתְּנוּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. וְהָא תַנִּינָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שְׁוֶה פְרוּטָה. מַעְתָּה אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שְׁוֶה פְרוּטָה תְּהֵא מְקוּדֶּשֶׁת. פָּתַר לָהּ עַל רִאשָׁהּ. וְאִין עַל רִאשָׁהּ בְּדָא תַנִּינָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת

רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר הִיא. דְּתַנֵּי. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֵךְ. וְהָלְכָה וּמְצָאַתּוּ שֶׁנִּגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד. אִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בְּמִלְוֶה שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֵךְ. וְהָלְכָה וּמְצָאָתָהּ שֶׁנִּגְנְבָה אוֹ שֶׁאָבְדָה. אֲפִילוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. מִלְוֶה כְּפִיקָדוֹן. אִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. אַתְיָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר כְּרִבִּי מֵאִיר. כְּמַה דְרִבִּי מֵאִיר אָמַר. כָּל הַמְשַׁנֶּה מִדַּעַת הַבְּעָלִים נִקְרָא גּוֹזְלָן. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר הָכָא. כָּל הַמְשַׁנֶּה מִדַּעַת הַבְּעָלִים נִקְרָא גּוֹזְלָן. דְּהוּא פָּתַר לָהּ בְּמִלְוָה שֶׁהַלְוָוֶה אָמַר לוֹ. קַח לִי חִטִּים. וְלָקַח לוֹ שְׂעוֹרִים. וְקַשְׁיָא. וּמְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. רִבִּי יוֹסֵי בָּעָא. נִיחָא אָדָם נוֹתֵן שָׁוֶה פְרוּטָה עַל דֵּינָר שֶׁמָּא נוֹתֵן שָׁוֶה פְרוּטָה עַל שָׁוֶה פְרוּטָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. מָאן דְּאָמַר. מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַצִּילָהּ מִיָּדוֹ. מָאן דְּאָמַר. אֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ מִיָּדָהּ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מָאן דְּאָמַר. מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה. וּמָאן דְּאָמַר. אֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמַר לָהּ. בְּפִיקָדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֵךְ. אֲבָל אָמַר לָהּ. בְּכָל מַה שֶׁהִפְקַדְתִּי בְיָדֵךְ. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהוּ כוּלָּן קַיָּימִין. מַה בֵּינוֹ לְמִלְוֶה. מִלְוֶה נִיתְּנָה לְהוֹצִיאָהּ וְזֶה לֹא נִיתַּן לְהוֹצִיאוֹ. וְהַתַּנְיָנָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. מַעֲתָּה אֲפִילוּ נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה לֹא תְהֵא מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהוּ כוּלָּן קַיָּימִין. פָּתַר לָהּ עַל רִאשָׁה. וְאֵין עַל רִאשָׁה בְּדָא תַנְיָנָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. לֹא כֵן סָבְרִנָן מֵימַר. מָאן תַּנָּא וָוִין. רִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. נִכְלָלִין בְּקִרְבָּן אֶחָד וְנִפְרָטִין בִּשְׁלֹשָׁה קְרָבָנוֹת. כְּמָא דְהוּא אָמַר תַּמָּן. נִכְלָלִין בְּקִרְבָּן אֶחָד וְנִפְרָטִין בִּשְׁלֹשָׁה קְרָבָנוֹת. כֵּן הוּא אָמַר הָכָא. נִכְלָלִין בְּקִידּוּשׁ אֶחָד וְנִפְרָטִין בִּשְׁלֹשָׁה קִידּוּשִׁין.

הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ. וְאָמְרָה. הַשְׁלִיכָהּ לַיָּם אוֹ לַנָּהָר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. תְּנֵיהּ לֶעָנִי. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מִכָּל מָקוֹם לֹא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדָהּ כְּלוּם. הָכָא אַתְּ אָמַר. מְקוּדֶּשֶׁת. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רוֹצָה הִיא מְקוּדֶּשֶׁת וְתֵרָאֶה עוֹשָׂה טוֹבָה לֶעָנִי. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. וְאַתְיָא אוֹ כְרִבִּי זְעִירָא אוֹ כְרִבִּי אִילָא.

דְּתַנֵּי. אוֹמֵר הוּא אָדָם לְפוֹעֵל. הֵילַךְ דֵּינָר זֶה אָכוֹל בּוֹ. הֵילַךְ דֵּינָר זֶה שְׁתֵה בּוֹ. אֵין חוֹשְׁשִׁין עַל שְׁכָרוֹ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וְלֹא מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ. צֵא

וְקַח לְךָ כְּכָר וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ דְּמֵיו. צֵא וְקַח לְךָ רְבִיעִית שֶׁלְיַיִן וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ דְּמֵיהָ. חוֹשְׁשִׁין עַל שְׁכָרוֹ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וּמִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. נַעֲשָׂה הַחֲנָוָונִי שְׁלוּחוֹ שֶׁלְבַעַל הַבַּיִת לְזְכוֹת לַפּוֹעֵל. [אָמַר רִבִּי הִילָא פּוֹעֵל] זְכֵה לְבַעַל הַבַּיִת מִשֶּׁל חֲנָוָונִי וְחוֹזֵר זָכָה לְעַצְמוֹ.

אוֹף הָכָא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא הַבַּעַל נַעֲשָׂה שְׁלוּחוֹ שֶׁלְאִשָּׁה לְזַכּוֹת לְעָנִי. אָמַר רִבִּי הִילָא. הֶעָנִי זְכֵה לָאִשָּׁה מִשֶּׁלְבַעֲלָהּ וְחוֹזֵר וְזוֹכֶה לְעַצְמוֹ.

מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. הָיָה חֲנָוָונִי חֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא לֹא חָשַׁשׁ. שֶׁאֵין שְׁלִיחוּת לְחֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא חָשַׁשׁ.

הָיָה הַפּוֹעֵל חֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא לֹא חָשַׁשׁ. שֶׁאֵין זְכִיּוּת לְחֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא חָשַׁשׁ.

חָטַף הַסֶּלַע מִיָּדָהּ וּנְתָנוֹ לָהּ. בִּשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר לָהּ. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. בַּמֶּה קִידְּשָׁהּ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָת. רוֹצָה הִיא שֶׁתִּהְיֶה מְקוּדֶּשֶׁת לוֹ וְיֵהֵא חַיָּיב לָהּ סֶלַע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִילּוּ אִיתְמַר כֵּלִי יְאוּת. סֶלַע דַּרְכָּהּ לְהִתְחַלֵּף.

כֵּינְסִי לִי סֶלַע זוֹ. וּבִשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר לָהּ. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אִם מְשֻׁנְּתָנָה לָהּ. רָצָת מְקוּדֶּשֶׁת לֹא רָצָת אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. הֵילָךְ סֶלַע זוֹ שֶׁאֲנִי חַיָּיב לָךְ. וּבִשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר לָהּ. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. רָצָת מְקוּדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אִם מְשֻׁבָּאת לְתוֹךְ יָדָהּ אָמְרָה לָהּ. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶן רוֹצִין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. יִטְּלֵינוּ מִמֶּנָּה וְיַחֲזוֹר וְיִתְּנֵינוּ לָהּ וְיֹאמַר לָהּ. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנָא זוּ. וְנִמְצָא חֶסֶר דֵּינָר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. הָיָה בָּהּ דֵּינָר רַע הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. וְהוּא שֶׁיַּחֲלִיף. הָיָה מוֹנֶה רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וּמַשְׁלִיךְ לְתוֹךְ יָדָהּ יָכוֹלָה הִיא שֶׁתַּחֲזוֹר בָּהּ עַד שֶׁעָה שֶׁיִּשְׁלִים. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר. מְקוּדֶּשֶׁת בָּרִאשׁוֹן וְהַשְׁאָר עַל תְּנַאי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לְכְשֶׁיַּשְׁלִים. אָמַר דֵּין חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹחָנָן.

חַד בַּר נַשׁ עֲרַבוֹנָא יְהִיב לְחַבְרֵיהּ וְכָפַר בֵּיהּ חַבְרֵיהּ. רִבִּי בָּא וְרִבִּי הִילָא וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא תְּלָתֵיהוֹן אָמְרִין. זֶרַע פִּשְׁתָּן הָיָה וּמִקְצַת דָּמִים נָתַן לָהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ בָּכָל מָקוֹם אוֹ יְמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ בָּכָל עֲרָבוֹנָן אוֹ יְמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. מוֹדֶה רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִיקָּנוֹת חֻצְיִים כְּגוֹן פָּרָה וְטַלִּית. וְאִשָּׁה דַּרְכָּהּ לְהִיקָּנוֹת חֻצְיִין. רִבִּי חַגַּיי וְרִבִּי יוּדָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מְקוֹם דַּרְכּוֹ לְהִיקָּנוֹת חֻצְיִין וְאִשָּׁה אֵין דַּרְכָּהּ לְהִקָּנוֹת חֻצְיִין.

הלכה ב

משנה: הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכוֹס זֶה שֶׁל יַיִן וְנִמְצָא שֶׁל דְּבַשׁ. שֶׁל דְּבַשׁ וְנִמְצָא שֶׁל יַיִן. בְּדֵינָר זֶה שֶׁל כֶּסֶף וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב. שֶׁל זָהָב וְנִמְצָא שֶׁל כֶּסֶף. עַל מְנָת שֶׁאֲנִי עָנִי וְנִמְצָא עָשִׁיר. עָשִׁיר וְנִמְצָא עָנִי. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אִם הִטְעָהּ לִשְׁבָח הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁאֲנִי כֹהֵן וְנִמְצָא לֵוִי. לֵוִי וְנִמְצָא כֹהֵן. נָתִין וְנִמְצָא מַמְזֵר. מַמְזֵר וְנִמְצָא נָתִין. בֶּן עִיר וְנִמְצָא בֶּן כָּרַךְ. בֶּן כָּרַךְ וְנִמְצָא בֶּן עִיר. עַל מְנָת שֶׁבֵּיתִי קְרוֹב לַמֶּרְחָק וְנִמְצָא רָחוֹק. רָחוֹק וְנִמְצָא קָרוֹב. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בַת אוֹ שִׁפְחָה מְגוּדֶּלֶת וְאֵין לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֵין לִי וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֵין לִי בָנִים וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי וְאֵין לוֹ. וְעַל כּוֹלָם אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרָה בְּלִבִּי הָיְתָה לְהִתְקַדֵּשׁ לוֹ אַף עַל פִּי כֵן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכֵן הִיא שֶׁהִיטְעַתּוּ.

הלכה: הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכוֹס זֶה שֶׁלְיַיִן כול'. בְּכוֹס זֶה. וּבְמַה שֶׁבְּתוֹכוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה מִתְקַדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו אֵינָהּ מִתְקַדֶּשֶׁת. זְכֵה בוֹ וּבְמַה שֶׁבְּתוֹכוֹ. אִם יֵשׁ בְּמָה שֶׁבְּתוֹכוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה מִתְקַדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מִתְקַדֶּשֶׁת. לֹא זָכְתָ אֶלָּא בְּמַה שֶׁבְּתוֹכוֹ בִּלְבַד.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אִם הִטְעָהּ לִשְׁבָח מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁאִם הִטְעָהּ לִשְׁבַח יְחָסִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן עַל מְנָת שֶׁאֲנִי כֹהֵן וְנִמְצָא לֵוִי.

נִיחָא כֹהֵן וְנִמְצָא לֵוִי. לֵוִי וְנִמְצָא כֹהֵן. יְכוֹלָה הִיא מֵימַר. לָא הֲוֵינָא בְעַיְיָא דִי רוּחֵיהּ רַבָּא עֲלַי. נִיחָא בֶּן כָּרַךְ וְנִמְצָא בֶּן עִיר. בֶּן עִיר וְנִמְצָא בֶּן כָּרַךְ. יְכוֹלָה הִיא מֵימַר. בְּעַיְיָא הֲוֵינָא מִצְטַנְעָא. עַל מְנָת שֶׁבֵּיתִי קְרוֹב לַמֶּרְחָק וְנִמְצָא רָחוֹק. נִיחָא קָרוֹב וְנִמְצָא רָחוֹק. רָחוֹק וְנִמְצָא קָרוֹב. יְכוֹלָה הִיא מֵימַר. בְּעַיְיָא הֲוֵינָא מְטַרְפְּסָא אָזְלָה מְטַרְפְּסָא אַתְיָיא. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בַת אוֹ שִׁפְחָה גּוֹדֶלֶת. וְאֵין לוֹ. נִיחָא. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי. וְאֵין לוֹ. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה לוֹ בְסוֹף הָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בַּת לְגוֹדְלָתִיךְ וְשִׁפְחָה לְשַׁמְּשׁוֹתִיךְ.

הלכה ג

משנה: הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וְהָלַךְ וְקִידְּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. הֲרֵי הִיא בְמָקוֹם פְּלוֹנִי וְקִידְּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה: הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית כול'. מַתְנִיתָא דְלָא כְרִבִּי לְעָזָר. בְּרַם כְּרִבִּי לְעָזָר לְעוֹלָם הֲרֵי הִיא מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ. אַל תַּקְדִּשֶׁינָּה לִי אֶלָּא בְמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְהָלַךְ וְקִידְּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר.

הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אוֹף רִבִּי לְעָזָר מוֹדֶה בָהּ. שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְמַרְאֶה לָהּ מָקוֹם. אוֹף רַבָּנִין מוֹדֵיי בָהּ. שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְמַרְאֶה לָהּ מָקוֹם.

הלכה ד

משנה: הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים תֵּצֵא שֶׁלֹּא בַכְּתוּבָּה. שֶׁכָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִין בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה כול'. תַּנִּינָן מוּמִין. בְּאֵילּוּ נְדָרִים אָמְרוּ. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. נְדָרָה שֶׁלֹּא לוֹכַל בָּשָׂר וְשֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת יַיִן וְשֶׁלֹּא לִלְבּוֹשׁ בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כְּלֵי פִשְׁתָּן הַדַּקִּים הַבָּאִין מִבֵּית שְׁאָן כִּכְלֵי צְבוּעִין הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמַר לָהּ. עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלַיִךְ נְדָרִים. אֲבָל אִם אָמַר לָהּ. עַל מְנָת שֶׁאֵין לִיךְ נֵדֶר. אֲפִילּוּ נָדְרָה שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל חָרוּבִין נֵדֶר הוּא.

הָלְכָה אֶצֶל הַזָּקֵן וְהִתִּיר לָהּ הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אֶצֶל הָרוֹפֵא וְרִיפְּאָהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּין זָקֵן מַה בֵּין רוֹפֵא. זָקֵן עוֹקֵר אֶת הַנֵּדֶר מֵעִיקָּרוֹ. רוֹפֵא אֵינוֹ מְרַפֵּא אֶלָּא מִיכָּן וּלְהַבָּא. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֲפִילּוּ הָלְכָה אֶצֶל הַזָּקֵן וְהִתִּיר לָהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לָעְזָר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. בְּדִין הָיָה אֲפִילּוּ נֵדֶר שֶׁהוּא צָרִיךְ חָכָם שֶׁהַזָּקֵן עוֹקֵר הַנֵּדֶר מֵעִיקָּרוֹ. וְלָמָּה אָסְרוּ נֵדֶר שֶׁהוּא צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם. מִפְּנֵי נֵדֶר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. הָוון בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דְּמַר. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. רִבִּי לָעְזָר. וּמָאן דְּמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. רַבָּנִין. כּוּלָּהּ רַבָּנִין. מָאן דְּאָמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. רַבָּנִין. מָאן דְּאָמַר. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהִיא יוֹדַעַת שֶׁאִם הוֹלֶכֶת הִיא אֶצֶל הַזָּקֵן וְהוּא מַתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ וְהִיא אֵינָהּ הוֹלֶכֶת. לְפוּם כֵּן מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. מַאי טַעֲמָא דְּמָאן דָּמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט. שֶׁלֹּא תֵלֵךְ אֶצֶל הַזָּקֵן וְיַתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ וְקִידּוּשִׁין חָלִין עָלֶיהָ לְמַפְרֵעַ וְנִמְצְאוּ בָנֶיהָ בָּאִין לִידֵי מַמְזֵירוּת. לְפוּם כֵּן אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בִלֹּא גֵט.

כְּנָסָהּ סְתָם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מַתְנִיתָא בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ עַל תְּנַאי וּכְנָסָהּ סְתָם. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. וְאָמַר רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּצְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵט אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ עַל תְּנַאי וּכְנָסָהּ עַל תְּנַאי. רִבִּי זְעוּרָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. קִידְּשָׁהּ סְתָם וְגֵירְשָׁהּ מִן הָאֵירוּסִין מָה אָמַר בָּהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. הָא אִם הֵבִיא רְאָיָיה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. מַה חָמִית לְמֵימַר. בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ סְתָם וְגֵירְשָׁהּ מִן הָאֵירוּסִין. מָה אֲנָן קַיָּימִין מִן דְּבַתְרָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוּמִין שֶׁבַּסֵּתֶר. אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן. וְאִם בְּמַתָּנָה אַף מוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי טוֹעֵן הוּא. אָמְרִין חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֲמוֹר דְּבַתְרָה וּתְהֵא פְלִיגָא עַל רִבִּי

שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. הָא אִם הֵבִיא הַבַּעַל רְאָיָיה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. וְהֵיךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין. מַתְנִיתָא בְּשֶׁכָּנַס וְלֹא בָעַל. מַה דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֶׁכָּנַס וּבָעַל. אֲנִי אוֹמֵר. נִתְרַצָּה לוֹ בִּבְעִילָה.

שֶׁכָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִים בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה רֵיחַ הַפֶּה וְרֵיחַ הַזֵּיעָה וְשׁוּמָא שֶׁאֵין בָּהּ שִׂיעֵר. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. בְּעוֹר הַפָּנִים שָׁנוּ. וְהַתַּנְיָנָן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוּמִין שֶׁבַּסֵּתֶר. אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן. וְזוֹ לֹא מִן הַמּוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי הוּא. תִּיפְתָּר בְּהַהִיא דְּמִטְמְרָה לָהּ תַּחוֹת קֶלוֹסְיָתָהּ דְּרֹאשָׁהּ. תַּנֵּי. שׁוּמָא שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שִׂיעֵר בֵּין קְטַנָּה בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה בֵּין בַּגּוּף בֵּין בַּפָּנִים הֲרֵי זֶה מוּם. וְשֶׁאֵין בָּהּ שִׂיעֵר. בְּפָנִים מוּם. בַּגּוּף אֵינָהּ מוּם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בִּקְטַנָּה. אֲבָל בִּגְדוֹלָה בֵּין בַּגּוּף בֵּין בַּפָּנִים הֲרֵי זֶה מוּם. עַד כַּמָּה הִיא גְדוֹלָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. עַד כְּאִיסָּר הָאִיטַלְקִי. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. כְּגוֹן הֲדֵין דֵּינָר קוֹרְדַיְינָא שִׁיעוּרוֹ כַּחֲצִי זָהוּב כָּל שֶׁהוּא. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִרְמְיָה שָׁאַל. אִשָּׁה קְרֵחַת [וְשִׁיטָּה] שֶׁלְּשִׂיעֵר מַקֶּפֶת מֵאוֹזֶן לְאוֹזֶן. בָּעֵי מֵישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה רֵיחַ הַפֶּה וְרֵיחַ הַזֵּיעָה וְשׁוּמָא שֶׁאֵין בָּהּ שִׂיעֵר. וְלֹא אַדְכְּרוֹן קָרְחָה. סָבְרִין מֵימַר שֶׁאֵינוֹ מוּם. אָתָא רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי נִיסָּא. מוּם הוּא. לֹא אָתִינָן מֵיתְנֵי אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא כֵעוּר בָּזֶה וּבָזֶה מוּם בָּזֶה וְאֵין מוּם בָּזֶה. אֲבָל דָּבָר שֶׁהוּא נוֹיֵי בָזֶה וּמוּם בָּזֶה כְּגוֹן הָדָא קָרְחָתָה אַף עַל גַּב דְּהוּא מוּם לֹא תַנִּינָתָהּ. תֵּדַע לָךְ שֶׁהֵיא כֵן. הֲרֵי זָקֵן הֲרֵי נוֹיֵי בָאִישׁ וּמוּם בָּאִשָּׁה. וְלֹא תַנִּינָן. יֶתֶר עֲלֵיהֶם בָּאִשָּׁה זָקֵן. הֲרֵי דַּדִּים הֲרֵי נוֹי בָאִשָּׁה וּמוּם בָּאִישׁ. וְלֹא תַנִּינָתָהּ. יֶתֶר עֲלֵיהֶן בָּאִישׁ דַּדִּים.

הלכה ה

משנה: הַמְקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה אוֹ אִשָּׁה אַחַת בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁילַּח סְבָלוֹנוֹת לְאַחַר מִכֵּן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת שֶׁמַּחְמֶת קִידּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים שִׁילַּח. וְכֵן קָטָן שֶׁקִּידֵּשׁ.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה כול'. תַּנֵּי. וְכוּלָּן שֶׁבָּעֲלוּ קָנוּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן. וְכוּלָּן שֶׁבָּעֲלוּ קָנוּ. שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּעִילָתוֹ אֶלָּא לְשׁוּם קִידּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים. אִם קָנוּ. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קָנוּ לַחוֹמְרִין. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל תְּנַיי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מִתְּחִילָּתוֹ מְקוּדֶּשֶׁת לַחוֹמְרִין. רִבִּי מָנָא בָּעָא קוֹמֵי דְּרִבִּי יוּדָן. מָאן תַּנָּא. כָּל תְּנַאי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מִתְּחִילָּתוֹ תְּנָיְיוֹ בָטֵל. דִּלְמָא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי יוּדָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מְקוּדֶּשֶׁת לַחוֹמְרִין. הֵיךְ עֲבִידָא. הֲרֵי אֲנִי מְקַדְּשָׁךְ בִּבְעִילָה עַל מְנָת שֶׁיֵּרְדוּ גְשָׁמִים.

יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּקִידּוּשֵׁי מִלְוָה לַחוֹמָרִין וּבְקַרְקָעוֹת לֹא קָנָה וּבְמְטַלְטְלִין אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. בִּיקֵּשׁ לְהַעֲמִיד לוֹ מִקְחוֹ נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וַהֲרֵי לָךְ אֶצְלִי בָּהֶן יַיִן. וְיַיִן אֵין לוֹ. הָא אִם יֵשׁ לוֹ יַיִן הֲרֵי זֶה חַייָב. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אִם יֵשׁ לוֹ יַיִן חַייָב לִיתֵּן לוֹ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק שְׁלֹא אָמַר לְתַמָּן. הַוּוֹן יָדְעִין דְּהוֹרֵי רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קִידּוּשֵׁי מִלְוָה לַחוֹמָרִין. וּבְאִישׁ לְרִבִּי זְעִירָא. לָמָּה. בְּגִין דַּהֲווֹן מַחְמִרִין וְקָלִיל עֲלֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. בְּקוּלָּא הֲווֹן נָהִיגִין וְאַחְמַר עֲלֵיהוֹן. שֶׁאִם בָּא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ תִּפְשׁוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי חָנָן. עֶרְוָה שֶׁאֵינָהּ עֶרְוָה. תּוֹפֵשׂ אֶת שֶׁאֵינָהּ עֶרְוָה.

הלכה ו

משנה: הַמְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וַאֲחוֹתָהּ כְּאַחַת אֵינָן מְקוּדָּשׁוֹת. וּמַעֲשֶׂה בְחָמֵשׁ נָשִׁים וּבָהֶן שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְלִיקֵּט אֶחָד כַּלְכָּלָה שֶׁל תְּאֵינִים מִשָּׁלְהֶן הָיְתָה וְשֶׁל שְׁבִיעִית הָיְתָה וְאָמַר הֲרֵי כּוּלְּכֶם מְקוּדָּשׁוֹת לִי בְּכַלְכָּלָה זוֹ וְקִיבְּלָתְהּ אַחַת מֵהֶן עַל יְדֵי כוּלָּם וְאָמְרוּ חֲכָמִים אֵין הָאֲחָיוֹת מְקוּדָּשׁוֹת.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וּבִתָּהּ כולי׳. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. אַתְּ שְׁמַע מִינָהּ חָמֵשׁ. אַתְּ שְׁמַע מִינָהּ שֶׁחָמֵשׁ נָשִׁים מִתְקַדְּשׁוֹת כְּאַחַת. שֶׁהָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת קִידּוּשֶׁיהָ וְקִידּוּשֵׁי חֲבֵירְתָהּ. וּמְקַדְּשִׁין בִּבְגָזִילָה. וּמְקַדְּשִׁין בְּפֵירוֹת עֲבֵירָה. וְאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּעֲרָיוֹת.

אָמַר רִבִּי לְעָזָר. בָּאֲחָיוֹת לֹא קִידֵּשׁ וּבַחֲטָאוֹת כִּיפֵּר. הֵיךְ עֲבִידָא. שְׁחַט שְׁתֵּי חַטָּאוֹת לְשֵׁם חֻטְא אֶחָד הַמְזַבֵּחַ בּוֹרֵר אֶת הָרָאוּי לוֹ. שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת בָּאֲכִילָה. שְׁחַט שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת לְשֵׁם אָשָׁם אֶחָד הַמְזַבֵּחַ בּוֹרֵר אֶת הָרָאוּי לוֹ. שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין בָּאֲכִילָה. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁחַט אֶת הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְאֶת הַשֵּׁינִי לִשְׁמוֹ כִּיפֵּר. שֶׁאֵינוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר אֶלָּא מִכֹּחַ שְׁמוֹ הַבָּא אַחֲרָיו. אֲבָל שָׁחַט הָרִאשׁוֹן לִשְׁמוֹ וְהַשֵּׁינִי שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. אִם כִּיפֵּר הָרִאשׁוֹן עַל מַה הַשֵּׁינִי בָּא וּמְכַפֵּר. עַל טוּמְאָה שֶׁאֵירְעָה בֵּין זֶה לָזֶה. וּבִפְסָחִים לֹא כִיפֵּר. שֶׁאֵין הַפֶּסַח בָּא אֶלָּא לָאֲכִילַת בָּשָׂר. וּדְלֹא כְרִבִּי נָתָן. דְּרִבִּי נָתָן אָמַר. יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה בְלֹא אֲכִילָה.

הלכה ז

משנה: הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ מִקָּדְשֵׁי קָדָשִׁים וּמִקָּדָשִׁים קַלִּים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד לֹא קִידֵּשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֵזִיד קִידֵּשׁ שׁוֹגֵג לֹא קִידֵּשׁ. וּבַהֶקְדֵּשׁ בְּמֵזִיד קִידֵּשׁ שׁוֹגֵג לֹא קִידֵּשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שׁוֹגֵג קִידֵּשׁ מֵזִיד לֹא קִידֵּשׁ.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ כול'. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַבָּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי וּבַעַל מוּם וְשָׁחוּט. וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. רִבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. חַי לֹא שָׁחוּט. וְאָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. רִבִּי מֵאִיר יְלִיף כָּל הַקֳּדָשִׁין מִן מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. מַה מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה אַף כָּל הַקֳּדָשִׁים אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. רִבִּי יוּדָה יְלִיף כָּל הַקֳּדָשִׁים מִן הַבְּכוֹר. מַה הַבְּכוֹר מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. אַף כָּל הַקֳּדָשִׁים מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. מְחַלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. תַּמָּן הוּא אָמַר. בֵּין חַי בֵּין שָׁחוּט. וְהָכָא הוּא אָמַר. חַי לֹא שָׁחוּט. תַּמָּן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ בְּרַם הָכָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲפִילוּ תַּימַר. כָּאן וְכָאן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ. בִּמְקַדֵּשׁ בְּחַיִּים וּבְרָאוּי לִיפּוֹל לוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וּבְשָׁרָם יִהְיֶה לָךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. וְהָיָה לְךָ אֲפִילוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וְהָיָה לְךָ. רִיבָּה לוֹ הֶוְיָיה אֲחֶרֶת. שֶׁיְּהֵא נֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. תַּמָּן תַּנִּינָן. חַלַּת עַם הָאָרֶץ וְהַמְּדוּמָע וְהַלְּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי.

תַּנִּי וְכוּלָּם שֶׁיִּקָּרֵא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אוֹ לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶם מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. חוּץ מִשְּׁיָרֵי מְנָחוֹת. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. הַשְּׁאָר בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. הַיי דָּא מַחֲלוֹקֶת. מַה אֲנָן קַיְימִין. אִין כְּרִבִּי מֵאִיר. הוּא מַעֲשֵׂר שֵׁינִי הִיא שְׁיָרֵי מְנָחוֹת לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אִין כְּרִבִּי יוּדָה. מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר רִבִּי מָנָא. אָזְלִית לְקֵיסָרִין וְשָׁמְעִית רִבִּי חִזְקִיָּה יְתִיב מַתְנֵי. הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ מִקָּדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים וּמִקֳּדָשִׁים קַלִּין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. וְאָמְרִית לֵיהּ. מָנָן שְׁמִיעַ לָךְ הָדָא מִילְתָא. אָמַר לִי. מֵרִבִּי יִרְמְיָה. וְאָמְרִית. יְאוּת. דְּהוּא שָׁמַע הָדָא דְּרִבִּי לָעְזָר. רִבִּי לָעְזָר דִּבְרֵי הַכֹּל הוּא דְּאָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוֹסֵי דְּלָא שְׁמִיעַ לֵיהּ צְרִיכָה הוּא דּוּ אָמַר. הַיי דָּא מַחֲלוֹקֶת. אִין כְּרִבִּי מֵאִיר. הִיא מַעֲשֵׂר הִיא שְׁיָרֵי מְנָחוֹת לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אִין כְּרִבִּי יוּדָה. מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי.

כַּד דְּמָךְ רִבִּי מֵאִיר גָּזַר רִבִּי יוּדָה וְאָמַר. אַל יִיכָּנְסוּ תַּלְמִידָיו שֶׁלְּרִבִּי מֵאִיר כָּאן. דְּחַק סוּמְכוֹס וְעָאל. אָמַר. הַמְקַדֵּשׁ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים. וְאִשָּׁה נִכְנֶסֶת הִיא לְעֲזָרָה. אָמַר לֵיהּ. בִּמְקַדֵּשׁ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. בְּמָה קִידְּשָׁהּ. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. בְּגוֹפוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּטוֹבַת הֲנָיֶיה שֶׁבּוֹ. אוֹ נֹאמַר. וְלֹא פְלִיגִין. מַה דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר בְּגוֹפוֹ. בְּחֶזְקַת טוֹבַת הֲנָיֶיה שֶׁבּוֹ. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי בֵּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מְקַדְּשִׁין בִּפְרוּטָה שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי.

בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אַחַת לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ וְאַחַת לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הַמְקַדֵּשׁ

לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי לֹא עָלַת עַל דַּעְתָּיהּ. אָמַר רִבִּי אָבִין. הֶקְדֵּשׁ לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ וְלֹא עָלַת עַל דַּעְתָּיהּ. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עָלַת עַל דַּעְתּוֹ וְלֹא עַל דַּעְתָּיהּ.

רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי פְּדָיָיה. הֶקְדֵּשׁ מֵזִיד יוֹצֵא לַחוּלִין בְּלֹא פִדְיוֹן. וְהָא תַנֵּי. בִּשְׁגָגָה. פָּרַט לַמֵּזִיד. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לַחוֹמֶשׁ וּלְקָרְבָּן. הָא לָצֵאת מוֹצִיא. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. מִיעוּט שְׁלָמִים יוֹצְאִין לַחוּלִין בְּלֹא פִדְיוֹן. וְהָא תַנֵּי. מִקְדְּשֵׁי. לֹא כָּל קָדְשֵׁי. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לַחוֹמֶשׁ וּלְקָרְבָּן. הָא לָצֵאת מוֹצִיא.

תַּמָּן תַּנִּינָן. בְּהֵמָה שֶׁנִּמְצֵאת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד מִגְדַּל עֵדֶר לְכָל רוּחַ. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה אָמַר. לְבֹא בְדָמֶיהֶם שָׁנוּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְאוֹמְרִין לוֹ לָאָדָם. צֵא וּמְעוֹל בַּקָּדָשִׁים. אֶלָּא בְּאַחַת הִילְּכוּ בָהֶן אַחַר הָרוֹב. אִם רוֹב זְכָרִים עוֹלוֹת. וְאִם רוֹב נְקֵיבוֹת זִבְחֵי שְׁלָמִים. וְאֵין הַשְּׁלָמִים בָּאִין מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקֵיבוֹת. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. מוֹצִיאָן לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָן עוֹלוֹת. וְקַשְׁיָא. יֵשׁ חַטָּאת קְרֵיבָה עוֹלָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא עַל הַמּוֹתָרוֹת שֶׁיִּיקָּרְבוּ עוֹלוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. וְאֵין זֶה מֵזִיד. אָמַר לֵיהּ. מִכֵּיוָן שֶׁתְּנַאי בֵּית דִּין הוּא אֵין זֶה מֵזִיד. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן. תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא עַל הָאוֹבְדוֹת שֶׁיִּיקָּרְבוּ עוֹלוֹת.

הלכה ח

משנה: הַמְקַדֵּשׁ בְּעָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם וּבְשׂוֹר הַנִּסְקָל וּבְעֶגְלָה עֲרוּפָה וּבְצִיפּוֹרֵי מְצוֹרָע בִּשְׂעַר נָזִיר וּבְפֶטֶר חֲמוֹר וּבְבָשָׂר בְּחָלָב וּבְחוּלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָעֲזָרָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מְכָרָן וְקִידֵּשׁ בִּדְמֵיהֶן הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ בְּעָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם כול'. פֶּטֶר חֲמוֹר. רִבִּי לְעָזָר אָמַר. מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. פֶּטֶר חֲמוֹר מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה מִקַּל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַבְּכוֹר שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא מִידֵי אִיסּוּרִין בְּחַיָּיו אַתְּ אָמַר. מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. זֶה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִידֵי אִיסּוּרִין בְּחַיָּיו לֹא כָל שֶׁכֵּן. מַה נְפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. עֲבַר וּפְדָיוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים. רִבִּי לְעָזָר אָמַר. אֵינוֹ פָדוּי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פָּדוּי. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי לְעָזָר וּפְלִיגָא עָלוֹי. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי לְעָזָר. הַגּוֹנֵב פֶּטֶר חֲמוֹר שֶׁלַּחֲבֵירוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. וְסוֹפָא פְלִיגָא עָלוֹי. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ בן עַכְשָׁיו יֵשׁ לוֹ בן לְאַחַר זְמָן. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי לְעָזָר. פֶּטֶר חֲמוֹר אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. פְּתַר לָהּ רִבִּי לְעָזָר לְאַחַר עֲרִיפָה. דְּאָמַר רִבִּי לְעָזָר. הַכֹּל מוֹדִין לְאַחַר עֲרִיפָה שֶׁאֵינוֹ פָדוּי. פֶּטֶר חֲמוֹר אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי לְעָזָר בְּתַרְתֵּיי. אֵין בְּחַיֵּי דְּפְלִיגָא עָלוֹי מִן רַבָּנִין. אֵין לְאַחַר עֲרִיפָה דְּפְלִיגָא עָלוֹי מִן רִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי יוּדָן. תִּיפְתָּר שֶׁמֵּת. עֲרָפוֹ אָסוּר בַּהֲנָיָיה. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. עֲרִיפָה

עָרִיפָה. מָה עָרִיפָה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן עוֹרְפוֹ וְקוֹבְרוֹ וְאָסוּר בַּהֲנָיָיה. אַף עָרִיפָה שֶׁנֶּאֱמְרָה כָּאן עוֹרְפוֹ (וְקוֹבְרוֹ) וְאָסוּר בַּהֲנָיָיה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר נִיחָא. בְּחַיָּיו הוּא מַתִּיר צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא אָסוּר עַל עֲרִיפָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְקַשְׁיָא. בְּחַיָּיו הוּא אָסוּר לֹא כָל שֶׁכֵּן לְאַחַר עֲרִיפָה. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבָּנִין. עַל דְּרַבָּנִין צְרִיכָה. שֶׁלֹּא תֹאמַר. הוֹאִיל וְהִקִּישְׁתָּהּ הַתּוֹרָה עֲרִיפָתוֹ לְפִדְיוֹנוֹ. מַה פִּדְיוֹנוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין אַף עֲרִיפָתוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין. מְצִינוּ דָבָר שֶׁהָרַמְתּוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין וְאָסוּר בַּהֲנָיָיה. הָתִיבוֹן. הֲרֵי טֵבֶל טָבוּל לְמַעֲשֵׂר עָנִי הֲרֵי הוּא וְהָרַמְתּוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין. וְאָמַר רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי. הָאוֹכֵל פֵּירוֹתָיו טְבוּלִים לְמַעֲשֵׂר עָנִי חַיָּיב מִיתָה. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. כָּךְ מֵשִׁיבִין חֲכָמִים לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. מְצִינוּ דָבָר טָעוּן פִּדְיוֹן מוּתָּר בַּהֲנָיָיה. הָתִיבוֹן. הֲרֵי בְּכוֹר אָדָם טָעוּן פִּדְיוֹן וּמוּתָּר בַּהֲנָיָיה.

מְכָרָן וְקִידֵּשׁ בִּדְמֵיהֶן מְקוּדָּשׁ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. בְּשֶׁאֵין דְּמֵיהֶן. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה.

הלכה ט

משנה: הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַתְּנוֹת כְּהוּנָּה וּבִדְמֵי חַטָּאת וּבְאֵפֶר חַטָּאת הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וַאֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת כול'. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. אָדָם נוֹתֵן מַעְשְׂרוֹתָיו בְּטוֹבַת הֲנָיָיה. מָה טַעַם דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְאִישׁ אֶת קֳדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ. מַה עֲבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. יִתְּנֵם לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים נֶהֱנִין לִי. יִטְּלוּ עַל כָּרְחוֹ. פְּתַר לֵיהּ בְּאוֹמֵר. אֵי אֵיפְשִׁי לִיתֵּן מַתָּנָה כָּל עִיקָּר. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנֵּינָן כֹּהֲנִים אֵילּוּ לְוִיִּים אֵילּוּ נֶהֱנִין לִי. יִטְּלוּ אֲחֵרִים. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. הָאוֹמֵר. הֵילֵךְ סֶלַע זוֹ וְתֵן בְּכוֹר זֶה לְבֶן בִּתִּי כֹהֵן. פְּתַר לָהּ בְּרוֹצֶה לִיתְּנוֹ לִשְׁנֵי כֹהֲנִים וּבֶן בִּתּוֹ אֶחָד מֵהֶן. וְהוּא אוֹמֵר לוֹ. הֵילֵךְ סֶלַע זֶה וְתֵן כּוּלּוֹ לְבֶן בִּתִּי כֹהֵן.

בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. בְּהָדָא כֹהֵן לְיִשְׂרָאֵל. אָסוּר. מַה דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. לֹא אֲגִיבוֹן. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. אָכֵין אָמַר לוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לָמָּה הוּא אָסוּר. לֹא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אַף רִבִּי יוֹחָנָן אִית לֵיהּ יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. וְעוֹד מִן הָדָא דְּתַנֵּי. הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם הַמְסַיְּעִים בַּגְּרָנוֹת אֵין נוֹתְנִין לָהֶן לֹא תְרוּמָה וְלֹא מַעֲשֵׂר. וְאִם נָתַן הֲרֵי זֶה חִילֵּל. וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵן מְחַלְּלִין אוֹתָן. יוֹתֵר מִיכֵּן אָמְרוּ. תְּרוּמָתָן אֵינָן תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹתָן אֵינָן מַעְשְׂרוֹת וְהֶקְדֵּישָׁן אֵינָן הֶקְדֵּשׁ. וַעֲלֵיהֶן אָמַר הַכָּתוּב רָאשֶׁיהָ בְּשׁוֹחַד יִשְׁפּוֹטוּ וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וגו'. וְהַמָּקוֹם

מֵבִיא עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּשׁ פּוּרְעָנִיּוֹת. הָדָא הִיא דִּכְתִיב לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַיִם לְעִיִּים תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר.
מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַתָּנוֹת וּבְמֵי חַטָּאת הֲרֵי זוּ מְקוּדֶּשֶׁת אַף עַל פִּי יִשְׂרָאֵל. פָּתַר לָהּ בִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מִשֶּׁלְאֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן.

פרק ג

הלכה א

משנה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית וְהָלַךְ וְקִידְּשָׁהּ לְעַצְמוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכֵן הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים מְקוּדֶּשֶׁת לַשֵּׁנִי. בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. מֵעַכְשָׁיו וּלְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים מְקוּדֶּשֶׁת וְאֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן אוֹ בַת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה.

הלכה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלֹ' כולי'. תַּנֵּי. הֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׂכָּר וְנִקְנָה הַמִּקַּח אֶלָּא שֶׁנֶּהֱנָה מִנְהַג רַמְיוּת. אַף לְמִידַּת הַדִּין כֵּן. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. צֵא וְקַח לִי מִקַּח פְּלוֹנִי. וְהָלַךְ וּלְקָחוֹ לְעַצְמוֹ. הֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׂכָּר וְנִקְנָה הַמִּקַּח אֶלָּא שֶׁנֶּהֱנָה מִנְהַג רַמְיוּת. רִבִּי זְעִירָא מֵיקַל לְהוֹן דַּחֲמֵי לְחַבְרֵיהּ וְבֵין זְבִינָא וּמַעֲלֶה לֵיהּ עֲלוֹי. אָמַר רִבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. אַף לְעוֹשֶׂה עֲלוֹי חֲבִילָה רַבָּנִין קָרֵיי עֲלוֹי לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חָסֶד וְיִרְאַת שַׁדַּי יַעֲזוֹב. לֹא הוּחְזַק הַשָּׁלִיחַ בָּעֵדִים. הוּא אוֹמֵר. לְעַצְמִי קִידַּשְׁתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לָרִאשׁוֹן. הַשֵּׁנִי כְּאוֹמֵר לָאִשָּׁה. קִידַּשְׁתִּיךְ. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא כְאוֹמֶרֶת לָרִאשׁוֹן. קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. אָמְרָה. אֵינִי יוֹדַעַת. חֲזָקָה לַשֵּׁנִי. הוּחְזַק הַשָּׁלִיחַ בָּעֵדִים. הוּא אוֹמֵר. לְעַצְמִי קִידַּשְׁתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לָרִאשׁוֹן. חֲזָקָה לָרִאשׁוֹן. אָמְרָה. אֵינִי יוֹדַעַת. שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.
לְפִיכָךְ אִם מֵת הַשֵּׁנִי בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אוֹ גֵּירְשָׁהּ חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשֵׁי רִאשׁוֹן לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. מֵת לְאַחַר שְׁלֹשִׁים וְלֹא גֵּירַשׁ לֹא חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשֵׁי הָרִאשׁוֹן. הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. כָּל תְּנַאי שֶׁנִּתְקַיֵּים אַף עַל פִּי שֶׁבָּטַל לְאַחַר מִיכֵּן הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכָל תְּנַאי שֶׁבָּטַל בְּשָׁעַת קִידּוּשִׁין אַף עַל פִּי שֶׁמִּתְקַיֵּים לְאַחַר מִיכֵּן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.
רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּמְכָרָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֲרֵי זוֹ מְכוּרָה וְהֶקְדֵּישָׁהּ הֶקְדֵּשׁ. חָזַר וּלְקָחָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם חַל עָלֶיהָ הֶקְדֵּשׁ עוֹלָה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים לֹא חַל עָלֶיהָ הֶקְדֵּשׁ עוֹלָה. לֹא דַמְיָא עוֹלָה לְאִשָּׁה. מַה דַמְיָא אִשָּׁה לְעוֹלָה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. תִּיפְתָּר שֶׁמֵּת הַשֵּׁנִי וַהֲוָה לֵיהּ אָח. מִכֵּיוָן שֶׁהִיא זְקוּקָה לְיִיבּוּם לֹא

חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשֵׁי הָרִאשׁוֹן. מַה דַּמְיָיא עוֹלָה לְאִשָּׁה. אָמַר רִבִּי תַּנְיָה. תִּיפְתַּר שֶׁהִקְדִּישָׁהּ לְבַעֲלַת מוּם קָבוּעַ. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. אֲמִירָתִי לַגָּבוֹהַּ כְּמְסִירָתִי לָהֶדְיוֹט. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. תַּמָּן בָּאוֹמֵר. מִכְּבָר. בְּרַם הָכָא בָּאוֹמֵר. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה שְׁלֹשִׁים יוֹם. כָּל שְׁלֹשִׁים הֲרֵי זוֹ עוֹלָה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם יָצְאת לַחוּלִין מֵאֵילֶיהָ. מְעִילָתָהּ מָה הִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְעִילָתָהּ בְּרוּרָה. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מְעִילָתָהּ סָפֵק. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ וּמַה בֵּין אִשָּׁה. מָצִינוּ הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פִדְיוֹן וְלֹא מָצִינוּ אִשָּׁה יוֹצְאָה בְּלֹא גֵט. הֵן אַשְׁכַּחְנָן הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פִדְיוֹן. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. נְכָנְסִין וְלֹא נוֹתְנִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתַּר דִּבְרֵי הַכֹּל בִּשְׁדֶה מִקְנָה. הֲרֵי זוֹ גִיטָּהּ שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֵין זֶה גֵט כְּרִיתוּת. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בְּרִבִּי לָעְזָר. הָדָא דְאַתְּ אָמַר מְקוּדֶּשֶׁת. בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ בְּכֶסֶף. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ בִּשְׁטָר הוֹאִיל וְלֹא לָמְדוּ כְתַב קִידּוּשִׁין אֶלָּא מִגֵּירוּשִׁין. מַה בְּגֵירוּשִׁין אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת אַף בְּקִידּוּשִׁין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. מְכָרָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים אֵינָהּ מְכוּרָה. הִקְדִּישָׁהּ לֹא קָדְשָׁה. לֵיי דָּא מִילְּה אָמַר לֵיהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. לְשַׁייֵר לוֹ גִיזָה וַעֲבוֹדָה. תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁיִּקָּנֶה לְךָ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְכָרוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ מָכוּר. הִקְדִּישׁוֹ לֹא קָדַשׁ. לֵיי דָּא מִילְּה אָמַר לֵיהּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. לְשַׁייֵר לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. הֵילָךְ סָלַע זֶה שֶׁתִּקָּנֶה לִי שָׂדֶךְ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְכָרָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים אֵינָהּ מְכוּרָה. וּמַה בֵּינָהּ לְאִשָּׁה. אֶלָּא מְכָרָהּ הֲרֵי זוֹ מְכוּרָה.

הֵי לָךְ כֶּסֶף זֶה שֶׁיִּקָּנֶה לִי עַבְדָּךְ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הָרִאשׁוֹן בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הַשֵּׁינִי בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. זֶה וָזֶה אֵינוֹ בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. זֶה וָזֶה בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. מָאן דָּמַר. הָרִאשׁוֹן בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. וּמֵת תַּחַת יָדוֹ. מָאן דְּאָמַר. הַשֵּׁינִי בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. כִּי כַסְפּוֹ הוּא. מָאן דְּאָמַר. זֶה וָזֶה בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. הָרִאשׁוֹן וּמֵת תַּחַת יָדוֹ. הַשֵּׁינִי כִּי כַסְפּוֹ הוּא. מָאן דְּאָמַר. זֶה וָזֶה אֵינוֹ בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִים. הָרִאשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ כַסְפּוֹ וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ מֵת תַּחַת יָדוֹ.

בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. אָמַר רִבִּי הִילָא. מָאן דְּאָמַר. תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. כְּשֶׁהַשֵּׁינִי כֹּהֵן. וּמָאן דְּאָמַר. לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. בְּשֶׁאֵין הַשֵּׁינִי כֹּהֵן.

מֵעַכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ קִידּוּשֵׁי מֵאָה תּוֹפְשִׁין בָּהּ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לָכֵן צְרִיכָה. אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ הַשֵּׁינִי קִידּוּשִׁין גְּמוּרִין. רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי

בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי לָעְזָר. מַה נַפְשֵׁךְ. מַה שֶׁקָּנָה בָהּ הָרִאשׁוֹן קָנָה וְהַשְּׁאָר הַשֵּׁינִי בָּא וְגוֹמֵר. אָמַר לֵיהּ. וְכִי יֵשׁ נַפְשֵׁךְ בְּעֶרְוָות. מָהוּ כְדוֹן. כָּל אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ קְנוּיָה לְאָדָם אֶחָד אֲפִילּוּ קִידּוּשֵׁי מֵאָה תּוֹפְסִין בָּהּ.

חַד תַּלְמִיד בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. נָתַן לָהּ בְּשַׁחֲרִית עַל מְנָת לְגָרְשָׁהּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. חַד דָּוִיד סָבַר מֵימַר. כָּל שֶׁהוּא קוֹנָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים קוֹנָה קַנְיָין גָּמוּר. אֲבָל אִם הוֹסִיף בָּהּ הַשֵּׁינִי קִנְיָין גָּמוּר קוֹרֵא אֲנִי עָלֶיהָ לֹא יוֹכַל בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לְשׁוּב לְקַחְתָּהּ.

הָיוּ שְׁנֵיהֶן כֹּהֲנִים שְׁנֵיהֶן אַחִים. שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין. הָיוּ שְׁלֹשָׁה אַחִין וְקִידְּשׁוּהָ שְׁנַיִם מֵהֶן וְמֵתוּ. הֲדָא הִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. אֵשֶׁת מֵת אֶחָד מִתְייַבֶּמֶת וְלֹא אֵשֶׁת שְׁנֵי מֵתִים. הָיוּ שְׁנֵי אַחִים וְקִידְּשׁוּהָ שְׁנֵיהֶן וּמֵת אֶחָד מֵהֶן. הַשֵּׁינִי מֵהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בָּהּ. מָה נַפְשֵׁךְ. מַה שֶּׁקָּנָה בָהּ קָנָה וְהַשְּׁאָר נָפְלָה לוֹ מֵאֵת אָחִיו. רִבִּי יוּדָן בַּר פָּזִי אָמַר. אָסוּר בָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. כָּל יְבָמָה שֶׁאֵין כּוֹלָּהּ לִכְנִים צַד הַקָּנוּי שֶׁבָּהּ נִידּוֹן מִשּׁוּם עֶרְוָה וְעֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. יְאוּת אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. כְּלוּם נָפְלָה לוֹ לֹא מַחְמַת אָחִיו. לְאָחִיו הִיא אֲסוּרָה לוֹ הִיא מוּתֶּרֶת.

בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. לָכֵן צְרִיכָה שֶׁאֲפִילּוּ הַשֵּׁינִי כֹּהֵן.

הלכה ב

משנה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֲתָּן לָךְ מָאתַיִם זוּז הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְהוּא יִתֵּן. עַל מְנָת שֶׁאֲתָּן לִיךְ מִיכָּן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם נָתַן לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי מָאתַיִם זוּז הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֶרְאֶה מָאתַיִם זוּז הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיִרְאֶנָּה. וְאִם הֶרְאָה עַל שׁוּלְחָנוֹ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת כּוּלִּי. תַּמָּן תַּנִּינָן. הֲרֵי זֶה גִּיטֵּיךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְּנִי לִי מָאתַיִם זוּז. הֲרֵי זוֹ מְגוֹרֶשֶׁת וְתִתֵּן. לֹא הִסְפִּיקָה לִיתֵּן עַד שֶׁמֵּת. תַּנִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. נוֹתְנָן לְאָבִיו וּלְאָחִיו וְהִיא פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. אַף בְּקִידּוּשִׁין כֵּן. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֲתָּן לִיךְ מָאתַיִם זוּז. כִּרְבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבִיו וְאָחִיו נוֹתְנִין לָהּ וְהִיא זְקוּקָה לַחֲלִיצָה וּלְיִיבּוּם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. סֶדֶר הַסִּימְפוֹן כָּךְ הוּא. אֲנָא פַּלָּן בַּר פַּלָּן מְקַדֵּשׁ לִיךְ אַנְתְּ פַּלְנִיתָא בַּר פַּלָּן עַל מְנָת לִיתֵּן לִיךְ מִיקְמַת פַּלָּן וּמִכְנְסִינִיךְ לְיוֹם פַּלָּן. וְאִין אָתָא יוֹם פַּלָּן וְלָא כְנַסְתִּיךְ לָא יֶהֱוֵי לִי כְּלוּם. אִירְע לוֹ אוֹנֶס. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אוֹנְסָא כְּמָאן דְּלָא עֲבַד. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אוֹנְסָא כְּמָאן דַּעֲבַד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הַיְךְ צָרִיךְ לְמֵיעֲבַד. דְּאִין אָתָא יוֹם פַּלָּן וְלָא הֲוֵיתִי כוֹנְסָהּ לִי לֹא יְהֵא עָלַיִיךְ כְּלוּם. רִבִּי יוֹחָנָן דָּמִיךְ

פְּקִיד לִבְנָתֵיהּ דִּיהֲווֹן עֲבָדָן כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אָמַר. שֶׁמָּא יַעֲמוֹד בֵּית דִּין אַחֵר וְיִסְבּוֹר דִּכְוָותֵיהּ וְנִמְצְאוּ בָנָיו בָּאִין לִידֵי מַמְזֵירוּת.

הִגִּיעַ הַזְּמָן. הוּא אוֹמֵר. נָתַתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נָטַלְתִּי. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיא סִימְפּוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה. הַגַּע עַצְמָךְ דְּלָא הֲוָה סִימְפּוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְאוֹסְרָהּ עָלָיו צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁכָּנְסוּ עַצְמָן בְּתוֹךְ סִימְפּוֹן. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. אֲמַר לֵיהּ. זִיל הַב. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי. אִשָּׁה לֹא קָנִיתִי וְאֹתָ אָמַר לִי. אֵיזִיל הַב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מֵימֵיי לֹא שָׂחַק בִּי אָדָם אֶלָּא זֶה. חָזַר וְאָמַר. אֵין חָזַר בֵּיהּ יִתֵּן. אֵין הִיא חָזְרַת בָּהּ תִּתֵּן. וְלֹא הָדָא הִיא קַדְמַיְיתָא. חָזַר וַעֲשָׂאוֹ מַעֲשֶׂה בֵּית דִּין.

סָדַר סִימְפּוֹן כְּךְ הוּא. עַד אֶחָד מִשֶּׁל חָתָן וְעַד אֶחָד מִשֶּׁל כַּלָּה וּשְׁנֵיהֶן בּוֹרְרִין לָהֶן עוֹד אֶחָד כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ לוֹ שְׁנֵי עֵדִים לָזֶה וּשְׁנֵי עֵדִים לָזֶה. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן מוֹדִין. אֲבָל אִם הָיוּ שְׁנֵיהֶן מוֹדִין שְׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לַעֲקוֹר קִידּוּשִׁין. כְּהָדָא. הוּא אוֹמֵר. בָּעַלְתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נִבְעַלְתִּי. אַף עַל פִּי שֶׁחָזַר וְאָמַר. לֹא בָעַלְתִּי. לֹא הַכֹּל מְמֻנוּ. שֶׁכְּבָר אָמַר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. בָּעַלְתִּי. אֲבָל אִם לֹא אָמַר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. בָּעַלְתִּי. שְׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לַעֲקוֹר חֲזָקָה. הָיָא עַד אֶחָד מִשֶּׁלְּחָתָן וְעַד אֶחָד מִשֶּׁלְּכַלָּה וְהֶחָתָן חָתוּם בִּכְתַב יָדוֹ. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. סִימְפּוֹן. רִבִּי בָּא אָמַר. קִידּוּשִׁין. אֲנִי אוֹמֵר. לֹא עָמַד וּבִיֵּרר אֶת הַסִּימְפּוֹן אֶלָּא סָבַר שֶׁהוּא מַתִּיר בַּאֲחוֹתָהּ.

עַד שֶׁיְּהֵא מְדַעְתּוֹ וּמַדַּעְתָּהּ. הָיָה מַדַּעְתּוֹ סִימְפּוֹן וּמַדַּעְתָּהּ קִידּוּשִׁין. רִבִּי חֲנִינָה אָמַר. סִימְפּוֹן. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אָמַר. קִידּוּשִׁין. וַהֲוָה רִבִּי חֲנִינָה מְתַרְגֵם כֵּילְיוֹ קָבֵל רִבִּי חַגַּיי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי הִילָא. קַבֵּל חַגַּיי. דְּחַגַּיי אִינְשָׁא סְבוֹרָא הוּא. דְּמַר רִבִּי זְעִירָא. בָּאֲדָר קַדְמַיְיא דְמָךְ רִבִּי הִילָא. בָּאֲדָר תְּנֵיינָא אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי חֲנַנְיָה חַבְרֵיהוֹן דְּרַבָּנִין וּבָעָא מֵיעֲבַד כְּהָדָא דְּרִבִּי חַגַּיי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אִימִּי. לֹא יְאוּת הֲוָה רִבִּי הִילָא אָמַר לָךְ. קַבֵּל לְחַגַּיי. דְּחַגַּיי אִינְשָׁא סְבוֹרָא הוּא. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לֵיהּ. קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. הוּא מוּתָּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְקָרוֹבָיו. הָתִיב רִבִּי בּוֹרְקַי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְאִם אַף בְּסִימְפּוֹן כֵּן. אָמַר לֵיהּ. לֵית סִימְפּוֹן סָפֵק. אֶלָּא הוּא סִימְפּוֹן אוֹ קִידּוּשִׁין.

קִידֵּשׁ בְּתוֹךְ סִימְפּוֹן הֲרֵי אֵילּוּ קִידּוּשִׁין גְּמוּרִין. גִּירַשׁ. תַּלְמִידוֹ דְּרִבִּי יוֹנָה אָמְרִין. נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. לֹא נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. כַּד דְּמָךְ רִבִּי יוֹנָה עַבְדוֹן תַּלְמִידוֹי דִּכְוָותֵיהּ. אָמְרִין. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹצְאָה בְלֹא גֵט. וְאֹתָ אָמַר. נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. אֶלָּא לֹא נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. מֵת מִתּוֹךְ סִימְפּוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. מוּתָּרֶת לְהִינָּשֵׂא. רִבִּי בָּא אָמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא. רִבִּי מָנָא שָׁאַל לְבֵית אָבוֹי דְּרִבִּי יוֹסֵי. הֵיךְ רַבְּכוֹן נְהִיג עֲבִיד. אָמַר לֵיהּ. כְּדֵי

זְמַן מְרוּבֶּה הוּא אִם. תֵּלֵךְ וְתִינָּשֵׂא מִיָּד. כְּדוּ זְמַן מְמוּעָט הוּא אָמַר. מַה בְכָךְ שֶׁתַּמְתִּין. שָׁלַיִח דְּבָרִים בְּתוֹךְ סִימְפוֹן. רִבִּי מָנָא אוֹמֵר. סִימְפוֹן. רִבִּי בָּא אָמַר. קִידּוּשִׁין. וְחָשְׁשִׁין רַבָּנִין לְהָדָא דְרִבִּי מָנָא.

הלכה ג

משנה: עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁאַרְאֶךָּ בֵּית כּוֹר עָפָר הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיַרְאֶנָּהּ. וְאִם הֶרְאָהּ בַּבְּקָעָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל תְּנַאי שֶׁאֵינוֹ כִּתְנַאי בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֵינוֹ תְנַאי שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִם יַעַבְרוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן. וְאִם לֹא יַעַבְרוּ חֲלוּצִים אִתְּכֶם וגו'. רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר צָרִיךְ הָיָה הַדָּבָר לְאוֹמְרוֹ שֶׁאִילְמָלֵא כֵן יֵשׁ בְּמַשְׁמַע שֶׁאֲפִילוּ בְאֶרֶץ כְּנַעַן לֹא יִנְחֲלוּ.

הלכה: עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר כול'. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל בְּעָא. אִילּוּ מָאן דְּאָמַר. בְּנִי פְלוֹנִי יַעֲשֶׂה דְּבַר פְּלוֹנִי וְיִטּוֹל חֶפֶץ פְּלוֹנִי וּשְׁאָר בָּנַיי יִירְשׁוּ נְכָסַיי. אִין עֲבַד הוּא נְסִיב וְאִין לָא עֲבַד לָא נְסִיב. אוֹ שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב לָתֵת לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה. וַהֲוֵי דוּ אָמַר. בְּנִי פְלוֹנִי יַעֲשֶׂה דְּבַר פְּלוֹנִי וְיִטּוֹל חֶפֶץ פְּלוֹנִי וּשְׁאָר בָּנַיי יִירְשׁוּ נְכָסַיי. אִין עֲבַד הוּא נְסַב וְאִין לָא עֲבַד לָא נְסַב לָא מִיכָּא וְלָא מִיכָּא.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מַתָּנָה אָדָם עַל עֵירוּבוֹ. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מַתָּנָה אָדָם עַל עֵירוּבָו. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. מָאן תַּנָּא. אִם בָּאוּ וְאִם לֹא בָאוּ. רִבִּי מֵאִיר. הֵיידֵין רִבִּי מֵאִיר. חֲבֵרַיָּיא אָמְרִין. רִבִּי מֵאִיר דְּקִידּוּשִׁין. דְּתַנֵּי. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת עַל מְנָת שֶׁיֵּרְדוּ גְשָׁמִים. יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בֵּין שֶׁיָּרְדוּ גְשָׁמִים בֵּין שֶׁלֹּא יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיִּכְפּוֹל תְּנָיוֹ. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם אָמַר. לְאַחַר שֶׁיֵּרְדוּ גְשָׁמִים. יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. רִבִּי מֵאִיר דְּעֵירוּבִין הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אִם סָפֵק. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוּדָה אוֹמְרִים. הֲרֵי זֶה גַּמָּל חַמָּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא אָמַר רִבִּי מֵאִיר אֶלָּא לְחוֹמָרִין. אָמַר רִבִּי מָנָא. וְיֵאוּת. בְּעֵירוּבוֹ אֵינוֹ קוֹנֶה שֶׁלֹּא זָכָה בּוֹ אֶת עֵירוּבוֹ. כְּבְנֵי עִירוֹ. שֶׁנָּתַן דַּעְתּוֹ לַעֲקוֹר אֶת רַגְלָיו מִבְּנֵי עִירוֹ. וְהָכָא לְרֹאשׁוֹן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת שֶׁלֹּא יָרְדוּ גְשָׁמִים. וְלַשֵּׁינִי אֶינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת שֶׁלֹּא כְפַל תְּנָיוֹ. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה וְהֵן אִם לֹא כִי לֹא אֶחָד הוּא. אָמַר לֵיהּ. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהָיְתָה הָאָרֶץ לִפְנֵיהֶן וְהוּא מְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיאָהּ מִיָּדָם.

רִבִּי יוּדָה בַּר סִיסִין רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. יָרְדוּ לְסִימְפוֹן בְּשִׁיטַת רִבִּי מֵאִיר דְּקִידּוּשִׁין. רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרִין דְּרַבָּנִין בְּעָא. לָמָּה לִי כְּרִבִּי מֵאִיר. אֲפִילּוּ כְּרַבָּנִין. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. סֶדֶר סִימְפוֹן כָּךְ הוּא. אֲנָא פַּלָּן בַּר פַּלָּן מְקַדֵּשׁ לֵיךְ אַנְתְּ פַּלְנִיתָא

בַּת פְּלוֹנִי עַל מְנָת לִיתֵּן לִיךְ מִיקְמַת פַּלָּן וּמִיכְנְסִינִיךְ לְיוֹם פַּלָּן. וְאִין אָתְא וְלָא כְנַסְתִּיךְ לָא יֶהֱוֵי לִי עָלַיִךְ כְּלוּם. וְיֹאמַר. עַל מְנָת. שֶׁלֹּא לִכְפּוֹל תְּנָיָיו. אִילּוּ לֹא כָּפַל תְּנָיָיו מִיעָקַר קִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. בְּכָל אָתָר אִית לְרִבִּי מֵאִיר מִמַּשְׁמַע לָאו אַתְּ שׁוֹמֵעַ הֵין. וְהָכָא לֵית לֵיהּ. אָמַר רִבִּי מִתַּנְיָיה. חוֹמֶר הוּא בָּעֲרָיוֹת.

הלכה ד

משנה: הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה וְאָמַר כְּסָבוּר הָיִיתִי שֶׁהִיא כֹּהֶנֶת וַהֲרֵי הִיא לְוִיָּה וַהֲרֵי הִיא כֹּהֶנֶת עֲנִיָּה וַהֲרֵי הִיא עֲשִׁירָה עֲשִׁירָה וַהֲרֵי הִיא עֲנִיָּה הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִטְעַתּוּ.

הלכה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל תְּנַאי כול'. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר. מְקוּדֶּשֶׁת אֲפִילּוּ בָעֵדִים. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. מְקוּדֶּשֶׁת לְחוֹמְרִין.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אִימִּי. רְאוּבֵן חַייָב לְשִׁמְעוֹן. סָמְכִיהּ גַּבֵּי לֵוִי. אֶיפְרָסָן לֵוִי. לֵית רְאוּבֵן חַייָב לְשִׁמְעוֹן. הָדָא דַאֲתְּ אָמַר. בְּשֶׁלֹּא עָשׂוּ בָהּ עֲרָמָה. אֲבָל עָשׂוּ בְהַעֲרָמָה חַייָב. כְּהָדָא חֲזָרְיָיה סָמְכוֹן לִתְנָאֵי קְרָיָיה גַּבֵּי זְבוּנָה. קְרָן זְבוּנָה וְאָזַל לֵיהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא אָמַר. אֵין פְּרִיטִין אִינּוּן אִינּוּן פָּשְׁעִין. אֵין דֵּינָרִין אִינּוּן כֵּינִי אוֹרְחָא דְּזִבוּנָה מְדַדָּיָיה. חַד בַּר נַשׁ קָם עִם חַבְרֵיהּ בְּשׁוּקָא. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי קִיתוֹנָה דְּאִית לִי גַּבָּךְ. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי קִיתוֹנָא וְסַב דֵּינָרָא. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. אֲמַר לֵיהּ. אַתְּ אוֹדֵית לֵיהּ בְּדֵינָרָא וְהוּא לֹא אוֹדֵי לָךְ בְּקִיתוֹנָא. אֵיזִיל וְהַב לֵיהּ דֵּינָרָא. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. מוֹדֵי רִבִּי אִימִּי דּוּ אָמַר בְּשֶׁהַדִּין לֹא כֵן אֶלָּא בְּדִיל דְּלָא יִכְפּוֹר בְּקִיתוֹנָה לֹא חַייָב.

חַד בַּר נַשׁ הֲוָה חַייָב לְחַבְרֵיהּ מֵאָה דֵּינָרִין בְּקַרְטִיס. שְׁלַח חַמְשִׁין גַּבֵּי שְׁלִיחָא. אֲמַר לֵיהּ. אֵין לֹא יְהַב לָךְ קַרְטִיסָה לֹא תִתֵּן לֵיהּ כְּלוּם. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. אָמַר. אֵיזִיל הַב וַאֲנָן יָדְעִין. הַגַּע עַצְמָךְ דְּמַר רִבִּי אִימִּי עוֹשִׁין לוֹ מוֹדַע בֵּית דִּין. דְּזָכָה לְחַבְרֵיהּ. רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. דְּזָכָה זָכָה.

דִּלְמָא. רִבִּי דּוֹסְתַּי בֵּירִבִּי יַנַּאי וְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר נַחְתּוֹן לְגָבֵיהּ לַחֲבֵרָיָא תַּמָּן. אִיתְאֲמַר עֲלֵיהוֹן לִישְׁנָא בִּישָׁא. הֲווֹן בָּעַיִין דְּלָא יְהִיוְיִין כְּלוּם. אֲתוֹן בְּעוֹן מִיפְקָא מִינְּהוֹן. אָמְרִין לוֹן. כְּבָר זָבְנוֹן. אָמְרִין לוֹן. וּמְנָן. אָמְרִין לוֹן. מִנָּן בְּעֵי תְּקַמִּינוֹן טָבְאוֹת. אָמְרִין לוֹן. שׁוֹמְרֵי חִינָּם אֲנַחְנוּ. אַזְלוֹן לְגַבֵּי רִבִּי דּוֹסְתַּי בֵּירִבִּי יַנַּאי. אֲמַר לוֹן. אֲהֵן הוּא כוּלָּא. נַסְבוֹן לְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר וְכַפְּתוֹן וְאַפְקוֹן מִינֵּיהּ. כַּד סַלְקוֹן לְהָכָא אֲתָא לְגַבֵּי אֲבוֹי. אֲמַר לֵיהּ. חֲמִי מָה עֲבַד לִי בְּרָךְ. אֲמַר לֵיהּ. מָה עֲבַד לָךְ. אֲמַר לֵיהּ. אִילּוּ אַשְׁוֵי עִימִּי לָא הֲווֹן מַפְקֵה מִינָּן כְּלוּם. אֲמַר לֵיהּ. מָה עֲבַדְתּ כֵּן. אֲמַר לֵיהּ. רְאִיתִי אוֹתָן בֵּית דִּין שָׁוֶה וְכוֹבָעֵיהֶן אַמָּה וּמַדְבְּרִין מַחֲצִיין

וְיוֹסֵה אָחִי כְּפוֹת וּרְצוּעָה עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת. וְאָמַרְתִּי. שָׁמָּא דוֹסְתַּי אַחֵר יֵשׁ לְאַבָּא. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּהַהוּא דְלָא יְכִיל מִיקְמָה גַּרְמֵיהּ טַבָּיוֹת. בְּרַם הַהוּא דִּיכִיל מִיקְמָה גַּרְמֵיהּ טַבָּאוּת נָסַב לוֹן מִן דֵּין וְיהַב לְדֵין וְיִמְחוֹל שְׁטָר לְחַבְרֵיהּ. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר מְחִיל. וְחָרָנָה אָמַר. לָא מְחִיל עַד דַּחֲזַר לֵיהּ שְׁטָרָא.

הלכה ה

משנה: הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שֶׁאֶתְגַּייֵר אוֹ לְאַחַר שְׁתִּתְגַּיְירִי לְאַחַר שֶׁאֶשְׁתַּחְרֵר אוֹ לְאַחַר שֶׁתִּשְׁתַּחְרְרִי לְאַחַר שֶׁיָּמוּת בַּעֲלַיִךְ אוֹ לְאַחַר שֶׁתָּמוּת אֲחוֹתַיִךְ לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לַיִךְ יְבָמַיִךְ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכֵן הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ אִם יָלְדָה אִשְׁתְּךָ נְקֵיבָה הֲרֵי הִיא מְקוּדֶּשֶׁת לִי לֹא אָמַר כְּלוּם.

הלכה: הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי כול'. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מַה בֵּינָהּ לְאוֹמֵר. הֲרֵי זוֹ תְּרוּמָה עַל הַמְּחוּבָּרִין הַלָּלוּ שֶׁיִּתָּלֵישׁוּ. אָמַר לוֹן. תַּמָּן יֵשׁ בְּיָדוֹ לִתְלוֹשׁ בְּרַם הָכָא אֵין בְּיָדוֹ לְשַׁחְרֵר. הָתִיב רִבִּי פָּס. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה שִׁפְחָתוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא בָּר מָמָל. לְכְשֶׁתִּשְׁתַּחְרֵר נִתְלֵית בְּדַעַת אַחֶרֶת.

דִּלְמָא. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּא וְרִבִּי יוּדָן נְשִׂיָיא הֲווֹן יְתִיבִין. אָמְרִין. נִימָא חָדָא מִילָּה בְּקִידּוּשִׁין. הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הֵא לַיִךְ פְּרוּטָה זוֹ שֶׁתִּקְדְּשִׁי לִי לִכְשֶׁאֲגָרְשֵׁךְ. מָהוּ. גָּחֲכוֹן וְקָמוּן לְהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה גָּחֲכוֹן. לֹא אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. לִכְשֶׁתִּשְׁתַּחְרֵר נִתְלֵית בְּדַעַת אַחֶרֶת. וְהָכָא לִכְשֶׁתִּתְגַּרֵשׁ נִתְלֵית בְּדַעַת אַחֶרֶת. אֵין אַתְּ בְּעֵי מַקְשֵׁייָא הָכֵן קְשֵׁי. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה אֲזִיל מְקַדֵּשְׁא חָדָא אִיתָּא. קָדְמֵיהּ חַבְרֵיהּ וַאֲמַר לָהּ. הֲוֵי יָדְעָה דְּהָהֵן גַּבְרָא דְּהוּא אָזֵל מְקַדֵּשְׁתִּיךְ דַּעְתֵּיהּ בִּישָׁא. עָתִיד הוּא מִישְׁבַּק לִיךְ. אֶלָּא הֵא לִיךְ פְּרוּטָה זוֹ שֶׁתִּתְקַדְּשִׁי לִי בָּהּ לִכְשֶׁאֲגָרְשֵׁךְ. מָהוּ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הֲרֵי הַנִּטִּיעוֹת הָאֵילּוּ קָרְבָּן אִם אֵינָן נִקְצָצוֹת. טַלִּית זוֹ קָרְבָּן אִם אֵינָהּ נִשְׂרָפֶת. וְנִשְׂרְפָה. לְמַפְרֵיעָן קָדְשׁוּ. מֵעַל. אֵין תֵּימַר. מִיכָּן וְלָבֹא. לֹא מָעַל.

חִזְקִיָּה אָמַר. פְּדָיִין חָזְרוּ לִקְדוּשָׁתָן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פְּדָיִין פְּדוּיִין. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן. פָּתַר לָהּ. לִכְשֶׁקְצָצוּ אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מָאן דְּאָמַר חִזְקִיָּה בְּשֶׁפְּדָיִין הוּא. אֲבָל אִם פְּדָיִין אַחֵר פָּקְעָה מֵהֶן קְדוּשָׁתָן. מִחְלָפָא שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר. פְּדָיִין אַחֵר פָּקְעָה מֵהֶן קְדוּשָׁתָן. וְהָכָא הוּא אָמַר. נִישֵּׂאת לְאַחֵר לֹא פָקְעוּ מִמֶּנּוּ קִידּוּשִׁין. לֹא צְרִיכָא דְלֹא כְּשֶׁנְּתָן לָהּ שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. אֶחָד מִכְּבָר וְאֶחָד לִכְשֶׁיְּגָרְשֶׁהָ מָהוּ.

אָמַר רִבִּי יַנַּאי. נִימְנוּ שִׁלְשִׁים וְכַמָּה זְקֵינִים. מְנַיִין שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְשִׁין בִּיבָמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר. שֶׁלֹּא יְהֵא בָּהּ הֲוָיָיה לְזָר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלָאו מַתְנִיתָה הִיא. אוֹ לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לַיִךְ יְבָמַיִךְ. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְהָוָה רִבִּי יַנַּאי מְקַלֵּס

לֵיהּ. הַזָּלִים זָהָב מִכִּיס. בְּנִי אַל יָלִיזוּ מֵעֵינֶיךָ. חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי וְאָשִׁיבָה חוֹרְפִי דָּבָר. תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד. יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסֵף לֶקַח וגו'. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּתַר כָּל אִילֵּין קִילּוּסַיָּיא יְכִיל הוּא פָּתַר לֵיהּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יֵשׁ מַמְזֵר בִּיבָמָה. שְׁמוּאֵל אוֹמֵר. בַּעֲנִיּוּתֵינוּ צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵּט. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מַתְנִיתָא לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לֵיךְ יְבָמֵיךְ. אֲבָל אִם אָמַר. לְאַחַר שֶׁיָּמוּת יְבָמֵיךְ. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. בַּת יוֹמָהּ מִתְקַדֶּשֶׁת בַּכֶּסֶף. בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. וְכֵן הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ אִם יָלְדָה אִשְׁתְּךָ נְקֵיבָה הֲרֵי הִיא מְקוּדֶּשֶׁת לִי. לֹא אָמַר כְּלוּם. מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ בְּעוֹלָם. הָא אִם הָיְתָה בְעוֹלָם הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה ו

משנה: הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי עַל מְנָת שֶׁאַדַּבֵּר עָלַיִךְ לַשִּׁלְטוֹן וְאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ כַּפּוֹעֵל דִּיבֵּר עָלֶיהָ לַשִּׁלְטוֹן וְעָשָׂה עִמָּהּ כַּפּוֹעֵל מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אָבִא רָצָה הָאָב מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מֵת הָאָב הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מֵת הַבֵּן מְלַמְּדִין אֶת הָאָב לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה.

הלכה: הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי כול'. רַב אָמַר. וְהוּא שֶׁנָּתַן לָהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֲנָן קַיָּימִין. רִבִּי אִימִּי בְּעֵי קוֹמֵי רִבִּי. וְכָל הַדְּבָרִים לֹא וְהוּא שֶׁנָּתַן לָהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֲנָן קַיָּימִין. אֶלָּא כֵּינִי. בַּמֶּה שֶׁאֲדַבֵּר עָלַיִךְ לַשִּׁלְטוֹן. וְדִיבֵּר עָלֶיהָ לַשִּׁלְטוֹן בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בַּמֶּה שֶׁאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ כַּפּוֹעֵל. וְעָשָׂה עִמָּהּ כַּפּוֹעֵל שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב. וְהוּא שֶׁיְּיַחֲדָה לוֹ סֶלַע בַּמִּגְדָּל. בְּמַה קִידְּשָׁהּ. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּיב זֶה בַּחֲלִיפָיו.

עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אָבִא רָצָה הָאָב מְקוּדֶּשֶׁת לֹא רָצָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. סְתָמוֹ אֵינוֹ רוֹצֶה. מֵת הָאָב הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. סְתָמוֹ רוֹצֶה. מֵת הַבֵּן מְלַמְּדִין אֶת הָאָב לוֹמַר אֵינוֹ רוֹצֶה. סְתָמוֹ רוֹצֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי יַנַּאי. וְאִית מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אָמַר לֵיהּ. וּלְיַנַּאי עֲלֵיבָא אַתְּ שְׁאִיל מִילָּה בְקִידּוּשִׁין. חָזַר רִבִּי יַנַּאי וּפָתַר מַתְנִיתָה עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אָבִא. רָצָה הָאָב מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בְּאוֹמֵר עַל מְנָת דּוּ אָמַר. וְהוּא לֹא אָמַר. מֵת הָאָב הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּמָאן דְּאָמַר. מֵת הַבֵּן מְלַמְּדִין אֶת הָאָב שֶׁיֹּאמַר. אֵינִי רוֹצֶה. כְּמָאן דְּאָמַר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יוֹסֵי. יְכִיל רִבִּי יַנַּאי מֵיפְתּוֹר מַתְנִיתָה הֵיךְ דּוּ בָעֵי. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֹא מִיתְמַנַּע רִבִּי מִיכְלָל בַּאֲתַר חַד וּפְרָט בַּאֲתַר חַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר. כְּלָל. בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. פְּרָט.

הלכה ז

משנה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִידַּשְׁתִּיהָ וּבָא אֶחָד וְאָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ נֶאֱמָן. זֶה אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ וְזֶה אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ שְׁנֵיהֶם נוֹתְנִין גֵּט וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.

הלכה: הָאוֹמֵר. קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי כול'. מָהוּ נֶאֱמָן. שְׁמוּאֵל אָמַר. נֶאֱמָן לִיתֵּן גֵּט. אַסִּי אָמַר נֶאֱמָן לִכְנוֹס. רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב אָמַר. נֶאֱמָן לִכְנוֹס. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר נֶאֱמָן לִכְנוֹס וְאֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ דָּבָר אַחֵר. מָהוּ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ דָּבָר אַחֵר. אַחַת מִשְּׁדוֹתַיי מָכַרְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי מָכַרְתִּיהָ. בָּא אֶחָד וְאָמַר. אֲנִי לְקַחְתִּיהָ. לֹא הַכֹּל מִמֶּנּוּ. אַף בְּקִידּוּשִׁין כֵּן. אַחַת מִבְּנוֹתַיי קִידַּשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וּבָא אֶחָד וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא הַכֹּל מִמֶּנּוּ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר. בְּפָנַיי נִכְתַּב וּבְפָנַיי נֶחְתַּם. לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. תַּמָּן הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ בִּפְנֵי הַכֹּל. בְּרַם הָכָא לֹא הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא בִּפְנֵי שְׁנַיִם. לְכְשֶׁיָּבוֹאוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ. זֶהוּ שֶׁקִּידֵּשׁ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. זֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. פְּתַר לָהּ בְּאוֹמֵר. לְאֶחָד מִשְּׁנֵי אֵילּוּ קִידַּשְׁתִּיהָ וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵי זֶהוּ. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קֹדֶם אֶחָד מֵהֶן וְכָנַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְקֹדֶם וְכָנַס. אֲבָל אִם אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וּכְנָסָהּ. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֵינוּ. וְתַנֵּי כֵן. אִם מִשֶּׁכְּנָסָהּ בָּא אַחֵר וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֵינוּ.

הלכה ח

משנה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי קִידַּשְׁתִּיהָ וְגֵרַשְׁתִּיהָ כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה וַהֲרֵי הִיא קְטַנָּה נֶאֱמָן. קִידַּשְׁתִּיהָ וְגֵרַשְׁתִּיהָ כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה וַהֲרֵי הִיא גְּדוֹלָה אֵינוֹ נֶאֱמָן. נִשְׂבֵּית וּפְדִיתִיהָ בֵּין שֶׁהִיא קְטַנָּה בֵּין שֶׁהִיא גְּדוֹלָה אֵינוֹ נֶאֱמָן. מִי שֶׁאָמַר בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ יֵשׁ לִי בָנִים נֶאֱמָן. יֵשׁ לִי אַחִים אֵינוֹ נֶאֱמָן. הַמְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ סְתָם אֵין הַבּוֹגְרוֹת בִּכְלָל.

הלכה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי הַקְּטַנָּה כול'. קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי. הַקְּטַנּוֹת בִּכְלָל הַגְּדוֹלוֹת אֵינָן בִּכְלָל. נִתְקַדְּשָׁה בִתִּי. אֲפִילּוּ קְטַנּוֹת אֵינָן בִּכְלָל. גֵּירַשְׁתִּי אֶת בִּתִּי. הַקְּטַנּוֹת בִּכְלָל וְהַגְּדוֹלוֹת אֵינָן בִּכְלָל. נִתְגָּרְשָׁה בִתִּי. אֲפִילּוּ קְטַנּוֹת אֵינָן בִּכְלָל. קִידַּשְׁתִּיהָ לְאֶחָד מִן הַפְּסוּלִין לָהּ. נֶאֱמָן. הִבְעַלְתִּיהָ לְאֶחָד מִכָּל הַפְּסוּלִין לָהּ. אֵינוֹ נֶאֱמָן. נִשְׂבֵּית וּפְדִיתִיהָ. בֵּין שֶׁהִיא קְטַנָּה וּבֵין שֶׁהִיא גְּדוֹלָה אוֹ שֶׁנִּבְעֲלָה לְאֶחָד מִן הַפְּסוּלִין לָהּ. לֹא כָל הֵימֵינוּ לְפוֹסְלָהּ. כְּיָנִי מַתְנִיתָתָה. שֶׁאָמַר בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ. יֵשׁ לִי בָנִים. נֶאֱמָן. יֵשׁ לִי אַחִים. אֵינוֹ נֶאֱמָן. רַב אָמַר. מֵאַחַר שֶׁבִּידּוֹ לְגָרֵשׁ נֶאֱמָן. מִילְּתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל אָמְרָה כֵן. חַד פַּרְסָאָה מִידְּמָךְ אָמַר לוֹן. הָבוּ

לְאִיתְתֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא גִּיטָא. אָמְרוֹן לֵיהּ. וְלָמָּה. בְּגִין הַהוּא אָחוּךְ עֲלִיבָא. כַּד דְּמָךְ אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי שְׁמוּאֵל. אָמַר. מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לְגָרֵשׁ נֶאֱמָן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵינוֹ נֶאֱמָן. נַחַת עוּלָּא לְתַמָּן וְאָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְחָבְרוֹן עֲלוֹי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה כֹּהֵן.

הָתִיב רַב שֵׁשֶׁת. וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִינָא. קִידַּשְׁתַּנִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. הוּא מוּתָּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקָרוֹבָיו. אָמְרִין. אֲכֵין הֲוָה עוֹבָדָא. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא אַייְתֵי גִּיטָא וּנְתָנוֹ לָהּ בְּעֵד אֶחָד. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. אֵין עֵד אֶחָד בְּאִשָּׁה אִישׁ כְּלוּם. לֹא רִבִּי חִייָה בַּר אַסִּי אָמַר בְּשֵׁם אַסִּי. אֵין עֵד אֶחָד בְּאִשָּׁה אִישׁ כְּלוּם. רַב אָמַר. הַמְקַדֵּשׁ בְּעֵד אֶחָד לֹא עָשָׂה כְּלוּם. שְׁמוּאֵל אָמַר. הַמְקַדֵּשׁ בְּלֹא שִׁידּוּכִים לוֹקֶה. וְתוֹפְסִין קִדּוּשִׁין. מַר עוּקְבָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל אָמַר תְּלַת. הַמְקַדֵּשׁ בְּלֹא שִׁידּוּכִין לוֹקֶה. וְהַבָּא עַל אֲרוּסְתוֹ בְּבֵית חָמִיו לוֹקֶה. וְהַמְבַזֶּה שְׁלִיחַ בֵּית דִּין לוֹקֶה.

הלכה ט

משנה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי כִיתֵי בָנוֹת מִשְׁתֵּי נָשִׁים וְאָמַר קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי הַגְּדוֹלָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם גְּדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת אוֹ גְּדוֹלָה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת אוֹ קְטַנָּה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת שֶׁהִיא גְדוֹלָה מִן הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת כּוּלָּן אֲסוּרוֹת חוּץ מִן הַקְּטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כּוּלָּן מוּתָּרוֹת חוּץ מִן הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת. קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי הַקְּטַנָּה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם קְטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת אוֹ קְטַנָּה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת אוֹ גְּדוֹלָה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת שֶׁהִיא קְטַנָּה מִן הַקְּטַנָּה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת כּוּלָּן אֲסוּרוֹת חוּץ מִן הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כּוּלָּן מוּתָּרוֹת חוּץ מִן הַקְּטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת.

הלכה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי כִיתֵי בָנוֹת כול'. רַב חָמָא אָמַר. תְּרֵיי מִן תְּרֵיי. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא כְּגוֹן אֲנָא דְּאִית לִי תְּרֵיי מִן תְּרֵיי. מַתְנִיתָא בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי כִיתֵי בָנוֹת מִשְׁתֵּי נָשִׁים. אֲבָל אֵין לוֹ אֶלָּא כַּת אַחַת. אִם אָמַר. גְּדוֹלָה. לֹא קִידֵּשׁ אֶלָּא גְדוֹלָה. וְאִם אָמַר. קְטַנָּה. לֹא קִידֵּשׁ אֶלָּא קְטַנָּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. עַד לִפְנֵי הַפֶּסַח. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. עַד שֶׁיַּגִּיעַ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. עַד שֶׁיֵּצֵא. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. מְחֻלְפָּה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. מְחֻלְפָּה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. מְחֻלְפָּה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אָמַר. עַד שֶׁיֵּצֵא כָּל רְשׁוּיוֹת הַגְּדוֹלוֹת. עַד שֶׁיֵּצֵא כָּל רְשׁוּיוֹת הַקְּטַנּוֹת. וְהָכָא אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. מִשָּׁמַת בֶּן עַזַּאי וּבֶן זוֹמָא בְּטָלוּ הַשַּׁקְדָנִים. וְלֹא עָמַד שַׁקְד עַד שֶׁעָמַד יִרְמְיָה. אָמַר רִבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר וָוא. וְהוּא מְקַנְּתֵר לְהוֹן. לֹא כְּבָר קַשִּׁיתֵהּ הָרֵי עוֹלָם. לֹא כְּבָר קַשִּׁיתֵהּ רִבִּי אֶלְעָזָר קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מְחֻלְפָּה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. וְאָמַר לוֹן. לֵית הִיא מְחֻלְפָּה. מַתְנִיתָא הִיא דְּמַחְלְפָה. דְּתַנֵּי דְבֵית רִבִּי כֵּן. עַד לִפְנֵי הַפֶּסַח. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. עַד שֶׁיֵּצֵא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. עַד שֶׁיַּגִּיעַ. אָמַר לֵיהּ.

אֲנָן בָּעֵיי עַד לְפָנֵי וְאוֹתָ אָמַר אָכֵן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לְשׁוֹן נִיוָּותִי הוּא. עַד לְפָנֵי פִּיסְחָא. אָמַר רִבִּי אָבִין. הַכֹּל מוֹדִין בַּפֶּסַח שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה פְּלִיגִין. בִּפְרֹס הַפֶּסַח. הָהֵן אָמַר. עַד שֶׁיֵּצֵא. וְהָהֵן אָמַר. עַד שֶׁיַּגִּיעַ.

הלכה י

משנה: הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה קִידַּשְׁתִּיךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא קִידַּשְׁתַּנִי הוּא אָסוּר בִּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא מוּתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו. הִיא אוֹמֶרֶת קִידַּשְׁתַּנִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ הִיא אֲסוּרָה בִּקְרוֹבָיו וְהוּא מוּתָּר בִּקְרוֹבוֹתֶיהָ. קִידַּשְׁתִּיךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא קִידַּשְׁתָּ אֶלָּא בְתִּי הוּא אָסוּר בִּקְרוֹבוֹת הַגְּדוֹלָה וּגְדוֹלָה מוּתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו. הוּא מוּתָּר בִּקְרוֹבוֹת קְטַנָּה וּקְטַנָּה מוּתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו.

הלכה: הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִסְתַּבְּרָא דְּלָא יְהַוִּי רִבִּי מֵאִיר פְּלִיג הָכָא. אָמַר רִבִּי מָנָא. כָּל גַּרְמֵיהּ אָמְרָה דְּהוּא פְּלִיג. מָה אִין תַּמָּן שֶׁבִּכְלוֹם גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת אַתְּ אָמַר. רִבִּי מֵאִיר פְּלִיג. כָּאן שֶׁבִּכְלוֹם גְּדוֹלוֹת אֶצֶל קְטַנּוֹת וּכְלוֹם קְטַנּוֹת אֶצֶל גְּדוֹלוֹת לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁיִּהֵא רִבִּי מֵאִיר פְּלִיג.

הלכה יא

משנה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתֵּךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא קִידַּשְׁתָּ אֶלָּא אוֹתִי הוּא אָסוּר בִּקְרוֹבוֹת קְטַנָּה וּקְטַנָּה מוּתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו. הוּא מוּתָּר בִּקְרוֹבוֹת גְּדוֹלָה וּגְדוֹלָה אֲסוּרָה בִּקְרוֹבָיו.

הלכה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתֵּךְ כול׳. רַב חוּנָא אָמַר. מְפַתִּים אוֹתוֹ לִיתֵּן גֵּט וְכוֹפִין אוֹתוֹ לִיתֵּן קְנָס. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה חָבֵר וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁחַיָּיב גֵּט וּקְנָס וְהָלַךְ וְנָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ. מוֹצִיאִין אֶת הַוַּודַּאי מִפְּנֵי הַסָּפֵק.

הלכה יב

משנה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר. וְאֵיזוֹ זוֹ. זוֹ כֹּהֶנֶת לְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן לֵלֵוִי וּלְיִשְׂרְאֵל. וְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵירָה הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפְּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. וְאֵיזוֹ זוֹ. זוֹ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרְאֵל בַּת יִשְׂרְאֵל לְנָתִין וּלְמַמְזֵר. וְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִידּוּשִׁין אֲבָל יֵשׁ לָהּ קִידּוּשִׁין עַל אֲחֵרִים הַוָּולָד מַמְזֵר. וְאֵי זוֹ זוֹ. זוֹ הַבָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. וְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ לֹא עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים קִידּוּשִׁין הַוָּולָד כְּמוֹהָ. וְאֵיזוֹ זוֹ. זוֹ וְוֹלַד שִׁפְחָה וְנָכְרִית.

הלכה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁין כול׳. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי גֵּר שֶׁנָּשָׂא מַמְזֶרֶת הֲרֵי יֵשׁ קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה וְהַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפְּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. אָמַר לֵיהּ. בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי פֵּירֵשׁ. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה כֹּהֶנֶת וְלֵוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית שֶׁנִּשְׂאוּ לְכֹהֵן

וּלְלֵוִי וּלְיִשְׂרָאֵל. רִבִּי אָבִין שָׁמַע לָהּ מִן דְּבָתָרָהּ. בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁים וְאֵין עֲבֵירָה הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי גֵּר שֶׁנִּשָּׂא מַמְזֶרֶת הֲרֵי יֵשׁ קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה וְהַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הָפָּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. אָמַר לֵיהּ. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי פִּירֵשׁ. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. וּמַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. וּבַת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין. וְיִתְיבִינֵיהּ. הֲרֵי חָלָל שֶׁנָּשָׂא לְבַת יִשְׂרָאֵל הֲרֵי קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה. הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הָפָּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. הֲרֵי הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשֶּׁנִּישֵּׂאת הֲרֵי קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה וְהַוָּולָד כָּשֵׁר. דְּאָמַר רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשֶּׁנִּישֵּׂאת בִּתָּהּ כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָּה. מַה טַעַם. הִיא תוֹעֲיבָה וְאֵין בָּנֶיהָ תוֹעֲיבִין.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. גֵּר וְעֶבֶד מְשׁוּחְרָר וְחָלָל מוּתָּרִין בִּכוֹהֶנֶת. מַאי טַעֲמָא. כְּשֵׁירִין הוּזְהָרוּ עַל הַפְּסוּלוֹת וּפְסוּלוֹת עַל הַכְּשֵׁירִין. אֲבָל לֹא כְּשֵׁירוֹת עַל הַפְּסוּלִין וְלֹא פְסוּלִין עַל הַכְּשֵׁירוֹת וְהָא תַנֵּי. לֹא יִקָּחוּ לֹא יִקָּחוּ. מְלַמֵּד שֶׁאַף הָאִשָּׁה מוּזְהֶרֶת עַל יְדֵי אִישׁ. סָבְרִין מֵימַר בִּכְשֵׁירוֹת עַל הַפְּסוּלִין וְאֵינָן אֶלָּא בִּפְסוּלוֹת עַל הַכְּשֵׁירִים.

חַד גִּיוּר אַתָּא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹסֵא. אֲמַר לֵיהּ. מָהוּ מִינְסוֹב מַמְזֶרְתָּא. אֲמַר לֵיהּ. שָׁרֵי. חֲזַר וַאֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוּדָה. אֲמַר לֵיהּ. שָׁרֵי. אֶלָּא הֲוֵי יָדַע דִּבְנוֹי דְּהַהוּא גַּבְרָא מַמְזֵירִין קוֹמֵי שְׁמַיָּא. חֲזַר וַאֲתָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֲמַר לֵיהּ. הֲוֵית יָדַע דְּהוּא כֵן וְלָמָּה שְׁרִית לִי מִן קַדְמִיתָא. אֲמַר לֵיהּ. מַה דְשַׁאֲלְתְּ לִי אֲגִיבוֹנָךְ. אֲמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָהֵן גִּיּוֹרָא מְדַמֵּי לְעִמְרָא גּוּפְנָא. אִין בְּעִית לְמֵיתְנֵיהּ בְּעִמְרָא שָׁרֵי. בְּכִיתְנָא שָׁרֵי.

נִיחָא בַּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין. דִּכְתִיב לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. מַה תַלְמוּד לוֹמַר לֹא יָבוֹא לוֹ. לִפְסוֹל. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מָהוּ מַמְזֵר. מוּם זָר. וּפְלִיג עַל הַהוּא דְאָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה. אֲפִילּוּ מַמְזֵר בְּסוֹף הָעוֹלָם וּמַמְזֶרֶת בְּסוֹף הָעוֹלָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיאָן וּמְזַוְּוגָן זֶה בָּזֶה. רַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חָיָיה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי בְּרֶכְיָה סְלַק חַד בַּבְלַאי לְהָכָא וַהֲוָה יָדַע בֵּיהּ דְּהוּא מַמְזֵר. אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. זְכֵה עִימִּי. אֲמַר לֵיהּ. לְמָחָר אַתְּ קָאִים בְּצִיבּוּרָא וָאֲנָא עָבִיד לָךְ פְּסִיקָא. אֲתָא יְתִיב דְּרִישׁ. מִן דַּחֲסִיל מִידְּרֵשׁ אֲמַר לוֹן. אֲחוּנָן. זְכוֹן עִם הָדֵין דְּהוּא מַמְזֵר. מִן דַּאֲזַל לֵיהּ קָהָלָא אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. חַיֵּי שָׁעָה בְּעִית גַּבְךְ וְאוֹבְדְתָּא חַיִּין דְּהַהוּא גַּבְרָא. אֲמַר לֵיהּ. חַיֶּיךָ. הֵהִין יְהֵבִית לָךְ. דְּאָמַר רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חָיָה אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. אֲבָל אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַיי הוּא.

רִבִּי זְעִירָא כַּד סְלִיק לְהָכָא שְׁמַע קָלִין קָרֵיי מַמְזֵירָא וּמַמְזֵרְתָּא. אָמַר לוֹן. מַהוּ כֵן. הָא אֲזוֹלָא הַהִיא דְּרַב הוּנָא. דְּרַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר רִבִּי עוּקְבָה בַּר

אָחָא. עִימּוֹ הֲיִיתִי כַּד אָמַר רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חַיִי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. אֲבָל אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַיָה הוּא.

תַּנִּי. גּוֹי וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָולָד מַמְזֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֵין הַוָולָד מַמְזֵר. שֶׁאֵין מַמְזֵר אֶלָּא מֵאִשָּׁה שֶׁהִיא אֲסוּרָה עָלָיו אִיסּוּר עֶרְוָה וְחַיָיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת. וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וגו'. רִבִּי מֵאִיר דָּרַשׁ. מָה אֵשֶׁת אָבִיו מְיוּחֶדֶת שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ קִידּוּשִׁין. אֲבָל יֵשׁ לָהּ קִידּוּשִׁין עַל אֲחֵרִים וְהַוָולָד מַמְזֵר. אַף כָּל שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִידּוּשִׁין הַוָולָד מַמְזֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה דָּרַשׁ. מָה אֵשֶׁת אָבִיו מְיוּחֶדֶת שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִידּוּשִׁין. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהּ קִידּוּשִׁין עַל אֲחֵרִים הַוָולָד מַמְזֵר. יָצָא גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים קִידּוּשִׁין. הִתִּיב רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא עַל הַהִיא תַּנָּייָא קַדְמָיֵיא. הֲרֵי יְבָמָה שֶׁזִּינְּתָה הֲרֵי אֵין לָהּ עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים קִידּוּשִׁין וְהַוָולָד כָּשֵׁר. רִבִּי יַנַּאי בְשֵׁם רִבִּי. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָולָד מַמְזֵר. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַוָולָד מַמְזֵר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי בְּרִבִּי. הַוָולָד אֵינוֹ כָּשֵׁר וְלֹא פָסוּל אֶלָּא מְזוּהָם. רִבִּי יוֹנָתָן סָלַק עִם רִבִּי יוּדָה נְשִׂייָא לְחַמְתָּא דְגַדֵּר. הוֹרֵי תַּמָּן. הַוָולָד כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הֲהֵין וְוָלָד כָּל מַה דְהוּא אֲזִיל הוּא מִתְעַלֶּה. רִבִּי עֲבַד בְּרֵיהּ מְזוּהָם. בַּר בְּרֵיהּ עַבְדֵיהּ כָּשֵׁר. הוֹרֵי רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּמָקוֹם כָּל רַבָּנִין. הַוָולָד כָּשֵׁר. רִבִּי בִּיבִי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. הַוָולָד כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אִין מִן הָדָא אֵין לְמֵידִין מַעֲשֶׂה מֵהֲבָרָה. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. אֲנָא יָדַע רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ. רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה הֲוָה אָזִיל מִיסּוּק לְחַמְתָּא דְגַדֵּר. אֲתָא לְגַבֵּי אַבָּוֹי אָמַר לֵיהּ. הַב דַּעְתָּךְ דְּאִית תַּמָּן מִן אִינּוּן פְּסוּלַיָּיא דְּלָא תִּפְגַּע בְּהוֹן.

אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָולָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר. הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ הַוָולָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּיהּ דְּרַב. אָמַר לֵיהּ. בְּגִין דְּיֵילֵידְתֵּיהּ אִימֵּיהּ מִן אֲרַמַאי. אָמַר לֵיהּ. כָּשֵׁר. אָמַר לֵיהּ רַב חָמָא בַר גּוּרְיָא. הֵן דְּעַיְמָךְ מַגְלִיךְ עַד דְּאָתֵי שְׁמוּאֵל וְיִפְסְלִינָךְ. אַף עַל גַּב דְּרַב אָמַר. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָולָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁפְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנֵּיי תַּמָּן. הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל בִּפְנוּיָה וְהַמַּכְשִׁיר מַכְשִׁיר אֲפִילּוּ בְאֵשֶׁת אִישׁ. רִבִּי תַּנְחוּם בַּר פַּפָּא שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵין עוֹבְדִין מִן אַלֶכְסַנְדְּרִיאָה. אֶחָד בִּפְנוּיָה וְאֶחָד בְּאֵשֶׁת אִישׁ. בְּאֵשֶׁת אִישׁ שָׁלַח כָּתַב לֵיהּ לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. בִּפְנוּיָה שָׁלַח כָּתַב לֵיהּ. מְבַדִּין אַתֶּם. שֶׁאֵין אַתֶּם מוּזְהָרִין עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשׁוֹת. אָמַר לְרִבִּי

מָנָא. סַב וַחֲתִים. וְחָתַם. אָמַר לְרִבִּי בְּרֶכְיָה. סַב וַחֲתִים. וְלָא קְבִיל עֲלוֹי. מִן דְּקָמוּן קָם רִבִּי מָנָא עִם רִבִּי בְּרֶכְיָה. אָמַר לֵיהּ. לָמָּה לֹא חָתַמְתָּה. אָמַר לֵיהּ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנֵּיי תַּמָּן. הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל בִּפְנוּיָה וְהַמַּכְשִׁיר מַכְשִׁיר אֲפִילּוּ בְּאֵשֶׁת אִישׁ. אָמַר לֵיהּ. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּלָא הֲוֵינָא שְׁמִיעַ הָדֵין אוּלְפָנָא. אִילּוּ הֲוֵינָא שְׁמִיעַ הָדֵין אוּלְפָנָא לָא הֲוֵינָא מַחְתִּים וַהֲווֹן אָמְרִין. תַּלְמִידָא פְּלִיג עַל רַבֵּיהּ. אָמַר מַר עוּקְבָּן. הָכָא אַתְּ אָמַרְתְּ. הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל בִּפְנוּיָה וְהַמַּכְשִׁיר מַכְשִׁיר בִּפְנוּיָה. בְּרַם בְּאֵשֶׁת אִישׁ לֹא אִיתְמַר כְּלוּם. בְּרוּמְשָׁא סְלַק בָּעֵי מַחְתִּים. אָמַר לֵיהּ. לֵית הָכָא אָתָר.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא אָזַל לְצוֹר. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ. מָה מַעֲשֶׂה בָא לְיָדֶיךָ. אָמַר לֵיהּ. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל. אָמַר לֵיהּ. וְלָמָּה לֹא פַּעֲתָּה בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אַרְפֵי לֵיהּ. יְאוּת עָבַד דְּלָא פְגַע בֵּיהּ. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. תַּמָּן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי גַּמְלִיאֵל בְּרִבִּי. הַוָּולָד אֵינוֹ לֹא כָשֵׁר וְלֹא פָסוּל אֶלָּא מְזוּהָם. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. וְלֹא כֵן תַּנֵּי. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל טָבַל וְלֹא מָל הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמִּילָה. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. אַף הַטְּבִילָה מְעַכֶּבֶת. אֶלָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי כְּהָדָא דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל הֲרֵי זֶה כָשֵׁר. שֶׁאֵין גֵּר שֶׁלֹּא טָבַל לְקֵירוּיוֹ. וְקַשְׁיָא. עֲלַת לוֹ טוּמְאָה קַלָּה מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. כֵּיוָן שֶׁזּוֹ וְזוֹ לְשׁוּם קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל עֲלַת לוֹ.

וְאֵי זֶה זֶה. זֶה וְולַד שִׁפְחָה וְנָכְרִית. תַּמָּן תַּנִּינָן. חוּץ מִמַּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִן הַשִּׁפְחָה וּמִן הַנָּכְרִית. שִׁפְחָה. דִּכְתִיב הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדוֹנֶיהָ. נָכְרִית. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם בִּתְּךָ לֹא תִתֵּן לִבְנוֹ. וּכְתִיב כִּי יָסִיר אֶת בִּנְךָ מֵאַחֲרַי. בִּנְךָ מִישְׁרָאֵלִית קָרוּי בִּנְךָ. וְאֵין בִּנְךָ מִן הַגּוֹיָה קָרוּי בִּנְךָ אֶלָּא בִּנָּהּ.

יַעֲקֹב אִישׁ כְּפַר נְבוֹרָיָיא אָזַל לְצוֹר. אִתּוֹן שָׁאֲלוֹן לֵיהּ. מַהוּ מִיגְזוֹר בְּרִיתֵהּ דַּאֲרַמְיְיתָא בְּשַׁבְּתָא. וְסָבַר לְמֵישְׁרֵי לְהוֹן מִן הָדָא וַיִּתְיַילְּדוּ עַל מִשְׁפְּחוֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם. שָׁמַע רִבִּי חַגַּיי אָמַר. יֵיתֵי וְיִלְקֵי. אָמַר לֵיהּ. מֵהֵיכָן אַתְּ מַלְקֵינִי. אָמַר לֵיהּ. מִן הָדֵין וְעַתָּה נִכְרוֹת בְּרִית לְהוֹצִיא כָּל הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת וְהַנּוֹלָד מֵהֶן וגו'. אָמַר לֵיהּ. וּמִן הַקַּבָּלָה אַתְּ מַלְקֵינִי. אָמַר לֵיהּ. וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה. אָמַר לֵיהּ. מִן הָדֵין אוֹרַיְתָא. אָמַר לֵיהּ. מִן הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. לֹא תִתְחַתֵּן בָּם וכול'. אָמַר לֵיהּ. חֲבוֹט חַבְטָךְ דְּהוּא טָבָא בְּקַלְטָה.

הלכה יג

משנה: רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. יְכוֹלִין מַמְזֵרִין לִיטַּהֵר. כֵּיצַד. מַמְזֵר שֶׁנָּשָׂא שִׁפְחָה הַוּולָד עֶבֶד. שִׁיחְרְרוֹ נִמְצָא הַבֵּן בֶּן חוֹרִין. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. הֲרֵי זֶה עֶבֶד וּמַמְזֵר.

הלכה: רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. יְכוֹלִין מַמְזֵרִין לִיטַּהֵר כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מַמְזֵר מוּתָּר לוֹ לִישָּׂא שִׁפְחָה. רַב יְהוּדָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. הֵילְכְתָא כְרִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי שִׁמְלַאי הוֹרֵי בְּאַנְטוֹכְיָא. רִבִּי סִימַאי הוֹרֵי בִּכְפַר סְפוֹרַיָּא. הֲלָכָה כְרִבִּי טַרְפוֹן.

תַּנֵּי מִשָּׁם רִבִּי מֵאִיר. יֵשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁמּוֹלִידִין חֲמֵשׁ אוּמּוֹת. כֵּיצַד. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה וְהוֹלִידוּ בָנִים הֲרֵי גּוֹיִם. נִתְגַּיֵּיר אֶחָד מֵהֶן אֶחָד גֵּר וְאֶחָד גּוֹי. נִתְגַּיֵּיר רַבָּן וְגִיירוֹ לשני עֲבָדִים וְהוֹלִידוּ בָנִים הֲרֵי אֵילּוּ עֲבָדִים. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הָדָא אָמְרָה. גּוֹי שֶׁבָּא עַל שִׁפְחָה וְהוֹלִיד בֵּן הַוָּולָד עֶבֶד. שִׁיחְרֵר שִׁפְחָה וְהוֹלִידָה בֵּן הַוָּולָד מַמְזֵר. וְאַחַר כָּךְ שִׁיחְרֵר הָעֶבֶד וְהוֹלִיד בֵּן הֲרֵי זֶה בֵּן עֶבֶד מְשׁוּחְרָר. יֵשׁ מוֹכֵר לְאָבִיו לָתֵת לְאִמּוֹ כְּתוּבָּתָהּ. כֵּיצַד. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה וְהוֹלִיד בֵּן. שִׁיחְרֵר אֶת הַשִּׁפְחָה וּנְשָׂאָהּ וְכָתַב כָּל נְכָסָיו לִבְנָהּ. זֶהוּ שֶׁהוּא מוֹכֵר לְאָבִיו לָתֵת לְאִמּוֹ כְּתוּבָּתָהּ.

רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֵין מַמְזֵרִין טְהוֹרִין לְעָתִיד לָבוֹא. שֶׁנֶּאֱמַר וְיָשַׁב מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד. מוֹלִיכִין טִינָה אֵצֶל טִינָה וְסָרִיוּת אֵצֶל סָרִיוּת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. מַמְזֵרִים טְהוֹרִין לְעָתִיד לָבוֹא. שֶׁנֶּאֱמַר וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וגו'. אָמַר לוֹ רִבִּי מֵאִיר. וַהֲלֹא אֵינוֹ אוֹמֵר אֶלָּא מִכָּל טוּמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּילּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹסֵי. אִילּוּ נֶאֱמַר וְכָל טוּמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּילּוּלֵיכֶם וְשָׁתַק הָיִיתִי אוֹמֵר כִּדְבָרֶיךָ. הָא אֵינוֹ אוֹמֵר אֲטַהֵר אֶתְכֶם אֶלָּא מִן הַמַּמְזֵרוּת. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רַב יוֹסֵף אָמַר. אֵין הֲלָכָה כְרִבִּי יוֹסֵי לְעָתִיד לָבוֹא.

פרק ד

הלכה א

משנה: עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין עָלוּ מִבָּבֶל כַּהֲנֵי לְוִיֵּי יִשְׂרְאֵלֵי חֲלָלֵי גֵּירֵי וַחֲרוּרֵי מַמְזֵירֵי וּנְתִינֵי שְׁתּוּקֵי וַאֲסוּפֵי. כַּהֲנֵי לְוִיֵּי וְיִשְׂרְאֵלֵי מוּתָּרִין לִבּוֹא זֶה בָּזֶה. לְוִיֵּי וְיִשְׂרְאֵלֵי גֵּירֵי וַחֲרוּרֵי וַחֲלָלֵי מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה. גֵּירֵי וַחֲרוּרֵי וּמַמְזֵירֵי נְתִינֵי שְׁתּוּקֵי וַאֲסוּפֵי מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה.

הלכה: עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין עָלוּ מִבָּבֶל כול'. כַּהֲנֵי לְוִיֵּי וְיִשְׂרְאֵלֵי. עַל שֵׁם וַיַּעֲלוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְתִים וְהַשּׁוֹעֲרִים וְהַנְּתִינִים אֶל יְרוּשָׁלַם בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא הַמֶּלֶךְ.

חֲלָלֵי. עַל שֵׁם וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבַיָּה בְּנֵי הַקּוֹץ אֵלֶּה בִּקְּשׁוּ כְתָבָם הַמִּתְיַיחֲשִׁים וְלֹא נִמְצְאוּ וַיִּגּוֹאֲלוּ מִן הַכְּהוּנָּה. וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ הַתִּרְשָׁתָא. שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לִשְׁתּוֹת בַּיַּיִן. הַתִּרְשָׁתָא. וַאֲנִי הָיִיתִי מַשְׁקֶה לַמֶּלֶךְ. אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. הָא בְקָדְשֵׁי הַגְּבוּל יֹאכְלוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. גְּדוֹלָה הִיא הַחֲזָקָה. מִכַּיוָן שֶׁהוּחְזְקוּ שָׁם לִהְיוֹת אוֹכְלִין אַף כָּאן אוֹכְלִין. נִיחָא תַּמָּן דִּכְתִיב הַצִּיבִי לְךְ צִיּוּנִים. הָכָא מָה אִית לָךְ. כְּמָאן

דְּאָמַר. מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. עַד עָמוֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וְתוּמִּים. וְכִי אוּרִים וְתוּמִּים הָיוּ בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה בַּבַּיִת שֵׁנִי. אֶלָּא כְּאָדָם שֶׁהוּא אוֹמֵר. עַד שֶׁיִּחְיוּ הַמֵּתִים. עַד שֶׁיָּבוֹא בֶּן דָּוִד.

אֵילֵּין בְּנוֹת בַּרְזִילַּיי לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ אוֹ שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיְּירוּ. אֵין תֵּימַר. לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. יֹאכְלוּ בְקָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים. וְאֵין תֵּימַר. שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. אֲפִילּוּ בְקָדְשֵׁי הַגְּבוּל לֹא יֹאכְלוּ. אֲפִילּוּ תֵימַר. לְשׁוּם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. וְגִיּוֹרֶת לֹא כְזוֹנָה הִיא אֶצֶל כְּהוּנָּה. פָּתַר לָהּ. לֹא הָיוּ בָנוֹת אֶלָּא בְּנוֹת בָּנוֹת. וְאֵין מִבְּנוֹת בָּנוֹת כְּיִשְׂרָאֵל הֵם. וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. גִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּירָה פָּחוֹת מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. לֹא הָיָה בָהּ דַּעַת לִטְבּוֹל אוֹ מִשֶּׁהִטְבִּילָהּ אוֹתָהּ מְכַיֶּוֶן שֶׁהִיא חוֹזֶרֶת וְטוֹבֶלֶת לְשֵׁם קְדוּשַּׁת יִשְׂרָאֵל כָּל אַחַת גִּיּוֹרֶת הִיא וְגִיּוֹרֶת כְּזוֹנָה הִיא אֶצֶל הַכְּהוּנָּה.

הַמִּתְגַּייֵר לְשֵׁם אַהֲבָה וְכֵן אִישׁ מִפְּנֵי אִשָּׁה וְכֵן אִשָּׁה מִפְּנֵי אִישׁ וְכֵן גֵּירֵי שִׁוּלְחַן מְלָכִים וְכֵן גֵּירֵי אֲרָיוֹת וְכֵן גֵּירֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר אֵין מְקַבְּלִין אוֹתָן. רַב אָמַר. הֲלָכָה גֵּרִים הֵן וְאֵין דּוֹחִין אוֹתָן כְּדֶרֶךְ שֶׁדּוֹחִין אֶת הַגֵּרִים תְּחִילָּה. אֲבָל מְקַבְּלִין אוֹתָן וּצְרִיכִין קֵירוּב פָּנִים שֶׁמָּא גִּיְּירוּ לְשֵׁם.

גֵּירֵי עַל שֵׁם וְכָל הַנִּבְדָּל מִטּוּמְאַת גּוֹיֵי הָאָרֶץ אֲלֵיהֶם. חֲרוּרֵי עַל שֵׁם וְכָל הַנְּתִינִים וגו'. מַמְזֵירֵי. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כְּתִיב. וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא. מִתֵּל מֶלַח זוֹ בָּבֶל. תֵּל חַרְשָׁא אֵילּוּ שְׁתוּקֵי וְאָסוּפֵי. כְּרוּב אֵילּוּ הַמַּמְזֵירִין. רוּבִּין אֵילּוּ שֶׁהִלְכוּ אַחַר עֵינֵיהֶן. אַדּוֹן. שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים. אֵין דִּין וְאֵין אָדוֹן. רִבִּי חִזְקִיָּה מַפִּיק לִישְׁנֵיהּ. אֵילּוּ שֶׁהִלְכוּ אַחַר עֵינֵיהֶן וְאָמְרוּ. אֵין דִּין וְאֵין דַּיָּין. וְאִימֵּר שֶׁהֵימְרוּ לְאֵל בְּמַעֲשֵׂיהֶן הָרָעִים. רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. פִּירְסְמוּ עַצְמָן כְּאִימְרָא בְּחָלוּק. רִבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רְאוּיִים הָיוּ לֵיעָשׂוֹת תֵּל מֶלַח אֶלָּא שֶׁשָּׁתְקָה לָהֶן מִידַּת הַדִּין. תֵּל חַרְשָׁא.

תַּנֵּי. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עַל שֵׁם וַיִּתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חוֹטְבֵי עֵצִים וְשׁוֹאֲבֵי מַיִם לָעֵדָה. נִיחָא לָעֵדָה. וּלְמִזְבֵּחַ יי. אֶלָּא תְּלָיִין יְהוֹשֻׁעַ בַּדּוֹפָן. אָמַר. אֲנִי לֹא מְקָרְבָן וְלֹא מְרַחֲקָן. אֶלָּא בְּמִי שֶׁהוּא עָתִיד לִבְנוֹת אֶת בֵּית הַבְּחִירָה וְאֶת שֶׁדַּעְתּוֹ לְקָרֵב יְקָרֵב לְרַחֵק יְרַחֵק. בָּא דָּוִד וְרִיחֲקָן. שֶׁנֶּאֱמַר. וְהַגִּבְעוֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. וְלָמָּה רִיחֲקָן. עַל שֵׁם וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחַר שָׁנָה. אָמַר דָּוִד. בָּעָוֹן אַרְבָּעָה דְבָרִים הַגִּשְׁמִים נֶעֱצָרִים. בָּעָוֹן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְגִילּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וּפוֹסְקִין צְדָקָה בָּרַבִּים וְאֵינָן נוֹתְנִין. בָּעָוֹן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה מְנַיִין. הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וגו'. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ. וְחָרָה אַף יי בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וגו'. בָּעָוֹן מְגַלֵּי עֲרָיוֹת מְנַיִין. וַתַּחֲנִיפִי אֶרֶץ בְּזִימּוֹתַיִךְ וּבְרָעָתֵךְ. מַהוּ עוֹנְשׁוֹ שֶׁלְּדָבָר. וַיִּמָּנְעוּ רְבִיבִים וּמַלְקוֹשׁ לֹא הָיָה

וגו'. בָּעֲוֹן שׁוֹפְכֵי דָמִים מְנַיִין. כִּי הַדָּם הוּא יַחֲנִיף אֶת הָאָרֶץ. בָּעֲוֹן פּוֹסְקֵי צְדָקָה בָּרַבִּים וְאֵינָן נוֹתְנִין מְנַיִין. נְשִׁיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אָיִן אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת שָׁקֶר. בָּדַק דָּוִד בְּכָל דּוֹרוֹ וְלֹא מָצָא אֶחָד מֵהֶן. הִתְחִיל שׁוֹאֵל בְּאוּרִים וְתוּמִּים. הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת פְּנֵי יי בְּאוּרִים וְתוּמִּים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּתִיב בַּקְּשׁוּ אֶת יי כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ. מָהוּ אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ. שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּפָעָלוֹ כְּאַחַת. וַיֹּאמֶר יי עַל שָׁאוּל וְעַל בֵּית הַדָּמִים. עַל שְׁאוּל שֶׁלֹּא עָשִׂיתֶם עִמּוֹ חֶסֶד. וְעַל בֵּית הַדָּמִים עַל אֲשֶׁר הֵמִית אֶת הַגִּבְעוֹנִים. שִׁלַּח דָּוִד וְקָרָא לָהֶם. מַה לָכֶם וּלְבֵית שָׁאוּל. אָמְרִין לֵיהּ. עַל אֲשֶׁר הֵמִית מֵמֶּנּוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים. שְׁנֵי חוֹטְבֵי עֵצִים וּשְׁנֵי שׁוֹאֲבֵי מַיִם וַחֲזָן וְסוֹפֵר וְשַׁמָּשׁ. אָמַר לוֹן. מָה אַתּוּן בְּעוּ כְדוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ. יוּתַּן לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו וְהוֹקַעֲנוּם לַיי בְּגִבְעַת שָׁאוּל בְּחִיר יי. אָמַר לוֹן. וּמָה הֲנָיְיה לְכוֹן וְאִינּוּן מִתְקַטְּלִין. סְבוּ לְכוֹן כְּסַף וּדְהַב. וַהֲווֹן אָמְרִין. אֵין לָנוּ כֶּסֶף עִם שָׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ. אָמַר. דִּילְמָא דְּאִינּוּן בְּהַתִּין פְּלָגוֹן מִן פְּלַג. נְסַב כָּל חַד מִינְּהוֹן וַהֲוָה מְפַיֵּיס לֵיהּ קוֹמֵי גַרְמֵיהּ וַהֲוָה אָמַר לֵיהּ. מָה הֲנָיְיה אִית לָךְ דְּאִינּוּן מִתְקַטְּלִין. סַב לָךְ דְּהַב וּכְסַף. וְהוּא אָמַר. אֵין לָנוּ כֶּסֶף עִם שָׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ. אֵין לִי כְּתִיב. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה אָמַר דָּוִד. שְׁלֹשׁ מַתָּנוֹת טוֹבוֹת נָתַן הַקָּדוֹשׁ לְיִשְׂרָאֵל. רַחֲמָנִין וּבוֹיְישָׁנִין וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים. רַחֲמָנִין מְנַיִין. וְנִתַּן לְךָ רַחֲמִים. בוֹיְישָׁנִין מְנַיִין. וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם. זֶה סִימָן לְבוֹיְישָׁן שֶׁאֵינוֹ חוֹטֵא. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ בוֹשֶׁת פָּנִים דָּבָר בָּרִיא שֶׁלֹּא עָמְדוּ אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי. וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים מְנַיִין. וְשָׁמַר יי אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד. וְאֵילּוּ אֵין בָּהֶן אֶחָד מֵהֶן. מִיַּד עָמַד וְרִיחֲקָן. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַגִּבְעוֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. אַף עֶזְרָא רִיחֲקָן. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַנְּתִינִים יוֹשְׁבִים בָּעוֹפֶל. אַף לְעָתִיד לָבוֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְרַחֲקָן. דִּכְתִיב והעובר את העיר יאבדוהו.

כְּתִיב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן. וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת שְׁנֵי בְּנֵי רִצְפָּה בַת אַיָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְשָׁאוּל אֶת אַדְמוֹנִי וְאֶת מְפִיבוֹשֶׁת וגו'. וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לֹא הָיָה לָהּ וָלָד עַד יוֹם מוֹתָהּ. וְאִתְּ אָמַר אָכֵן. אֶמוֹר מֵעַתָּה. בְּנֵי מֵירַב הָיוּ וְגִידְּלָתָן מִיכַל וְנִקְרְאוּ עַל שְׁמָהּ. וַיִּתְּנֵם בְּיַד הַגִּבְעוֹנִים וַיּוֹקִיעוּם בָּהָר לִפְנֵי יי וַיִּפְּלוּ שִׁבְעָתָם יַחַד. חָסֵר יוֹ"ד. זֶה מְפִיבוֹשֶׁת בֶּן יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל שֶׁהוּא אָדָם גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְנָתַן דָּוִד עֵינָיו בּוֹ לְהַצִּילוֹ מִיֶּדֶם. אָמַר דָּוִד. הֲרֵינִי מַעֲבִירָן לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וְכָל מִי שֶׁהַמִּזְבֵּחַ קוֹלְטוֹ הֲרֵי הוּא שֶׁלִּי. וְהֶעֱבִירָן לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְפַּלֵּל עָלָיו וְהָלַךְ הַמִּזְבֵּחַ וְקָלְטוֹ. הָדָא הוּא דִכְתִיב אֶקְרָא אֶל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גּוֹמֵר עָלָי. שֶׁהִסְכִּים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם דָּוִד. וְהֵמָּה הוּמְתוּ בִּימֵי קָצִיר בָּרִאשׁוֹנִים כְּתִיב קְצִיר שְׂעוֹרִים. וַתִּקַּח רִצְפָּה בַת אַיָּה אֶת הַשַּׂק וַתַּטֵּהוּ לָהּ עַל הַצּוּר. מָהוּ עַל הַצּוּר. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. שֶׁהָיְתָה אוֹמֶרֶת הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. גָּדוֹל הוּא קִידּוּשׁ הַשֵּׁם מֵחִילּוּל

הַשֵּׁם. בְּחִילּוּל הַשֵּׁם כָּתוּב לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ. וּבְקִידּוּשׁ הַשֵּׁם כָּתוּב מִתְּחִילַּת הַקָּצִיר עַד נִתַּךְ מַיִם עֲלֵיהֶם. מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ תְלוּיִין מִשִּׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן עַד שִׁבְעָה עָשָׂר בְּמַרְחֶשְׁוָן. וְהָיוּ הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים אוֹמְרִים. מַה חָטְאוּ אֵילּוּ שֶׁנִּשְׁתַּנִּית עֲלֵיהֶן מִידַּת הַדִּין. וְהָיוּ אוֹמְרִים. עַל שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶן בַּגְּרִים גְּרוּרִים. אָמְרוּ. מָה אִם אֵילּוּ שֶׁלֹּא נִתְגַּיְּירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם רְאוּ הֵיאַךְ תָּבַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת דָּמָן. הַמִּתְגַּיֵּיר לְשֵׁם שָׁמַיִם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אֵין אֱלוֹהַּ כֵּאלֹהֵיכֶם וְאֵין אוּמָּה כְּאוּמָּתְכֶם. וְאֵין לָנוּ לְהִידָּבֵק אֶלָּא בָּכֶם. הָרְבֵּה גֵּרִים נִתְגַּיְּירוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיְסַפֵּר שְׁלֹמֹה אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַגֵּירִים וַיִּעַשׂ מֵהֶם שִׁבְעִים אֶלֶף נוֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף חוֹצֵב בָּהָר.

רַב הוּנָא אָמַר. בִּימֵי רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בִּיקְשׁוּ לְקָרְבָן. רִבִּי אַבָּהוּ מַפִּיק לִישְׁנָא. בִּימֵי רִבִּי לְעָזָר. אָמְרוּ. מִי מְטַהֵר חֶלְקוֹ שֶׁלַּמִּזְבֵּחַ. הָדָא אָמְרָה יְהוֹשֵׁעַ רִיחֲקָן. אֲפִילּוּ תֵימָא. יְהוֹשֵׁעַ רִיחֲקָן. כְּלוּם רִיחֲקָן אֶלָּא פְּסוּלֵי מִשְׁפָּחָה. אֵין תֵּימַר. מִשּׁוּם פְּסוּלֵי עֲבֵירוֹת. מֵעַתָּה הַבָּא עַל הַנְּתִינָה לֹא יְהֵא לָהּ קְנָס. וְהָתַנִּינָן. הַבָּא עַל הַנְּתִינָה יֵשׁ לָהּ קְנָס. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. אֵירָרֶן כְּנָחָשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם. וְכָתוּב וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַחִוִּי. וְכִי חִיוִּי הָיוּ. אֶלָּא שֶׁעָשׂוּ מַעֲשֶׂה חִיוִּי. אָמַר. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כִּי בְיוֹם אָכְלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. אֶלָּא הֲרֵינִי הוֹלֵךְ וּמַרְמֶה בָּהֶן וְהֵן אוֹכְלִין וְנֶעֱנָשִׁין וַאֲנִי יוֹרֵשׁ אֶת הָאָרֶץ לְעַצְמִי. כְּךְ עָשׂוּ אֵילּוּ. אָמְרוּ. יוֹדְעִין אָנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל כִּי הַחֲרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יי אֱלֹהֶיךָ. וְכָתוּב לֹא תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית. הֲרֵי אָנוּ הוֹלְכִין וּמְרַמִּין בָּהֶן וְהֵם כּוֹרְתִין עִמָּנוּ בְּרִית. מַה נַפְשֵׁךְ. יְהָרְגוּ אוֹתָנוּ עֲבָרוּ עַל הַשְּׁבוּעָה. יְקַיְּימוּ אוֹתָנוּ עֲבָרוּ עַל הַגְּזֵירָה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הֵן נֶעֱנָשִׁין וְאָנוּ יוֹרְשִׁין הָאָרֶץ.

רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב אָמַר. מְקַבְּלִין גֵּרִים מִן הַקַּרְדּוּיִים וּמִן הַתַּדְמוֹרִיִּים. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן שֶׁגֵּירֵי תַדְמוֹר כְּשֵׁירִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן כָּל הַכְּתָמִים הַבָּאִין מֵרֶקֶם טְהוֹרִים. הָא גֵּירֵי תַדְמוֹר כְּשֵׁירִין.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר שְׁמוּעָתָא. רִבִּי חֲנִינָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי חַד מַכְשִׁיר וְחַד מְקַבֵּל. מָאן דְּמַכְשִׁיר מְקַבֵּל וּמָאן דְּמְקַבֵּל לֹא מַכְשִׁיר. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב נַחְמָן. בָּבֶל לְיוּחֲסִין עַד נָהָר יזק. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. רַב וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר עַד נָהָר יזק. וְחַד אָמַר. עַד נָהֳרְיוֹאנִי. אָמַר רַב יְהוּדָה. בֵּין הַנְּהָרוֹת כְּגוֹלָה לְיוּחֲסִין. רִבִּי חֲנִינָה בֶּן בְּרוֹקָה בְשֵׁם רַב יְהוּדָה. בְּנֵי מֵישָׁא לֹא חָשׁוּ לָהֶם אֶלָּא מִשּׁוּם סְפֵק חֲלָלוֹת. כֹּהֲנִים שֶׁשָּׁם לֹא הִקְפִּידוּ עַל הַגְּרוּשׁוֹת. תַּמָּן אָמְרִין. מֵישָׁא מָתָה מְדֵיי חוֹלָה. עֵילָם וגבבי גוֹסְסוֹת. חֲבִיל יָמָא תְּכִילְתָא דְבָבֶל. שנייא וגבביא וצרייא תְּכִילְתָא דַחֲבִיל יָמָא.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כָּשֵׁר. דְּלֹא דָרִישׁ עֲשִׂירִי עֲשִׂירִי. תַּנֵּי. רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אַתְיָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי מֵאִיר. כְּמַה דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּאת. כֵּן רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּאת. מַה לְהַלָּן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. אוֹף הָכָא זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. מֵעַתָּה אֲפִילוּ מִיָּד. וּבִלְבַד מֵעֲשִׂירִי וּלְמַעֲלָה.

שְׁאֲלוּ אֶת רִבִּי אֶלְיֶעֶזֶר. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר מָהוּ. אָמַר לָהֶן. הֲבִיאוּ לִי דּוֹר שְׁלִישִׁי וַאֲנִי מְטַהֲרוֹ. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי אֶלְיֶעֶזֶר. דְּלָא חַיִי. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי אֶלְיֶעֶזֶר כְּרִבִּי חֲנִינָה. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. אַחַת לְסֵס לְעֵס שָׁנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא דָּבָר בָּעוֹלָם וּמְכַלֶּה אֶת הַמַּמְזֵרִים וְנוֹטֵל עִמָּהֶן כְּשִׁירִים שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם לַחַטָּאִים. וְאַתְיָיא כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יי. שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת הַחַטָּאִים. וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא רָע. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא טוֹב. אֶלָּא לְלַמֶּדְךָ שֶׁאֲפִילוּ רָעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא לָעוֹלָם בְּחָכְמָה הוּא מֵבִיאָהּ. וְאֶת דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם עַל בֵּית מְרֵיעִים וְעַל עֶזְרַת פּוֹעֲלֵי אָוֶן. רַב חוּנָה אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. רִבִּי זְעִירָא כַּד סְלַק לְהָכָא שְׁמַע קָלִין קָרֵיי. מַמְזֵירָא וּמַמְזֵרְתָּה. אָמַר לוֹן. מָהוּ כֵן. הָא אִוֶּלֶת הַהִיא דְּרַב הוּנָא. דְּרַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַיָּה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. עִמָּךְ הָיִיתִי כַּד אָמַר רִבִּי אַבָּא רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. אֲבָל אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַיי הוּא.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף לְעָתִיד לָבוֹא אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִזְקָק אֶלָּא לְשֵׁבֶט לֵוִי. מָה טַעֲמָא. וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִיקַּק אוֹתָם וגו'. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כְּאָדָם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה בְּכוֹס נָקִי. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. בְּגִין דְּלֵית אֲנָן לְוָיִים נַפְסִיד. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אַף לְעָתִיד לָבוֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶן צְדָקָה. מַה טַעֲמָא. וְהָיוּ לַיי מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מִשְׁפָּחָה שֶׁנִּשְׁתַּקַּע בָּהּ פְּסוּל אֵין מְדַקְדְּקִין אַחֲרֶיהָ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מִשְׁפַּחַת בְּנֵי צְרִיפָה הָיְתָה בְּעֻבֶּר הַיַּרְדֵּן וְרִיחֲקָהּ בֶּן צִיּוֹן בְּזִרוֹעַ. וְעוֹד אַחֶרֶת הָיְתָה שָׁם וְקֵירְבוּהָ בְּנֵי צִיּוֹן בְּזִרוֹעַ. וְלֹא בִיקְּשׁוּ חֲכָמִים לְפָרְסָמָן. אֲבָל חֲכָמִים מוֹסְרִין אוֹתָן לִבְנֵיהֶן וְתַלְמִידֵיהֶן פַּעֲמַיִים בַּשָּׁבוּעַ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הָעֲבוֹדָה שֶׁאָנוּ מַכִּירִין. וּמַה נַעֲשָׂה וְנִשְׁתַּקְּעוּ בָהֶן גְּדוֹלֵי הַדּוֹר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. חֲמִשֶּׁת אֲלָפִים עֲבָדִים הָיוּ לְפַשְׁחוּר בֶּן אִימֵּר וְכוּלָּם נִשְׁתַּקְּעוּ בִכְהוּנָּה גְּדוֹלָה. הֵן הֵן עַזֵּי פָנִים שֶׁבַּכְּהוּנָּה. אָמַר רִבִּי

אֶלְעָזָר. עִיקַּר טִירוֹנְיָיא שֶׁלָּהֶן וְעַמְּךְ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עֲיָירוֹת נִשְׁתַּקְּעוּ בַּכּוּתִים בִּימֵי שִׁמְעוֹן. אָמְרִין הָדָא עַד דְּמִשְׁאָה מִנַּיהוֹן.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מַתְנִיתָא דְלָא כְרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. אַרְבַּע קְהִילּוֹת הֵן. קְהַל כֹּהֲנִים קְהַל לְוִיִּם קְהַל יִשְׂרָאֵל קְהַל גֵּרִים. מֵתִיבִין לְרִבִּי יְהוּדָה. וְהָכְתִיב לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה בִּקְהַל יי. פְּסוּלֵי גוּף אִינּוּן. וְהָכְתִיב בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יי. בַּעֲשָׂה אִינּוּן. וְרַבָּנִין אָמְרִין. שְׁלֹשָׁה קְהִילּוֹת הֵן. קְהַל כֹּהֲנִים קְהַל לְוִיִּם קְהַל יִשְׂרָאֵל. לֹא יָבֹא. לֹא יָבֹא. לֹא יָבֹא.

הלכה ב

משנה: וְאֵי זֶהוּ שְׁתוּקֵי. כָּל שֶׁהוּא מַכִּיר אֶת אִמּוֹ וְאֵינוֹ מַכִּיר אֶת אָבִיו. וַאֲסוּפֵי כָּל שֶׁנֶּאֱסַף מִן הַשּׁוּק וְאֵינוֹ מַכִּיר לֹא אֶת אָבִיו וְלֹא אֶת אִמּוֹ. אַבָּא שָׁאוּל הָיָה קוֹרֵא לִשְׁתוּקֵי בְּדוּקֵי.

הלכה: וְאֵי זֶהוּ שְׁתוּקֵי כול'. מָהוּ בְּדוּקֵי. בְּדוֹק אַחֲרָיו.

אַחֲוֵי דְּרִבִּי יְהוּדָה בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי. תִּינוֹק כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוּשְׁלָךְ בַּשּׁוּק אוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מֵעִידִין עָלָיו. נֶאֱסַף מִן הַשּׁוּק צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. אָבִיו וְאִמּוֹ כְּשְׁנֵי עֵדִים הֵן. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּתִינוֹק שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּיעַ. אֲבָל בְּתִינוֹק שֶׁהוּא מַרְגִּיעַ צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. וְאָבִיו וְאִמּוֹ כְּשְׁתֵּי עֵדִים הֵן. וְאַתְיָיא כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יַנַּאי. עֲגָלִים וְסַיָּיחִין הַמְקַפְּצִין אֵין לָהֶן חֲזָקָה.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב חִסְדָּא. שְׁלֹשָׁה הֵן שֶׁהֵן נֶאֱמָנִין עַל אָתָר. חַיָּה וּשְׁיָירָה וְהַמְטַהֶרֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ. חַיָּה. וְתִקּוּם הַמְיַלֶּדֶת וּתְקַשֵּׁר עַל שְׁנֵי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה. וּשְׁיָירָה. כְּהַהִיא דְאָמַר רִבִּי אַבָּא אַחֲוֵי דִיהוּדָה בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רַב. תִּינוֹק כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוּשְׁלָךְ לַשּׁוּק אוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מֵעִידִין עָלָיו. נֶאֱסַף מִן הַשּׁוּק צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. אָבִיו וְאִמּוֹ כְּשְׁנֵי עֵדִים הֵן. וְהַמְטַהֶרֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. שָׁלֹשׁ נָשִׁים יְשֵׁינוֹת בְּמִטָּה אַחַת. נִמְצָא דָם תַּחַת אַחַת מֵהֶן כּוּלָּן טְמֵיאוֹת. בָּדְקָה אַחַת מֵהֶן וְנִמְצֵאת טְמֵיאָה הִיא טְמֵיאָה וּשְׁתַּיִם טְהוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי בָּא. וּבִלְבַד מֵעֵת לְעֵת.

הלכה ג

משנה: כָּל הָאֲסוּרִין לָבוֹא בַקָּהָל מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וַוְדָאן בְּוַוְדָאן מוּתָּר וַוְדָאן בִּסְפֵיקָן וּסְפֵיקָן בַּוַוְדָאן וּסְפֵיקָן בִּסְפֵיקָן אָסוּר. וְאֵילּוּ הֵן הַסְּפֵיקוֹת שְׁתוּקֵי אֲסוּפֵי וְכוּתִי.

הלכה: כָּל הָאֲסוּרִין לָבוֹא בַקָּהָל כול'. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. כְּלָלָא. פְּצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל מוּתָּר לוֹ לִישָּׂא מַמְזֶרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וּבִלְבַד פְּסוּל מִשְׁפָּחָה. הָא פְּסוּל גּוּף לֹא. חֵיילֵיהּ דְּרִבִּי

יוֹסֵי מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי חִלְקִיָּה רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא פְּצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל. אֲבָל פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן. כֹּהֵן בָּרוּר אָסוּר לוֹ לִישָּׂא גִּיּוֹרֶת. אַף הָכָא יִשְׂרָאֵל בָּרוּר אָסוּר לוֹ לִישָּׂא מַמְזֶרֶת.

נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי אִימִּי תַּנֵּי רִבִּי יַעֲקֹב גְּבוּלְיָיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יִצְחָק בַּר טֶבַלַּיי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. מַמְזֵר לֹא יִשָּׂא מַמְזֶרֶת כְּדֵי שֶׁיְּכַלּוּ מַמְזִירִין מִן הָעוֹלָם. וְדִכְוָותָהּ עֲמוֹנִי לֹא יִשָּׂא עֲמוֹנִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עַל דְּרַבָּנִין צְרִיכָה. אִין יִסְבּוֹר רִבִּי יְהוּדָה גֵּירִים פְּסוּלִים בְּקָהָל יי אִינּוּן. לִישָּׂא עֲמוֹנִית אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁהוּא קָהָל יי אֶצְלוֹ. לִישָּׂא מִצְרִית אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁהוּא קָהָל יי אֶצְלָהּ. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מְשַׁחְרְרִין שִׁפְחָה וּמַשִּׂיאִין לוֹ. וְדִכְוָותָהּ מִצְרִי לֹא יִשָּׂא מִצְרִית. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. תַּנֵּי רִבִּי אַבָּהוּ קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה. בְּנֵימִן גֵּר מִצְרִי הָיָה מִתַּלְמִידֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר. אֲנִי גֵּר מִצְרִי נָשׂוּי גִּיּוֹרֶת מִצְרִית. בְּנִי בָן גֵּר מִצְרִי וַאֲנִי מַשִּׂיאוֹ לְגִיּוֹרֶת מִצְרִית. וְנִמְצָא בֶּן בְּנִי כָּשֵׁר לָבֹא בְקָהָל. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָא. לֹא בְנִי. אֶלָּא אַף אַתָּה הַשִּׂיאוֹ לְבַת גִּיּוֹרֶת מִצְרִית כְּדֵי שֶׁיְּהוּ שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת מִיכָּן וּשְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת מִיכָּן.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי לְעֶזֶר דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. לֹא יָבֹא מַמְזֵר בְּקָהָל יי. בְּקָהָל בָּרוּר אֵינוֹ בָא. בָּא הוּא בְקָהָל סָפֵק.

תַּמָּן תַּנִּינָן. סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לָרִאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן יוֹצִיא וְהַוולָד כָּשֵׁר וְחַייְבִין אִשָּׁם תָּלוּי. תַּנֵּי. הָרִאשׁוֹן כָּשֵׁר לִהְיוֹת כֹּהֵן וְהַשֵּׁינִי מַמְזֵר בְּסָפֵק. רִבִּי אֶלְעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. אֵין מַמְזֵר בְּסָפֵק. מוֹדֶה רִבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב בְּסָפֵק כּוּתִים וּבְסָפֵק חַלָּלִים. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. עֲשָׂרָה יוּחֲסִין עָלוּ מִבָּבֶל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב שְׁמוֹנָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֶלְיעֶזֶר תִּשְׁעָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין עֲשָׂרָה.

הלכה ד

משנה: הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כּוֹהֶנֶת צָרִיךְ לְבָדוֹק אַחֲרֶיהָ אַרְבַּע אִימָּהוֹת שֶׁהֵן שְׁמוֹנָה אִמָּהּ וְאֵם אִמָּהּ וְאֵם אָבִי אִמָּהּ וְאִמָּהּ וּלְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית מוֹסִיפִין עוֹד אַחַת.

הלכה: הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כֹּהֶנֶת כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּתַנֵּי. אֵי זוֹ הִיא עִיסָּה כְשֵׁירָה. כָּל שֶׁאֵין בָּהּ לֹא חָלָל וְלֹא מַמְזֵר וְלֹא נָתִין. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל שֶׁאֵין בָּהּ אַחַת מִכָּל אֵילּוּ בִּתָּהּ כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָּה. אֲבָל מִשְׁפָּחָה שֶׁנִּשְׁתַּקַּע בָּהּ פְּסוּל. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בּוֹדֵק עַד אַרְבַּע אִימָּהוֹת וּמַשִּׂיא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בּוֹדֵק לְעוֹלָם. רַב אָמַר. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים. בּוֹדֵק מֵאַי זוֹ מִשְׁפָּחָה מַשִּׂיאִין לִכְהוּנָּה וּמַשִּׂיא. בְּיַד מִי הוּא בוֹדֵק. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יאשִׁיָּה. בּוֹדֵק בְּיַד קְרוֹבוֹתָיו. רִבִּי חָמָא אָתָא סַבָּא אָמַר לֵיהּ. מִשִּׂיאִין לִכְהוּנָּה מִן הָדָא זָרְעִיתָא. אָמַר לֵיהּ. אִין. וְאַסִּיב עַל פּוּמֵיהּ. רַב אָמַר לְחִיָּיה בְּרֵיהּ.

נָחוֹת דְּרָג וְסַב אִיתָא. אָמַר רִבִּי אִידִי שְׁכִיחָא הָא מִילְתָא בְּפוּמְהוֹן דְּרַבָּנָן. וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהוֹרָה הִיא. מִכַּיוָן שֶׁלֹּא נִטְמְאָה טְהוֹרָה. וְלֹא כִיהוּדָה בֶּן פַּפּוֹס שֶׁנּוֹעֵל דֶּלֶת בִּפְנֵי אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לֵיהּ. נְהוֹגִין הֲווֹן אֲבָהָתָךְ עָבְדִין כֵּן. חַד כֹּהֵן אֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אֲמַר לֵיהּ. עַבְדִּית מַתְנִיתָא. נָשָׂאתִי אִשָּׁה כֹּהֶנֶת וּבָדַקְתִּי אַחֲרֶיהָ אַרְבָּעָה אִימָּהוֹת שֶׁהֵן שְׁמוֹנָה. אֲמַר לֵיהּ. אֵין הוּא עִיקָּרָא לְקֵי מִן רֵאשָׁה מָאן מוֹדַע לָךְ.

לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים מוֹסִיפִין עָלֶיהָ עוֹד אַחַת. וְלֹא נִמְצֵאת מַחְמִיר בְּיִשְׂרְאֵל יוֹתֵר מִן הַכֹּהֲנִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ קָנָס קָנְסוּ חֲכָמִים בָּהֶן כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם דָּבֵק בְּשִׁבְטוֹ וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

הלכה ה

משנה: אֵין בּוֹדְקִין מִן הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַעֲלָה וְלֹא מִן הַדּוּכָן וּלְמַעֲלָה. וְכָל מִי שֶׁהוּחְזְקוּ אֲבוֹתָיו מְשׁוֹטְרֵי הָרַבִּים וְגַבָּאֵי צְדָקָה מַשְׁיְאִין לְכָהוּנָּה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְבְדּוֹק אַחֲרֵיהֶן. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף מִי שֶׁהָיָה חָתוּם עַד בְּאַרְכֵי הַיִּשְׁנָה שֶׁלְּצִיפּוֹרִי. רִבִּי חֲנִינָה בֶּן אַנְטִיגוֹנוֹס אוֹמֵר אַף מִי שֶׁהָיָה מוּכְתָּב בְּאִיסְטְרָטָא שֶׁל מֶלֶךְ.

הלכה: אֵין בּוֹדְקִין לֹא מִן הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַעֲלָה כול'. כְּתִיב שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. אֵין לִי אֶלָּא מֶלֶךְ. מְנַיִין לְרַבּוֹת שׁוֹטְרֵי הָרַבִּים וְגַבָּאֵי צְדָקָה וְסוֹפְרֵי דַיָּינִין וּמַכִּין בִּרְצוּעָה מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר מִקֶּרֶב אָחִיךָ תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. כָּל שֶׁתְּמַנֵּיהוּ עָלֶיךָ לֹא יְהֵא אֶלָּא מִן הַבְּרוּרִין שֶׁבְּאֶחֶיךָ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כְּתִיב וְהִתְיַיחַשְׂתֶּם בַּצָּבָא בַּמִּלְחָמָה. זְכוּת יַחֲסֵיהֶם עוֹמֶדֶת לָהֶם בַּמִּלְחָמָה. עַד כְּדוֹן מִן הַקַּבָּלָה. מִדִּבְרֵי תוֹרָה. לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. לֹא יָבֹא פְּצוּעַ דַּכָּא וגו'. מַה כְתִיב בַּתָּרֵיהּ. כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה עַל אוֹיְבֶיךָ וגו'.

הלכה ו

משנה: בַּת חָלָל זָכָר פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה לְעוֹלָם. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא חֲלָלָה בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה. חָלָל שֶׁנָּשָׂא בַּת יִשְׂרְאֵל בִּתּוֹ פְּסוּלָה לַכְּהוּנָּה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה וְגֵר שֶׁנָּשָׂא בַּת יִשְׂרְאֵל בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה. אֲבָל גֵּר שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בִּתּוֹ פְּסוּלָה לַכְּהוּנָּה. אֶחָד גֵּרִים וְאֶחָד עֲבָדִים מְשׁוּחָרְרִין וַאֲפִילוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת עַד שֶׁתְּהֵא אִמּוֹ מִיִּשְׂרְאֵל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף גֵּר שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה.

הלכה: בַּת חָלָל זָכָר כול'. רַב הַמְנוּנָא בְשֵׁם רַב. בַּת בַּת. לְעוֹלָם. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. בְּעַמָּיו. מַה בְּעַמָּיו שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. אַף בְּעַמָּיו שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. כֹּהֵן שֶׁבָּא עַל הַגִּרוּשָׁה

וְהוֹלִיד בֵּן וְהָלַךְ הַבֵּן וְהוֹלִיד בֵּן וּבַת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב בֵּן וּבַת בֵּן וּבֵן בַּת וּבַת אֲסוּרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן בַּת בֵּן אֲסוּרָה וּבַת בַּת מוּתֶּרֶת. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא חֲלָלָה בִּתּוֹ כְּשֵׁרָה לַכְּהוּנָּה. פָּתַר לָהּ חֲלָלָה מִבָּנָה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר. פָּתַר לָהּ. לֹא בָא רִבִּי יוּדָה אֶלָּא לְהוֹסִיף. אִילּוּ אָמַר. בַּת חָלָל כְּבַת גֵּר. יֵאוּת.

דִּלְמָה. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּא וְרִבִּי יוּדָה נְשִׂיָּא הֲווֹן יָתְבִין. רְהִיט רִבִּי יוֹחָנָן וּלְחִישׁ לְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה בְּאוּדְנֵיהּ. פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן מַהוּ שֶׁיִּשָּׂא בַת גֵּרִים. אָמַר לֵיהּ. מַה אָמַר לָךְ. אָמַר לֵיהּ. אָמַר לִי מִילָּה דְנַגָּר בַּר נַגָּרִין לֹא מְפָרֵיק לָהּ. לֹא אָמַר לִי גִּיּוֹרֶת שֶׁהִיא כְזוֹנָה אֶצְלוֹ וְלֹא בַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא מְחַלָּלָה. לֹא אָמַר לִי אֶלָּא בַת גֵּרִים. וּבַת גֵּרִים לֹא כְיִשְׂרָאֵל הִיא. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוּדָה. אָמַר. בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר.

כֹּהֵן שֶׁבָּא עַל הַגְּרוּשָׁה וְהוֹלִיד בַּת. בַּת בַּת מָה הִיא. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר כְּשֵׁרָה וְחַד אָמַר פְּסוּלָה. מָתִיב מָאן דְּאָמַר כְּשֵׁרָה לְמָאן דְּאָמַר פְּסוּלָה. בַּת חָלָל זָכָר אֵינָהּ פְּסוּלָה. וַחֲלָלָה מְבָנָה אֵינָהּ פְּסוּלָה מִשֵּׁם מָה הִיא פְּסוּלָה.

רִבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כול'. תַּמָּן תַּנִּינָן. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. הָאִשָּׁה בַת גֵּרִים לֹא תִינָּשֵׂא לְכְהוּנָּה עַד שֶׁתְּהֵא אִמָּהּ מִיִּשְׂרָאֵל. וְכוּלְּהוּ מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. כִּי אִם בְּתוּלוֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיְּהֵא אֲבִיהָ מִיִּשְׂרָאֵל. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. עַד שֶׁיְּהֵא אוֹ אֲבִיהָ אוֹ אִמָּהּ מִיִּשְׂרָאֵל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר עַד שֶׁיְּוולְּדוּ בְקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁיְּבוֹאוּ בְּתוּלִים בִּקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. גִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרָה פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּשֵׁרָה לִכְהוּנָּה. מַה טַּעַם. וְכָל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הֶחֱיוּ לָכֶם. וּפִינְחָס עַמָּהֶן. מָה עַבְדִּין לֵיהּ רַבָּנִין. הֶחֱיוּ לָכֶם. לְעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת.

רִבִּי יוֹסֵה רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוֹנָה רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵה. חָנִין בַּר בָּא בְשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהַכֹּהֲנִים נָהֲגוּ כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב. חַד כֹּהֵן נָסַב בַּת גֵּרִים. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ וְאַרְבְּעֵיהּ אֲסַפְסָלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בֵּיבִי. לֹא כֵן אַלְפֵּן רִבִּי. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא נָהֲגוּ הַכֹּהֲנִים כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי. עַל הַמִּנְהָג לוֹקִין. אָמַר לֵיהּ אֵין כֵּינִי אַתְּ חֲמִי מְפַיֵּיס וַאֲנָא מוֹקִים לֵיהּ. מִן דְּקַיְימֵי אָמַר לֵיהּ. רִבִּי. הוֹאִיל וְהוּתְּרָה הָרְצוּעָה אַף אֲנִי מוּתָּר בָּהּ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַעֲשֶׂה בְּשִׁפְחָה בְדָרוֹם שֶׁהָיוּ קוֹרִין עָלֶיהָ עֶרֶר וְשָׁלַח רִבִּי אֶת רוֹמַיְנוּס לְבוֹדְקָהּ. וּבָדַק וּמָצָא שֶׁנִּתְגַּיְּרָה זְקֵינָתָהּ פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְהִכְשִׁירָהּ לְכְהוּנָּה. רַב הוֹשַׁעְיָה אָמַר. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִכְשִׁירוּהָ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא.

דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. הָכָא דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב אַדָּא בַּר אַחָוָה רִבִּי יוּדָן מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם רַב רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְוֹלָד בּוֹגֶרֶת כָּשֵׁר שֶׁהוּא בְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה. וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקַּח לֹא בוֹגֶרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. וְדִכְוָותָהּ כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה. לֹא גְיוֹרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. הָתִיב רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הֲרֵי דּוֹר שֵׁינִי שֶׁלְמִצְרִי הֲרֵי הוּא בְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה. עֲשֵׂה הוּא. חָזַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְאָמַר. לֹא דוֹמֶה עֲשֵׂה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לַעֲשֵׂה שֶׁבַּכֹּהֲנִים. עֲשֵׂה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל אָסוּר בַּכֹּל. עֲשֵׂה שֶׁבַּכֹּהֲנִים אָסוּר בַּכֹּהֲנִים וּמוּתָּר בְּלִוִּיִים וּבְיִשְׂרְאֵל.

הלכה ז

משנה: הָאוֹמֵר בְּנִי זֶה מַמְזֵר אֵינוֹ נֶאֱמָן. וַאֲפִילוּ שְׁנֵיהֶן אוֹמְרִין עַל הָעוֹבֵר שֶׁבְּמֵיעֶיהָ מַמְזֵר הוּא אֵינָן נֶאֱמָנִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נֶאֱמָנִין.

הלכה: הָאוֹמֵר בְּנִי זֶה מַמְזֵר אֵינוֹ נֶאֱמָן כול'. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאוֹמֵר. בְּנִי זֶה. נֶאֱמָן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לָתֵת לוֹ אֲבָל לֹא לִיקַּח מִמֶּנּוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלָא מַתְנִיתָא הִיא. אֲפִילוּ שְׁנֵיהֶן אוֹמְרִין עַל הָעוֹבֵר שֶׁבְּמֵיעֶיהָ מַמְזֵר הוּא אֵינָן נֶאֱמָנִין. דִּילְמָא עַל דְּרִבִּי יְהוּדָה אִיתְאֲמַרַת. דְּרִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. נֶאֱמָנִין עָלֶיהָ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לָתֵת לוֹ אֲבָל לֹא לִיקַּח מִמֶּנּוּ. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. עוֹד הִיא מַתְנִיתָא. כִּי אֶת הַבְּכוֹר בֶּן הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר. הָיוּ מַחֲזִיקִים בּוֹ שֶׁהוּא בְנוֹ וּבְשִׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר. אֵינוֹ בְנוֹ. אֵינוֹ נֶאֱמָן. שֶׁאֵינוֹ בְנוֹ וּבְשִׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר. בְּנִי הוּא. נֶאֱמָן. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. עַל קַדְמֵייְתָא נֶאֱמָן. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רִבִּי הוּנָא. הָיוּ מַחֲזִיקִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא מְשַׁפְּחָתוֹ נֶאֱמָן. הָיָה עוֹמֵד בְּצַד הַמּוּכְסִין וְאָמַר. בְּנִי הוּא. וְחָזַר וְאָמַר עַבְדִּי הוּא. נֶאֱמָן. עַבְדִּי הוּא. וְחָזַר וְאָמַר בְּנִי הוּא. אֵינוֹ נֶאֱמָן. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי מָנָא. בְּגִין אִילֵּין כּוּתָאֵי דִּינּוּן מְשַׁעְבְּדִין בִּבְנֵיהֶן.

תַּנֵּי. נֶאֱמָן עַל הַגָּדוֹל וְאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַקָּטָן. אֵי זֶהוּ גָדוֹל. רִבִּי זְעִירָא אָמַר. כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. רִבִּי אַבָּהוּ. כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי אַבָּהוּ. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל וְהֵיוּ לוֹ בָנִים וְאָמַר. מַלְתִּי וְלֹא טָבַלְתִּי. נֶאֱמָן וּמַטְבִּילִין אוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת. מִשֵּׁם מֵהַנְכָיָיה. דִּבְרֵי רַב יוּדָה. מָה עֶבֶד לָהּ רִבִּי אַבָּהוּ. פִּתַּר לָהּ. מִשָּׁם מַה בְכָךְ.

הלכה ח

משנה: מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּת לִשְׁלוּחוֹ לְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ וְהָלַךְ הוּא וְקִידְּשָׁהּ אִם שֶׁלּוֹ קָדְמוּ קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם שֶׁלִּשְׁלוּחוֹ קָדַם קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנָּתְנָה רְשׁוּת לִשְׁלוּחָהּ לְקַדְּשָׁהּ וְהָלְכָה וְקִידְּשָׁהּ אֶת עַצְמָהּ אִם שֶׁלָּהּ קָדְמוּ קִידּוּשֶׁיהָ קִידּוּשִׁין וְאִם שֶׁלִּשְׁלוּחָהּ קָדַם קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.

הלכה: וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְנָה רְשׁוּת כול'. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָדָם מְבַטֵּל שְׁלִיחוּתוֹ בִּדְבָרִים. פְּתַר לָהּ. מִשּׁוּם חוּמְרָא דַּעֲרָיוֹת. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן שְׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָה. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְנָה רְשׁוּת לִשְׁלוּחָהּ לְקַדְּשָׁהּ וְהָלְכָה הִיא וְקִידְּשָׁהּ אֶת עַצְמָהּ. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָדָם מְבַטֵּל שְׁלִיחוּתוֹ בִּדְבָרִים. פְּתַר לָהּ. מִשּׁוּם חוּמְרָא הוּא בָעֲרָיוֹת.

הלכה ט

משנה: מִי שֶׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְאָמַר אִשָּׁה שֶׁיָּצְאת עִמִּי לִמְדִינַת הַיָּם הֲרֵי הִיא זוֹ וְאֵילּוּ בָנֶיהָ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה לֹא עַל הָאִשָּׁה וְלֹא עַל הַבָּנִים. מַתָּה וְאֵילּוּ בָנֶיהָ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה עַל הַבָּנִים וְאֵינוֹ מֵבִיא רְאָיָיה עַל הָאִשָּׁה.

הלכה: מִי שֶׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם כול'. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁנֵי עֵדִים. חֲזָקָה אֵין אִשָּׁה שׁוֹתֶקֶת עַל בְּנֵי חֲבֵירְתָּהּ. רִבִּי אִבּוּן שְׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָה. אִשָּׁה נִשְׁאתִי בִּמְדִינַת הַיָּם הֲרֵי זוֹ וְאֵילּוּ בָנֶיהָ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁנֵי עֵדִים. חֲזָקָה אֵין הָאִשָּׁה שׁוֹתֶקֶת עַל בְּנֵי חֲבֵירְתָּהּ.

הלכה י

משנה: אִשָּׁה נִשְׂאתִי בִּמְדִינַת הַיָּם הֲרֵי הִיא זוֹ וְאֵילּוּ בָנֶיהָ מֵבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל בָּנֶיהָ. מֵתָה וְאֵילּוּ בָנֶיהָ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה וְעַל הַבָּנִים.

הלכה: מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּת לִשְׁלוּחוֹ כול'. תַּנֵּי. אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁבָּאוּ מִמְּדִינַת הַיָּם. הוּא אוֹמֵר. אִשְׁתִּי הִיא. וְהִיא אוֹמֶרֶת. בַּעֲלִי הוּא. אֵין הוֹרְגִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ. הוּחְזְקוּ. הוֹרְגִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ. עַד כַּמָּה הִיא חֲזָקָה. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. תַּמָּן תַּנִּינָן. תִּינוֹק שֶׁנִּמְצָא בְּצַד הָעִיסָּה וּבָצֵק בְּיָדוֹ. רִבִּי מֵאִיר מְטַהֵר וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. שֶׁדֶּרֶךְ תִּינוֹק לְטַפֵּחַ בָּעִיסָּה. וְשׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין הוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. מַה פְלִיגִין. בַּשְּׁרֵיפָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת וְאֵין שׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כְּשֵׁם שֶׁהוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת כָּךְ שׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקוֹת. וּמְנַיִין שֶׁהוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. כָּתוּב וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת. וְכִי דָבָר בָּרִיא הוּא שֶׁזֶּה הוּא אָבִיו. וַהֲלֹא חֲזָקָה הִיא שֶׁהוּא אָבִיו. וְאַתְּ אָמַר. הוֹרְגִין. אַף הָכָא הוֹרְגִין.

אִשָּׁה נָשָׂאתִי בְמִדְינַת הַיָּם. תַּנֵּי. הֵבִיא רְאָיָיה עַל הַגְּדוֹלִים יָבִיא רְאָיָיה עַל הַקְּטַנִּים. לְיֵי דֵא מִילָּה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא נִתְגָּרְשָׁה בֵּינְתַיִים.

הלכה יא

משנה: לֹא יִתְיַיחֵד אִישׁ אֶחָד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים אֲבָל אִשָּׁה אַחַת מִתְיַיחֶדֶת עִם שְׁתֵּי אֲנָשִׁים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִתְיַיחֵד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים בִּזְמַן שֶׁאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ וְיָשֵׁן עִמָּהֶן בְּפוּנְדָּקִי מִפְּנֵי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְשַׁמַּרְתּוּ. מִתְיַיחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ וְעִם בִּתּוֹ וְיָשֵׁן עִמָּהֶן בְּקֵירוּב בָּשָׂר. וְאִם הִגְדִּילוּ זֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ וְזֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ. וְלֹא יִלְמַד רַוּוק סוֹפְרִים וְלֹא תִלְמַד אִשָּׁה סוֹפְרִים. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף מִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה לֹא יִלְמַד סוֹפְרִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יִרְעֶה רַוּוק אֶת הַבְּהֵמָה. וְלֹא יִישְׁנוּ שְׁנֵי רַוּוקִים בְּטַלִּית אַחַת וַחֲכָמִים מַתִּירִים. כָּל שֶׁעִסְקוֹ עִם הַנָּשִׁים לֹא יִתְיַיחֵד עִם הַנָּשִׁים לְעוֹלָם. וְלֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת בֵּין הַנָּשִׁים. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לְעוֹלָם יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת נְקֵייָה וְיִתְפַּלֵּל לְמִי שֶׁהָעוֹשֶׁר שֶׁלּוֹ שֶׁאֵין לְךָ אוּמָּנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עֲנִיּוּת וְעֲשִׁירוּת. שֶׁאֵין עֲנִיּוּת מִן. הָאוּמָּנוּת וְאֵין עֲשִׁירוּת מִן הָאוּמָּנוּת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר רְאִיתִי מְיַמֶּיךָ חַיָּה וְעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אוּמָּנוּת וְהֵן מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְצַעַר וַהֲלֹא לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי וְכָךְ מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְצַעַר. וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי אֵינוֹ דִין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְצַעַר אֶלָּא שֶׁהֲרֵיעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂיי וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי. אַבָּא גּוֹרְיוֹן אִישׁ צַיידָן אוֹמֵר מַשּׁוּם אַבָּא שָׁאוּל. לֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ חַמָּר גַּמָּל סַפָּר סַפָּן קַדָּר רוֹעֶה וְחֶנְוָונִי שֶׁאוּמָּנָתָן אוּמָּנוּת לִיסְטִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ הַחַמָּרִין רוּבָּן רִשְׁעִים. הַגַּמָּלִין רוּבָּן כְּשֵׁירִים. הַסַּפָּנִין רוּבָּן חֲסִידִים. טוֹב שֶׁבָּרוֹפְאִים לְגֵיהִנֹּם. כָּשֵׁר שֶׁבַּטַּבָּחִים שׁוּתָּפוֹ שֶׁלַּעֲמָלֵק.

הלכה: לֹא יִתְיַיחֵד אִישׁ אֶחָד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים כול'. אָמַר רִבִּי אָבִין. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בִּכְשֵׁירִין. אֲבָל בִּפְרוּצִין לֹא תִתְיַיחֵד אֲפִילוּ בְּמֵאָה אִישׁ. תַּנֵּי. בֶּן יוֹמוֹ שֶׁמֵּת הֲרֵי הוּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וּלְכָל קְרוֹבָיו כְּחָתָן שֶׁלֵּם. לֹא סוֹף דָּבָר בֶּן יוֹמוֹ חַי אֶלָּא אֲפִילוּ יָצָא רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ בַּחַיִּים. וְיוֹצֵא בַּחַיִק וְנִקְבַּר בְּאִשָּׁה אַחַת וּבְשֵׁנֵי אֲנָשִׁים. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף בְּאִישׁ אֶחָד וּבִשְׁתֵּי נָשִׁים. מְסַתְּבְּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֵיי לְאַבָּא שָׁאוּל. אַבָּא שָׁאוּל לֹא מוֹדֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. שֶׁאֵין יֵצֶר הָרַע מָצוּי בְּבֵית הַקְּבָרוֹת.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶּן אִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ. אִמֶּךָ בַּסֵּתֶר. בִּתְּךָ בַּסֵּתֶר. מִתְיַיחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ וְדָר עִמָּהּ. עִם בִּתּוֹ וְדָר עִמָּהּ. עִם אֲחוֹתוֹ וְאֵינוֹ דָר עִמָּהּ. וְיָשֵׁן עִמָּהֶן בְּקֵירוּב בָּשָׂר. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. הַבַּת אֵצֶל הָאָב עַד בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבֵּן אֵצֶל הָאֵם עַד בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הִגְדִּילוּ זֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ וְזֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ. תַּנֵּי. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ יְשֵׁינִים בְּמִיטָּה אַחַת זֶה מִתְכַּסֶּה בִּכְסוּת עַצְמוֹ

וְקוֹרֵא וְזֶה מִתְכַּסֶּה בִּכְסוּת עַצְמוֹ וְקוֹרֵא. אִם הָיוּ בָנוֹ וּבִתּוֹ קְטַנִּים מוּתָּר. תַּמָּן אָמְרִין. אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ מוּתָּר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ נִצְרְכָה.

פִּיסְקָא. וְלֹא יְלַמֵּד רַוּוק סוֹפְרִים וְלֹא תַלְמַד אִשָּׁה סוֹפְרִים כול'. תַּנֵּי. רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר. אַף מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים וְאֵינָן עִמּוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם לֹא יְלַמֵּד סוֹפְרִים. רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי יִשְׁמָעֵאל עָבַד חַד מַתְנֵיָין הָכֵן.

פִּיסְקָא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יִרְעֶה רַוּוק אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא יִשְׁנוּ שְׁנֵי רַוּוקִין בְּטַלִּית אֶחָד וַחֲכָמִים מַתִּירִין. יְאוּת אָמַר רִבִּי יוּדָה. מַה טַּעֲמָא דְרַבָּנִין. חַס וְשָׁלוֹם לֹא נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל לֹא עַל הַזָּכוֹר וְלֹא עַל הַבְּהֵמָה. וְהַתַּנִּינָן. לֹא יְלַמֵּד רַוּוק סוֹפְרִים. מִשָּׁם שֶׁאִמּוֹ בָּאָה עִמּוֹ אֲחוֹתוֹ בָּאָה עִמּוֹ.

פִּיסְקָא. לֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אוּמָנוּת בֵּין הַנָּשִׁים כול'. תַּנֵּי. לֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ חַמָּר וְגַמָּל וְסַפָּן קַדָּר קָרֵר רוֹעֶה חֲנָוָונִי מִפְּנֵי שֶׁאוּמָנוּתָן אוּמָנוּת לִיסְטִין.

פִּיסְקָא. אַבָּא אוֹרְיֵין אִישׁ צַיידָן אוֹמֵר מִשּׁוּם אַבָּא שָׁאוּל כול'. רוֹב חַמָּרִים רְשָׁעִים. רוֹב גַּמָּלִין כְּשֵׁירִין. רוֹב סַפָּנִין חֲסִידִים. רוֹב מַמְזֵירִין פִּקְחִין. רוֹב עֲבָדִים נָאִים. רוֹב בְּנֵי אָבוֹת בּוּיְישָׁנִים. רוֹב בָּנִים דּוֹמִין לַאֲחֵי הָאֵם. כָּשֵׁר שֶׁבָּרוֹפְאִים לְגֵיהִנֹּם. הַכָּשֵׁר שֶׁבַּטַּבָּחִין שׁוּתָף עָמֶלֵק. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. הַכָּשֵׁר שֶׁבַּגּוֹיִם הֲרוֹג. הַטּוֹב שֶׁבַּנְּחָשִׁים רְצֵץ אֶת מוֹחוֹ. הַכְּשֵׁירָה שֶׁבַּנָּשִׁים בַּעֲלַת כְּשָׁפִים. אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹשֶׂה רְצוֹן הַמָּקוֹם.

רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מִכָּל מָקוֹם אָדָם מִתְפַּרְנֵס. אַשְׁרֵי מִי שֶׁרוֹאֶה אֶת הוֹרָיו בְּאוּמָנוּת מְעוּלָה. אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁרוֹאֶה אֶת הוֹרָיו בְּאוּמָנוּת פְּגוּמָה.

פִּיסְקָא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לְעוֹלָם יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אוּמָנוּת נְקִיָּיה כול'. מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם. יִשְׁתַּדֵּל וִילַמֵּד אֶת בְּנוֹ אוּמָנוּת קַטָּנָה וְיִתְפַּלֵּל וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהָעוֹשֶׁר שֶׁלּוֹ. שֶׁאֵין לָךְ אוּמָנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עֲנִיִּים וַעֲשִׁירִים. אֶלָּא הַכֹּל לְפִי זְכוּת הָאָדָם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. רָאִיתִי מִימֶיךָ אֲרִי סַבָּל. אֲרִי קַיָּיץ. שׁוּעָל חֲנָוונִי. זְאֵב מוֹכֵר קְדֵירוֹת. וְהֵן מִתְפַּרְנְסִין בְּלֹא צַעַר. וְלָמָּה נִבְרְאוּ. לְשַׁמְּשֵׁינִי. וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי. וַהֲרֵי הַדְּבָרִים קַל וָחוֹמֶר. וּמָה אִם אֵילּוּ שֶׁנִּבְרְאוּ לְשַׁמְּשֵׁינִי כָּךְ הֵן מִתְפַּרְנְסִין בְּלֹא צַעַר. אֲנִי שֶׁנִּבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי אֵינוֹ דִין שֶׁאֶהֱא מִתְפַּרְנֵס בְּלֹא צַעַר. וּמִי גָרַם לִי לִהְיוֹת מִתְפַּרְנֵס בְּצַעַר. חֲטָאַיי. עַל שֶׁהֵירַעְתִּי מַעֲשַׂיי קִיפַּחְתִּי פַּרְנָסָתִי.

הלכה יב

משנה: רִבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר. מַנִּיחַ אֲנִי כָּל אוּמָנִיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת בְּנִי אֶלָּא תוֹרָה. שֶׁאָדָם אוֹכֵל מִשְׁכָּרָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּימֶת לָעוֹלָם הַבָּא וּשְׁאָר אוּמָנִיּוֹת אֵינָן כֵּן. שֶׁאִם נִכְנַס אָדָם לְיֵדֵי חוֹלִי אוֹ לְיֵדֵי זִקְנָה אוֹ לְיֵדֵי מִידָּה שֶׁל יִסּוּרִין וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲסוֹק

בְּמָלַאכְתּוֹ הֲרֵי הוּא מֵת וּמוּטָל בָּרָעָב. אֲבָל הַתּוֹרָה אֵינָהּ כֵּן אֶלָּא מְשַׁמְּרָתוּ מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ. בְּנַעֲרוּתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר. וְקוֹיֵי יי יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ. בְּזִקְנוּתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר. עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. מָצִינוּ שֶׁעָשָׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ עַד שֶׁלֹּא נִיתְּנָה שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתָי.

הלכה: רִבִּי נְהוֹרַיי אוֹמֵר. מַנִּיחַ אֲנִי כָּל אוּמָנִיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת בְּנִי אֶלָּא תוֹרָה. שֶׁכָּל אוּמָנוּת אֵינוֹ עוֹמֶדֶת לוֹ לְאָדָם אֶלָּא בִּימֵי נַעֲרוּת בִּזְמַן שֶׁכּוֹחוֹ עָלָיו. אֲבָל אִם בָּא לִידֵי חוֹלִי אוֹ נִכְנַס לִידֵי זִקְנָה אוֹ לְמִיתָּה שֶׁלְּיִיסּוּרִין וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה הֲרֵי הוּא מֵת בְּרָעָב. אֲבָל הַתּוֹרָה אֵינָהּ כֵּן אֶלָּא מְכַבְּדָתוּ וּמְשַׁמְּרָתוּ מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ. וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ. בְּנַעֲרוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר. וְקוֹיֵי יי יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ. וּבְזִקְנוּתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר. עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּאָבִינוּ אַבְרָהָם שֶׁשִּׁימֵּר אֶת הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא בָאָת לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתָיי. אַף גִּידְּלוֹ וּבֵירְכוֹ בְּנַעֲרוּתוֹ וְנָתַן לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ. בְּנַעֲרוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר. וְאַבְרָהָם כָּבֵד מְאוֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב. וּבְזִקְנוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר. וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל.

רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַב. אָסוּר לָדוּר בְּעִיר שֶׁאֵין בָּהּ לֹא רוֹפֵא וְלֹא מֶרְחָץ וְלֹא בֵּית דִּין מַכִּין וְחוֹבְשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַף אָסוּר לָדוּר בְּעִיר שֶׁאֵין בָּהּ גִּינּוֹנִיתָא שֶׁל יָרָק. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַב. עָתִיד אָדָם לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן עַל כָּל מַה שֶׁרָאַת עֵינוֹ וְלֹא אָכַל. רִבִּי לְעָזָר חֲשַׁשׁ לְהָדָא שְׁמוּעְתָּא וּמַצְמִית לֵיהּ פְּרִיטִין וַאֲכִיל בְּהוֹן מִכָּל מִילָּה חָדָא בְּשַׁתָּא.